T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL YAPI SOSYAL DEĞİŞME BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SİYASAL YÖNELİMLERİ

Zehra Nevhiz ESENBEL
2501971065

Tez Danışmanı
Prof.Dr. Mustafa E. ERKAL

İstanbul 2007

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

İÇİNDEKİLER

ÖZ……..... i
ABSTRACT……..... i
İÇİNDEKİLER……..... ii
TABLOLAR……..... vi
GİRİŞ…… 1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN GELİŞİMİ VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ

1.1. Araştırmanın Amacı……... 3
1.2. Araştırmanın Metodu…… 3
1.3. Araştırmanın Evreni ve Örnekleri……. 4
1.4. Anket Uygulama ve Veri Toplama Aşamaları…….. 5
1.5. Hipotezi……..... 6
1.6. Gençlik ve Üniversite Gençliği……. 7
1.6.1. Sosyalleşme, Benlik, Kültür İlişkisi……..... 7
1.6.2. Gençlik…….. 11
1.6.3. Anomi ve Yabancılaşma……. 21
1.6.4. Üniversite Gençliği…… 24
1.7. Siyaset, Siyasal Katılım ve Siyasal Kültür……..... 29
1.7.1. Siyaset……... 29
1.7.2. Siyaset Sosyolojisi…… 30
1.7.3. Siyasal Katılım ve Sosyo-Ekonomik Düzey……. 31
1.7.4. Siyasal Kültür…… 39
1.7.5. İdeoloji ve Siyasal İnanç……... 40
1.7.6. Demokrasi ve Katılım Süreci…… 42
1.7.7. Siyasal Sosyalleşme…….. 44

İKİNCİ BÖLÜM

ÖRNEKLEMİN GENEL PROFİLİ

2.1. Öğrencinin Cinsiyeti……..... 50
2.2. Öğrencilerin Yaş Grupları……. 50
2.3. Öğrenim Gördüğü Sınıf……. 51

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.4. Mezun Olduğu Lise…… 51
2.5. Gelir Düzeyi……..... 52
2.6. Aile Yerleşim Birimi…….. 53
2.7. Oturduğu Konut Türü……..... 53
2.8. Anne-Baba Eğitim Düzeyi……. 54
2.9. Baba Mesleği…….. 55
2.10. Oy Vermek İsteği Siyasi Parti…… 56
2.11. İdeolojik Kimliği……..... 57
2.12. Tercih Ettiği Gazete…… 58
2.13. Siyasetle İlgilenme Şekli…… 59
2.14. Siyasal Ve Sosyal Sorunları Konuşma Düzeyi…….. 60
2.15. En Çok Konuşulan Siyasal ve Sosyal Sorunlar..... 60
2.16. Kişilik Kategorisi……..... 61
2.17. İdeal Gördüğü Kimlik……..... 62
2.18. Konferanslara Katılma Düzeyi……..... 62
2.19. Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur……. 63
2.20. Dini Bayramlarda Bayramlaşma Geleneği……..... 64
2.21. Barınma Yeri…….. 64
2.22. Türkiye'nin Gurur Duyulan Nitelikleri……..... 65
2.23. Kadınların Siyasi Eğiliminde Belirleyici Gördüğü Etkenler ……. 65
2.24. Siyasal Eğilimde Etkili Olan Kişi…….. 66
2.25. İhtiyacı Olan Parayı Nereden Karşıladığı…….. 67
2.26. Laiklik Çağrışımı……... 67
2.27. Erkeklerin Kadınlara Göre Daha Çok Siyasetle İlgilenme Nedenine İlişkinYorum…….. 68
2.28. Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği…… 69
2.29. Üniversite Öğrencilerinin Siyasetle İlgilenmesinde Belirleyici Fonksiyon Olarak Neyi Gördüğü……... 70
2.30. Üniversite Öğrencisinin Siyasal Sosyal Sorunlara İlgisini Nasıl Yorumladığı…… 71
2.31. YÖK'ün Varlığı Ve Etkinliğini Değerlendirmesi……..... 72

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.32. Giyimde Markaya Verdiği Önem……..... 73
2.33. En İtibarlı Meslek Grubu…… 73
2.34. Kabul Ettiği Davranış Şekli…… 74
2.35. Politikacılara Duyduğu Güven……..... 75
2.36. Türkiye'nin En Önemli Sorunu…….. 75
2.37. Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Önerisi…… 76
2.38. Camide İbadet Oranı…….. 77
2.39. Babanın Oy Verdiği Parti……..... 78
2.40. Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı…..... 79

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMALI TABLOLAR

3.1. Parti Tercihi Ve Cinsiyet İlişkisi…… 80
3.2. Parti Tercihi Ve Aile Yerleşim Birimi……..... 82
3.3. Parti Tercihi Ve Mezun Olunan Lise…… 84
3.4. Babanın Eğitim Seviyesi Ve Öğrencinin Parti Tercihi…….. 87
3.5. Parti Tercihi Ve Ülkenin En Önemli Problemi…….. 89
3.6. Parti Tercihi Ve Ülkenin Gurur Duyulan Niteliği…….. 91
3.7. Parti Tercihi Ve Tercih Ettiği Gazete……..... 93
3.8. Politikacıya Duyduğu Güven Ve Parti Tercihi……..... 95
3.9. Baba Mesleği Ve Parti Tercihi……..... 97
3.10. Parti Tercihi Ve İdeal Gördüğü Kimlik…….. 99
3.11. Parti Tercihi Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi…… 101
3.12. Laiklik Anlayışı Ve Parti Tercihi……..... 103
3.13. Gelir Düzeyi Ve Kültürel Kimliği…….. 105
3.14. Gelir Düzeyi Ve Parti Tercihi……..... 107
3.15. Gelir Düzeyi Ve Siyasi İdeolojik Kimliği……. 109
3.16. Gelir Düzeyi Ve Siyasetle İlgilenme Şekli……..... 111
3.17. Cinsiyet Ve Siyasetle İlgilenme Şekli……..... 113
3.18. Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Yerleşim Birimi……..... 115
3.19. Siyaset İle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Fakülte……. 116

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.20. Siyasi İdeolojik Kimliği Ve En Çok Konuşulan Siyasal Ve Sosyal Sorunlar……... 118
3.21. Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkenin En Önemli Problemi…… 120
3.22. Aile Yerleşim Birimi Ve Siyasetle İlgilenme Düzeyi…… 122
3.23. Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği Ve Siyasi İdeolojik Kimlik……..... 124
3.24. İdeolojik Kimliği Ve Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı…….. 126
3.25. Kişilik Kategorisi Ve Siyasal-İdeolojik Kimliği…… 128
3.26. Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği……... 130
3.27. Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi……..... 132
3.28. Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği... 134
3.29. Siyasi-İdeolojik Kimliği Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi….. 136
3.30. Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Sınıf……... 138
SONUÇ…….. 140
KAYNAKÇA…… 144

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

TABLOLAR

TABLO 1-Öğrencinin Cinsiyeti…… 50
TABLO 2-Öğrencilerin Yaş Grupları…… 50
TABLO 3-Öğrenim Gördüğü Sınıf…… 51
TABLO 4-Mezun Olduğu Lise…….. 51
TABLO 5-Gelir Düzeyi…… 52
TABLO 6-Aile Yerleşim Birimi…… 53
TABLO 7-Oturduğu Konut Türü……... 54
TABLO 8-Anne-Baba Eğitim Düzeyi……... 54
TABLO 9-Baba Mesleği…… 55
TABLO 10-Oy Vermek İsteği Siyasi Parti…… 56
TABLO 11-İdeolojik Kimliği……... 57
TABLO 12-Tercih Ettiği Gazete…… 58
TABLO 13-Siyasetle İlgilenme Şekli…… 59
TABLO 14-Siyasal Ve Sosyal Sorunları Konuşma Düzeyi…….. 60
TABLO 15-En Çok Konuşulan Siyasal Ve Sosyal Sorunlar……. 60
TABLO 16-Kişilik Kategorisi……... 61
TABLO 17-İdeal Gördüğü Kimlik…… 62
TABLO 18-Konferanslara Katılma Düzeyi…….. 62
TABLO 19-Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur……. 63
TABLO 20-Dini Bayramlarda Bayramlaşma Geleneği……. 64
TABLO 21-Barınma Yeri…….. 64
TABLO 22-Türkiye'nin Gurur Duyulan Nitelikleri…….. 65
TABLO 23-Kadınların Siyasi Eğiliminde Belirleyici Gördüğü Etkenler…….. 65
TABLO 24-Siyasal Eğilimde Etkili Olan Kişi…….. 66
TABLO 25-İhtiyacı Olan Parayı Nereden Karşıladığı……... 67
TABLO 26-Laiklik Çağrışımı…… 67
TABLO 27-Erkeklerin Kadınlara Göre Daha Çok Siyasetle İlgilenme Nedenine İlişkin Yorumu……. 68
TABLO 28-Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği…… 69

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

TABLO 29-Üniversite Öğrencilerinin Siyasetle İlgilenmesinde Belirleyici Fonksiyon Olarak Neyi Gördüğü…….. 70
TABLO 30-Üniversite Öğrencisinin Siyasal Sosyal Sorunlara İlgisini Nasıl Yorumladığı…… 71
TABLO 31-YÖK'ün Varlığı Ve Etkinliğini Değerlendirmesi…….. 72
TABLO 32-Giyimde Markaya Verdiği Önem……... 73
TABLO 33-En İtibarlı Meslek Grubu……..... 73
TABLO 34-Kabul Ettiği Davranış Şekli…… 74
TABLO 35-Politikacılara Duyduğu Güven……... 75
TABLO 36-Türkiye'nin En Önemli Sorunu…….. 75
TABLO 37-Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Önerisi…… 76
TABLO 38-Camide İbadet Oranı…….. 77
TABLO 39-Babanın Oy Verdiği Parti……... 78
TABLO 40-Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı……. 79
TABLO 41-Parti Tercihi Ve Cinsiyet İlişkisi…… 80
TABLO 42-Parti Tercihi Ve Aile Yerleşim Birimi……... 82
TABLO 43-Parti Tercihi Ve Mezun Olunan Lise…… 84
TABLO 44-Babanın Eğitim Seviyesi Ve Öğrencinin Parti Tercihi……... 87
TABLO 45-Parti Tercihi Ve Ülkenin En Önemli Problemi…….. 89
TABLO 46-Parti Tercihi Ve Ülkenin Gurur Duyulan Niteliği…….. 91
TABLO 47-Parti Tercihi Ve Tercih Ettiği Gazete…… 93
TABLO 48-Politikacıya Duyduğu Güven Ve Parti Tercihi……... 95
TABLO 49-Baba Mesleği Ve Parti Tercihi……... 97
TABLO 50-Parti Tercihi Ve İdeal Gördüğü Kimlik…….. 99
TABLO 51-Parti Tercihi Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi……. 101
TABLO 52-Laiklik Anlayışı Ve Parti Tercihi……... 103
TABLO 53-Gelir Düzeyi Ve Kültürel Kimliği…….. 105
TABLO 54-Gelir Düzeyi Ve Parti Tercihi…… 107
TABLO 55-Gelir Düzeyi Ve Siyasi İdeolojik Kimliği…….. 109
TABLO 56-Gelir Düzeyi Ve Siyasetle İlgilenme Şekli……. 111
TABLO 57-Cinsiyet Ve Siyasetle İlgilenme Şekli…… 113

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

TABLO 58-Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Yerleşim Birimi……... 115
TABLO 59-Siyaset İle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Fakülte……. 116
TABLO 60-Siyasi İdeolojik Kimliği Ve En Çok Konuşulan Siyasal Ve Sosyal Sorunlar……. 118
TABLO 61-Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkenin En Önemli Problemi…… 120
TABLO 62-Aile Yerleşim Birimi Ve Siyasetle İlgilenme Düzeyi…… 122
TABLO 63-Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği Ve Siyasi İdeolojik Kimlik……... 124
TABLO 64-İdeolojik Kimliği Ve Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı……. 126
TABLO 65-Kişilik Kategorisi Ve Siyasal-İdeolojik Kimliği…… 128
TABLO 66-Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği……... 130
TABLO 67-Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi…….. 132
TABLO 68-Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği... 134
TABLO 69-Siyasi-İdeolojik Kimliği Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi….. 136
TABLO 70-Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Sınıf……... 138

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

GİRİŞ

Günümüzde çağdaş siyasal ve sosyal yapılara uyum sağlayamamış olan dışa kapalı topluluklar dışında, demokrasiyi benimsemeyen toplum bulmak güçtür. Demokrasinin kendine özgü değerler sistemi, onu bir yönetim şekli olarak küreselleştirmiştir. Demokratikleşme ile iletişim teknolojisindeki gelişim, bilgilenme sürecini arttırmış, siyasal katılımı sağlayıcı fırsatlar sunmuştur.

Araştırmamızda örneklem olarak üniversite gençliğinin tercih edilmesinde bazı nedenler vardır: Toplumun gelecekteki dinamiği olan genç kitle, toplumsal değişimin yönünde, bize önceden bilgi vermektedir. Akademik yaşam biçiminin şekil verdiği genç sosyal grupların siyasal eğilimlerinin, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapıyla ilişkisi ve etkileşimi, bilimsel olarak genellemelere ulaşmada yardımcı olacaktır.

Siyasal tepkilerde üniversite gençliğinin oynadığı aktif rol, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de dikkat çekicidir. Türkiye'de üniversite öğrencilerinin aktif siyasal katılımları 1980 öncesine kadar sürmüş, 1980 sonrası uzunca bir süre politikadan uzak bir gençlik yetişmiştir. Sol'un farklı fraksiyonlarının çok önemli oranda kan kaybetmesi, çatışarak bir sonucun elde edilememesi, tam tersine klasik ikili çatışmalardan, çok değişik çevrelerin ekonomik ve siyasal çıkar sağlamaları, magazinleşmenin ideolojik kutuplaşmayı hafifletmesi, teknolojik gelişmelerin uyum sürecinin artması gibi nedenler gençlerin eskisi gibi çatışmayan, içe dönük bir kimlik kazanmasına neden olmuştur. Aynı zamanda tüm bu nedenler sosyolojik anlamda cemaatleşme eğilimlerini arttırmıştır. İlgi alanlarının farklılaşması ve ideolojik körleşme, ferdin sosyalleşmesini de zayıflatıcı bir neden olmuştur. 28 Şubat 1997 sonrası ülkemizde siyasal eğilimlerin yönü laik-antilaik, küresellik yanlısı olan ve olmayan türünde kutuplaşmalara doğru giden bir sürece girilmiştir.

Çalışmamız, üç ana bölümden meydana gelmiştir: Yaptığımız çalışmada İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin siyasal eğilimlerinde alt yapı rolünde olan sosyo-

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ekonomik ve sosyo-kültürel şartları araştırmak amacıyla, ilk bölümde gençliğin psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel etkenlerin analizi, ikinci bölümde ise siyasal katılım sürecini belirleyen etkenlerin ışığında yapılmıştır. Bu teorik çerçeveden sonra, ikinci bölümde öğrencilerin genel profili belirlenmek istenmiştir. Üçüncü bölümde ise karşılaştırmalı tablolar ile öğrencilerin siyasal eğilimlerinin yönü ve kaynağı incelenmiştir.

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün gençlere emanet ettiği Cumhuriyet yönetiminde gençlerin ülke sorunlarına karşı duyarlılıkları, Türk kültürüne bağlılıkları ile ülke sorunlarına çözüm önerilerinin neler olduğu araştırmamızın içeriğinde bulunmaktadır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMANIN GELİŞİMİ VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu tezde İstanbul üniversitesinin "Sosyal Bilimler" alanında eğitim alan öğrencilerinin siyasal kültürü incelenmektedir. Siyasal sistemin yerleştirdiği davranışlar ile bunlara dayanarak oluşan ve yaygın bir biçimde paylaşılan inançlar, değerler ve açıklayıcı semboller bütünü olan siyasal kültürü, İstanbul üniversitesi aracılığıyla ifade etmek amaçlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin tarihsel birikimi algılayışları, bireysel kimlik ve bağlılıkları, ülke sorunlarına bakış açıları saptanmaya çalışılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin siyasal önemi:

1. Öğrencilerin geçmişten bugüne siyasal hayatta oynadıkları aktif rol
2. Yakın geleceğin yönetici adayı olmalarıdır.

Uygulanan gündelik politikalar başta olmak üzere, ileriye dönük projelere verdikleri aktif tepkiler ve öğrencilerin yakın gelecekte yönetici kadrolara gelecek kişiler olmaları konunun seçiminde etkili olmuştur. Öğrencilerin yetişme dönemlerinde siyasal tavırlarının siyasal düzenle ilgili değer yargılarının bunları şartlandıran etmenlerin bilinmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın esas olarak iki genel amacı vardır. Bunlardan birincisi İstanbul Üniversitesi'nin Sosyal Bilimler alanında eğitim gören öğrencilerinin siyasal eğilimlerini saptamaktır. İkincisi ise öğrencilerin siyasal kültürlerini belirleyen etmenleri ortaya koyabilmektir. Bunlar sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel etmenlerdir.

1.2. Araştırmanın Metodu

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu tarafsız olarak tasvir etmeyi amaçlayan yaklaşımlardır. Araştırmaya konu olanlar, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

çalışılır. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun bir şekilde gözleyip belirleyebilmektir.

Siyasetin iki farklı boyutu vardır: Birincisi siyasetin gruba dayalı boyutudur. Belli amaçlar için üyelerin bir araya gelmesi, oluşturdukları kompozisyonlar siyasetin gruba dayalı boyutunu ifade eder. Siyasetin bu boyutu demografik ve psikolojik bir özellik taşır. Siyasetin ikinci boyutu ise kuruma dayalı olan boyuttur. Siyasal tercih (ya da parti seçimi) siyasete katılma (partiye üye olma) ile siyasal toplantılara, mitinglere katılma, siyasete katılım sonrası siyaset içi ve siyaset dışı ilişkiler ve de siyasetin konusunda var olan kurallar bütünü ise siyasetin kuruma dayalı yönünü ifade etmektedir.

Yaklaşım içinde siyaset, gruba dayalı ve kuruma dayalı boyutlarıyla birlikte değerlendirilmektedir.

Siyasetin toplum içindeki yeri ve işlevlerini bu işlevlerin sosyal ve ekonomik yapıya bağlı olarak nasıl değiştiğini sosyolojik bakımdan incelemek amaçlanmıştır.

Araştırma temel olarak bir alan araştırmasıdır. Uygulamalı niteliği ağır basmaktadır. İstanbul Üniversitesinin sosyal ağırlıklı fakültelerinde okuyan öğrencilere tabakalı örneklem tekniği uygulanmıştır. Bu fakültelerdeki öğrencilerden belirlenen örneklem sayısı kadar öğrenciye anket uygulanmıştır.

Tümdengelim ve tümevarım yaklaşımlarının araştırma içinde bütünleşmesine ve araştırmayı beklenen sonuca ulaştıracak birer araç olarak kullanılmasına dikkat edilmiştir.

1.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İstanbul Üniversitesinin Sosyal Bilimlerin ağırlıklı olduğu Fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Fakültelerin

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

öğrenci sayıları belirlenmiştir. Rektörlükten edinilen bilgi doğrultusunda örneklem sayısının belirlenmesinde tablo 1.1. kullanılmıştır.

Tablo 1.1.

İktisat	3800
İşletme	2700
Hukuk	2741
Siyasal bilimler	1422
Edebiyat	3826
İletişim	2315
Eğitim	2315
İlahiyat	200

Tablo 1.2

İktisat	114
İşletme	81
Hukuk	82
Siyasal bilimler	43
Edebiyat	115
İletişim	45
Eğitim	70
İlahiyat	6

Her bir fakültenin toplam öğrenci sayısının %3 'üne anket uygulanmıştır.

İstanbul Üniversitesinin Siyasal Bilimler, Hukuk, Edebiyat, ilahiyat, iktisat, işletme, Eğitim ve İletişim fakültelerine belirli aralıklarla gidilmiş ve fakültelerde öğrencilerle görüşülmüştür. Öğrencilerin etkinlikleri mümkün olabildiği ölçüde gözlenmiştir.

İstanbul üniversitesi öğrencileri ile anketlerin kapsamları doğrultusunda görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden bazıları beklenen süreden uzun sürmüştür. Başta yurt olmak üzere yemekhane ve kantinlerde öğrencilerle uzun görüşmeler yapılmıştır.

1.4. Anket Uygulama ve Veri Toplama Aşamaları

Bu anket formu geliştirilirken yaklaşık 30 öğrenciye araştırma konusu ile ilgili 7 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Bu görüşlerden de faydalanılarak anket formu hazırlanmış ve daha önce belirlenmiş olan teorik çerçeveye göre hazırlanan anket İstanbul Üniversitesinde 10 öğrenciye uygulanmıştır. Pilot çalışmanın amacı, soruların ne kadar zaman aldığını ölçebilmektir. Öğrencilerin 29 soru, YÖK'ün varlığı ve etkinliğini nasıl değerlendirdiği, olmak istediği ve ideal gördüğü kişilik

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

türünün ne olduğu markaya verdiği önem, en çok dinlediği müzik türü, en itibarlı meslek olarak neyi gördüğü, davranış biçimi olarak neyi kabul ettiği, günümüz politikacılarına duyduğu güveni gibi öğrencinin siyasal ve sosyal konulardaki kanaatini anlamaya yöneliktir. 9 soru ise sosyo-ekonomik kökeni belirleme yönelik olan; yaşadığı yerleşim birimi, ailenin siyasete ilgisi, babanın ve annenin öğrenim düzeyi, babanın son seçimlerde oy verdiği parti, ailenin gelir durumu, oturduğu konutun türü, babanın mesleği, ihtiyacı olan parayı nereden temin ettiği ile ilgili sorulardır. Geriye kalan 4 soru ise öğrencinin cinsiyeti, yaşı, öğrenim gördüğü fakülte ve mezun olduğu lise ile ilgilidir.

Yapılan anket çalışması Mart-Nisan 2006 tarihleri arasında, İstanbul üniversitesinin sosyal bilimler ağırlıklı fakültelerine tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiş 556 lisans öğrencisine uygulanmıştır.

Görüşme cetvelindeki anlaşılmayan soru, sözcük ve cümlelerde ne gibi düzeltmelerin yapılması gerektiğini tespit etmek olmuştur.

Hazırlanan anket formu Mart ve Nisan 2006 tarihleri arasında öğrencilerin ders saatleri içinde hocalarının gözetiminde uygulanmıştır. Öğrencilerin ankete isteyerek katıldıkları gözlenmiştir. Uygulama sonrası bilgisayara veriler girilmiş ve öğrencinin siyasal-ideolojik kimliğinin oluşumuna tesir eden; sosyal, kültürel ve ekonomik faktörler çapraz tablo yöntemiyle karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

1.5. Hipotezi

Hipotezimiz: Üniversite öğrencilerinin siyasal eğilimlerinde belirleyici fonksiyonun sosyo-ekonomik şartları olduğudur.

Bu temel hipotezimizin ışığında araştırmak istediğimiz diğer varsayımlarımız şunlardır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

1- Öğrenci ailelerinin yerleşim birimi küçüldükçe, sosyo-kültürel fırsatların azalması nedeniyle, siyasete ilgi düzeylerinin de azalacağı varsayılmıştır.

2- Üst ve orta gelir grubundan gelenlerin daha çok merkez partilerden yana bir tutum izleyecekleri, alt gelir grubundan gelenlerin ise merkezden uzak partilerden yana olacağı varsayılmıştır.

3- Toplumda ülke bütünlüğüne, mili devlete yönelik tehlikeyi algılamada milli değerlere bağlılıkta yükselme görülmüş, bu durumun klasik sol ve sağ partiler arasında yakınlaşma sağlayacağı ve öğrencilerin siyasi eğilimlerini etkileyeceği varsayılmıştır.

4- Öğrencilerin, meslek edinip, gelir elde edebilme gibi kendi hayatıyla ilgili kaygıları en fazla son yıllarda hissettikleri ön kabulüyle, ilk yıllarda siyasal katılımın yüksek, son yıllarda ise saydığımız nedenlerden dolayı giderek azalacağı varsayılmıştır.

5- Sosyal yapımızın kültürel niteliği olan, baba egemen aile modelinin fertleri olarak, babaları ile aynı partiye eğilimli olacakları varsayılmıştır.

6- Sosyal yapımızda, medyanın her alandaki gücünü göz önüne alarak, üniversite öğrencilerinin siyasal eğilimlerini belirlemede etkin bir gücü olduğu varsayılmıştır.

1.6. Gençlik ve Üniversite Gençliği

1.6.1. Sosyalleşme Benlik ve Kültür İlişkisi

Biyolojik veraseti doğuştan getiren insan, sosyal katılımı, sosyalleşme sürecinde eğitim yoluyla, toplumdan alır. Sosyalleşme, ferdin topluma uyum

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

sürecidir. Toplumun kültürel ve sosyal mirası, sosyalleşme vasıtasıyla genç nesillere aktarılarak, toplumun sürekliliği sağlanır.

Sosyalleşme, birbirine tıpatıp benzeyen insanlar üretmez. Ancak sosyal ve kültürel motiflerin kazandırılarak, sosyal bütünleşmenin sağlanmasını ve sürekliliğini hedefler. Sosyalleşme süreci, insan doğduktan sonra başlar ve tüm hayatı boyunca sürer. İlk bilgileri ailesinden kazanan fert, ikinci aşamada, akran ve arkadaş çevresinde bir kültür kazanır. Okul ortamı öğrenme süreci, ferdi yeni donanımlar kazandırır. Kitle iletişim araçları da sosyalleşme sürecinde etki gücü yüksek olan vasıtalardır.

Her ferdin sosyalleşme kabiliyeti farklıdır. Ferdin zekası, genetik nitelikleri, sosyal çevresi gibi faktörler sosyalleşme şansını ve imkanını belirler. Örneğin kişilik yapısı bakımından, Crutchfield'in yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, liderlik vasfının bağımsız kimliklerde, katı ve aşırı benlik kontrolünün ve otoriter tutumların ise bağımlı kimliklerde olduğu görülmüştür.[1]

Sosyalleşmenin iki işlevi vardır: Toplumun sürekliliğini sağlamak ve fertlere şahsiyet kazandırmaktır. Kültür bilgiyi, sanatı, ahlakı, hukuku, örf ve adetleri kapsadığı gibi, insanın cemiyetin bir üyesi olması dolayısıyla kazandığı bütün kabiliyetleri ve alışkanlıkları da içine alan bir bütündür.[2] Benlik, kişinin kendisini, başkalarını ve dünyayı algılama şeklidir. Kültürler-arası duygu düşünce ve davranış farklılıklarının temelinde, o kültürde yaygın olan benlik yapıları arasındaki farklılık yatar. Kültürler arası psikoloji literatüründe iki tür benlikten söz edilmektedir. Batı kültüründe yaygın olan bireyci benlik ve Batı dışı kültürlerde görülen sosyal bağlara dayalı olan ilişkili bir benlik.[3] Diğer bir deyişle bireyci ve toplumcu bir benlik. Triandis, McCusker ve Hui'ye göre bireyci kültürlerde kişisel amaçlar, grup amaçlarından önce gelir, davranışlar yarar-zarar analizi çerçevesinde incelenir ve başkalarıyla çatışmaların olması doğaldır. Toplulukçu kültürlerde ise kişiler için grup

[1] Çiğdem Kağıtçıbaşı, Gençlerin Tutumları, Kültürler Arası Bir Karşılaştırma, Sevinç Matbaası, Ankara,1978, sh 85-87
[2] Mustafa Erkal, Sosyoloji (Toplum Bilimi), Der Yayınları, İstanbul, 2006, sh 143
[3] Çiğdem Kağıtçıbaşı,Yeni insan ve insanlar, Evrim Yayınevi, İstanbul 2005, sh 36

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

amaçları, kişisel amaçların önüne çıkar ve kişinin davranışları grubun istek ve normları doğrultusunda belirlenir. Çatışma görülmez, grup içi uyum önem taşır. İtaate dayalı sosyalleşme, sosyal destek ve karşılıklı etkileşim görülür.[4] Türk toplumunun geleneksel yapısı, babaerkil aile kökenleri, tarih boyunca itaate dayalı sosyalleşmenin temel nedenlerinden biri olmuştur.

Amerika Birleşik Devletlerinde başkalarından farklı olmak ve kişisel amaçları gerçekleştirebilmek önemlidir. Böyle bir insan olmak kişinin özgüvenini ve değerini arttırır, çünkü kültürün diğer üyelerinin beklentileri bu yöndedir. Batı dışındaki bir çok kültürde ise ilişkili benlik değerlidir. Kişinin sosyalleşme şekli onun ait olduğu gruplara ve genel olarak sosyal çevresine uyum göstermesini, başkalarının duygularına duyarlı olup, ona atfedilen görev ve rolleri yerine getirmesini sağlar. İlişkili benlikler için özdeğer, özgüven ve doyum kavramları, Batı'da tanımlanandan çok farklı anlam taşır. İlişkili benliğin yaygın olduğu Asya kültürlerinde, kendini öne çıkaran kişiler hoşgörülmez. Kendi başına farklı bir birey olmaktansa, grubun bir üyesi olarak var olmak daha çok önem taşır. Örneğin Japon politikacılar, Amerikalı politikacıların aksine, konuşmalarında kişilerarası ilişkilere önem verdiklerini vurgularlar.

Toplumcu kültürlerin hepsinde sadece ilişkili benliklere rastlanmadığı gibi, bireyi esas alan kültürlerde de sadece bireyci benliğe rastlanmaz. Ancak kültürel beklentiler, gelenekler, ortak yaşam tarzları v.b. o kültürde yaşan insanların birbirine benzer benlik yapısına sahip olması sonucunu doğurur. Bu iki tür benliğe ek olarak Kağıtçıbaşı, üçüncü bir tür benlik yapısı ortaya koymuştur. Hem kuvvetli sosyal ilişkileri hem de özerkliği içinde barındıran benlik yapısı. Bu tür benlik Kağıtçıbaşı'na göre toplumcu kültürlerin gelişmiş şehirlerindeki aile yapısında görülmektedir. Bu sosyal yapı, çocuk yetiştirmede özerkliğin de önemsenmesini beraberinde getirmiştir, çünkü aile artık çocuğa ve onun sağlayacağı kazanca bağımlı değildir. Fakat duygusal bağlılıkların devam etmesi nedeniyle benliğin toplumla ilişkisi yok olmamaktadır. Gelişen "özerk-ilişkisel benlik", içinde hem özerk hem de

[4] Çiğdem Kağıtçıbaşı, Yeni insan ve insanlar, Evrim Yayınevi, İstanbul 2005, sh 37

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

toplumcu özellikler taşımaktadır. Ancak burada özerklikten anlaşılan, başkalarından uzaklaşma değil, kendi kendine karar verebilme, etkin olabilmedir. Kağıtçıbaşı' na göre özerklik, sosyal ilişkilerden kopmadan mümkün olabilmektedir.[5] Araştırma grubumuz olan İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin şehir kökenlilerinin, Kağıtçıbaşı' nın söz ettiği kimlik yapısına sahip olup olmadığı araştırılmıştır.

Şahsiyetini bulan fertler, spor kulübü, sendika v.b. faaliyetlerine katılarak, sadece kendi şahsiyetlerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda farklı alanlarda yaratıcı olma özelliğini de geliştirmiş olurlar. Sosyalleşme sürecinde yer alıp, şahsiyetini geliştirmiş olan fertler toplumla bütünleşir.

Sosyalleşememenin nedenleri arasında, toplumda rehberlik müessesesinin gelişmemiş olması, materyalist ve pragmatist tavırların öne çıkması, ideolojik şartların milli kimliği dışlayarak, milletsiz fert arayışı sayılabilir. Sosyalleşememenin sonuçları ise: tepkici davranışlar haksız rekabet ve istismar anlayışı, kurallara uymama biz duygusunun hissedilememesi, milli ve dini bayramlarda, fertlerin kendisinden beklenen davranışı gösterememesi, uyuşturucu alışkanlığı gibi kötü alışkanlıklar, hemşerilik duygusunun aşırı bir şekilde öne çıkarılması, mezun olunan okulu esas alan önyargılı yaklaşımlar sayılabilir. Anketimizde gençlerin sosyalleşme düzeyleri, bireyci olup olmadıklarına milli ve manevi değerlere ne oranda sahip çıktıklarına dair sorulara bakılarak yorumlanacaktır.

Kültür emperyalizmi ve millet altı unsurlara (boy, kabile, aşiret, mezhep v.b.) ait dar anlamda biz şuurunun öne çıkarılması da sosyalleşememenin nedenleri arasındadır.

Ayrıca köyden büyük şehirlere yapılan göçler ile fertlerin kendi aralarında oluşturdukları hemşerilik dairesini aşamama, sosyalleşememe, protestocu grupların

[5] Çiğdem Kağıtçıbaşı, Yeni insan ve insanlar, Evrim Yayınevi, İstanbul 2005, sh 40

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

malzemesi olma gibi sonuçlar doğurmaktadır. Bundan dolayı şehirlerin saçak bölgelerinde protestocu eylemler ve oylar yoğun görülmektedir[6].

Anket sorularımızda öğrencilerin sosyalleşme düzeylerini ölçen sorulara da yer verilmiştir. Sosyalleşmemenin olumsuz sonuçlarının ne düzeyde olduğu ve bu durumun siyasal eğilimi ne yönde belirlediği de araştırılmak istenmiştir.

1.6.2. Gençlik

İnsan hayatının biyolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutu ile önemli bir dönemini içeren gençlik dönemi bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimin oluşumunda hassas bir dönemi ihtiva eder. Biyolojik, psikolojik ve sosyolojik faktörlerin tümü gencin gelişiminde aynı anda değişip gelişmez. Bu nedenle tek faktöre dayalı olarak gençliği tanımlamak mümkün değildir. Gencin tanımındaki bu sınırlılık gençliğin demografik açıdan yaş itibarıyla tanımında da mevcuttur.

Unesco gençliği :

- Genç, öğrenim yapan, hayatını kazanmak için çalışmayan, kendine ait bir konutu bulunmayan kişidir.
- Genç, büyük bir hayal gücüne sahip, cesaretin çekingenliğine, macera isteğinin rahata üstün geldiği insandır.

Gençlik, 15-25 yaş arasındakilerden meydana gelen bir yaş grubudur.[7]

Atalay Yörükoğlu'na göre gençlik, "Çocuklukla erişkinlik arasında yer alan gelişme, ruhsal olgunlaşma ve yaşama hazırlık dönemidir. Genellikle ilk ergenlik belirtileriyle başlayan gençlik çağı, büyümenin durmasına kadar sürer."[8] şeklinde tanımlanmaktadır.

[6] Mustafa Erkal, Sosyoloji (Toplum Bilimi), Der Yayınları, İstanbul, 2006, Sh 103
[7] Ahmet Taner Kışlalı, Öğrenci Ayaklanmaları, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1974 sh 4
[8] Atalay Yörükoğlu, Gençlik Çağı, Özgür Yayınları Dağıtım, İstanbul, 1993, sh 13

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Türkiye'de genç nüfus (15-24) yaş grubu toplam nüfusun %20.4'üdür. Gençlik, okul içi (orta ve yüksek öğretim) okul dışı,(çalışan, çalışmayan, asker, özürlü) olmak üzere ikiye ayrılır. Buna bir de yurt dışı gençliği ilave edebiliriz. [9]

Hayatın belirli bir dönemini içeren gençlik, özünde biyolojik nitelikli yönü ağır basan bir kavramdır. Dünkü çocuk bugünün genci, yarının yaşlısı olacaktır.

Bu biyolojik gerçek bütün canlılar için geçerlidir. İnsanı diğer canlılardan ayıran nokta, onun yaşamakta olduğu bu dönemleri, belirli alışkanlıklar, kurallar çerçevesine yerleştirmek için harcadığı çaba ile sınırlamıştır. Dolayısıyla, özünde biyolojik bir kavram olan gençlik, insan söz konusu olduğunda toplumsal bir kavram haline dönüşmektedir. Her toplumsal kavramda olduğu gibi gençlik kavramı da toplumu şekillendiren, yönlendiren temel faktörlerin etkisi altındadır. İnsanlar en basit anlamda, yiyecek, içecek, barınma gibi temel ihtiyaçları karşılamak için çalışır ve birbirleriyle iletişim kurarlar. Bu çabaların bütünü ile sosyal yapı oluşur. Böylece biyolojik gelişimin tamamlanmasında, toplumsal ve ekonomik şartlar önem kazanmaktadır.[10]

Toplumda gençlik, dünyaya gelip, yetiştiği, eğitim aldığı sosyal bünyeyi hem koruması gereken, hem de bu nitelikleri çağın gereklerine göre zenginleştirip geliştirerek, kendisinden sonra geleceklere aktaracak olandır. Bu beklenti tüm sağlıklı olan fertlerin ortak beklentisidir. Böyle bir çerçevede gençlik, toplumsal sürekliliğin sağlanmasında önemli bir işlev ifade eder.

Gençlik dönemi, ferdin biyolojik ve duygusal süreçlerindeki değişikliklerle başlayan, psiko-sosyal olgunluğa doğru gelişmesi ile sürerek ferdin bağımsızlığını ve sosyal üretkenliğini kazandığı belirlenmiş bir zamanda sona eren kronolojik bir dönemdir diyebiliriz.

---

[9] Mustafa Erkal, a.g.e. sh 197

[10] Birsen Gökçe, Ortaöğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları, Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası, Ankara, 1984, sh 16

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Fizyolojik gelişmelerin ve değişikliklerin çocuk bünyesinde meydana getirdiği yorgunluk ile kişilik arayışının getirdiği ruhsal yorgunluk ile birleşince huzursuzluğa yol açar. Sosyal çevrenin tutumu gencin bu kritik dönemi sağlıklı bir şekilde atlatabilmesi açısından büyük önem taşır. Özellikle ailenin tutumu, gencin sağlıklı bir kimlik kazanabilmesinde ilk sırada yer alan bir öneme sahiptir.

Yörükoğlu'na göre "Gençlik çağı, bir yandan bunalımlar, öfkeler, çatışmalar ve kaygılar dönemi; yanılgıların bencilliğin, başkaldırmanın sık görüldüğü, bocalama çelişkiler ve kararsızlık dönemi; gencin kendi kendisiyle ve çevresiyle çatışma ve savaşma dönemi iken; diğer yandan da gençlik çağı, tatlı hayallerin, tutkuların ve idealizmin filizlendiği, sıkı arkadaşlıkların, ilk sevgilerin yaşandığı, aynı zamanda yeniliğe ve ileriye doğru atılımların yapıldığı kendini kanıtlama ve kendi kimliğini arayıp bulma çabalarının yoğunlaştığı dönemdir."[11]

Ergenlik döneminde yaşanan kaygılar ve korkular ergenliğin son döneminde yerini sakinleşerek yetişkince davranmaya bırakır.

Bu manada Aristo 2300 yıl önce gençliğin özelliklerini şöyle anlatır. "Gençlerin istekleri pek çoktur ve bunları hemen eyleme dönüştürmek isterler, isteklerinin önüne dikilen en küçük engele bile katlanamazlar. Onura ve başarıya, paradan çok değer verirler. Eli açık ve iyilikseverdirler, çünkü kötülükleri tanımamışlardır. Yüksek amaçları ve hayalleri vardır; çünkü daha hayatın sillesini yememişler şartların sınırlayıcı etkisini öğrenmemişlerdir. Gençler yanılınca çok yanılırlar. Sevgide de nefrette de aşırıya kaçarlar. Her şeyi bildiklerini zanneder, onun için yanlışlarında sonuna dek direnirler"[12]

Aristo'nun tasvir ettiği gençlik çağının özellikleri her dönem için geçerli olabilecek, gençlerin psiko-sosyal özellikleridir. Gökçe'ye göre; bu hareketleri aslında, gencin özdeşleşme özerklik ve sorumluluk duygularını geliştirme, kısaca kişiliğini bulma çabalarının doğal bir sonucu olarak kabul etmek gerekmektedir.[13]

[11] Atalay Yörükoğlu, a.g.e. sh 19-20
[12] Atalay Yörükoğlu, a.g.e. sh 22
[13] Birsen Gökçe , a.g.e. sh 31

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Köknel'in ifadesiyle "Gencin, duygu, düşünce, davranış, tutum, beklenti ve amacını anlayabilmek için üç ayrı katmanda toplanan ve gencin kişiliğini oluşturan faktörleri göz önünde tutmak gereklidir.

En alt katmanda temel kişilik vardır. Temel kişiliği temel sosyal yapılar, kurumlar ve değerler sistemiyle bu sistemlerin içinde bulunduğu ekonomik düzeyin sağladığı, beslenme, konut durumu, üretim ve sağlık koşulları oluşturur.

İkinci katmanda belirtileri çevreye göre değişen, gençlik çağına özgü, psiko-sosyal özellikler bulunur.

Üçüncü katman, ara değişkenlerden oluşur. Başlıcaları arkadaşlık ilişkileri, çalışma ve öğrenim çevresi, boş zamanları değerlendirme gibi gencin kültürel çabalarıdır."[14]

Özcan Köknel'in belirttiği üçüncü katmanda gencin sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmesinde öncelikli olarak bedensel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılayabildiği bir atmosferin sağlanmış olması gerekmektedir. Bu durumda ailenin desteğini ve rehberliğini almış olan gençlerin üçüncü katmanda ifade edilen arkadaş ve boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili tercihlerinin de toplumun onayladığı şekilde olacağı açıktır.

Gencin kişiliğini oluşturan bu etkenler bakımından Sosyalleşme süreci içinde gençlerde, özdeşleşme, özerklik ve sorumluluğun, oluşması, gelişmesi ve dengelenmesi sırasında birbirinden farklı dört temel davranış şekli gelişebilir:
Birinci davranış şekli: Genç içinde bulunduğu toplum ve çevreden aktarılan kültürel değerleri benimseyerek toplumun uyumlu bir üyesi olur.

İkinci Davranış Şekli: Çevreden gelen bütün kültür etkilerine karşı çıkar. Hepsine başkaldırır. Yeni değerler, amaçlar peşinde koşar. Evde ana-babasına, çevrede kurulu düzeni temsil edenlere karşı çıkar. Eskiyi simgeleyen her şeyi küçümser. Bu davranış

[14] Özcan Köknel, Kaygıdan Mutluluğa, Altın Kitaplar Matbaa ve Yayınevi, İstanbul, 1982, sh 34

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

şeklini benimsemiş olan gençler kolaylıkla siyasal akımların çekiciliğine kapılırlar. Genç benimsediği bir siyasal akımla, hayallerinin gerçekleşeceği ümidine kapılır.

Üçüncü Davranış Şekli: Çevreden gelen tüm kültürel etkilere ilgisiz kalır. Her şeye boş verir. Toplum düzenini beğenmez. Ancak kendini, toplumu değiştiremeyecek kadar da güçsüz bulur. Topluma sırt çevirir. Hiçbir sorumluluğu kabul etmez. Pasif direniş yolunu tercih eder. Hipiler gibi akımlara kendini kaptırır. Sevgi, barış ve kardeşlikten yanadır. Ancak topluma hiçbir katkısı ve faydası yoktur, asalak yaşar ve bunalımlarını bastırmaya çalışır.

Dördüncü Davranış Şekli: Genç olumlu bir özdeşleşmeye ulaşır. Özerklik ve sorumluluk sınırlarını iyi belirleyerek gerçekçi, yapıcı ve olumlu ilişkiler kurar. Kendisinin ve toplumun gelişmesine katkı sağlayan bilinçli bir çabanın içine girer. Karşılaştığı engellere ve güçlüklere, özerklik sınırları içinde çözümler bulmaya çalışır.[15]

Biyolojik, psikolojik ve sosyal boyutlarıyla bir bütün olan genç, sağlıklı sosyal ve kültürel çevrede yetişmelidir. Bu yetiştirmede aile, okul kitle iletişim araçları, sosyal kurumlar ve nihayet devletin önemli sorumlulukları vardır.

İkinci davranış şekli, 80 öncesi gençliğinde genel olarak görülen davranış şeklidir. Dördüncü davranış şeklinin gelişmesinde ailelerin tavrı önemlidir. Aile, gençlere özgürlükle beraber sorumluluk kazandırdığı takdirde gençlerin topluma faydalı birer fert olabilmeleri mümkün olacaktır.

Ülkemizde gençlik grubunu dört ana başlık altında toplayabiliriz:

A) Öğrenci Gençlik
   1- Ortaöğretim Gençliği
   2- Yükseköğretim Gençliği

B) Okul Dışı Gençlik

[15] Yıldırım Aktuna, Gençlik döneminde Toplumsallaşma ve Kuşak Çatışması, İkinci Milli Gençlik Kongresi, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 1988, sh 29

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

1- Çalışan Gençlik
2- Kır Alanı Gençliği
3- İşsiz Gençlik
4- Asker Gençlik
5- Gecekondu Gençliği

C) Özel Durumlu Gençlik

1- Fiziki ve Zihni özrü olan Gençlik
2- Hükümlü ve Tutuklu Gençlik

Ç) Yurt Dışındaki Türk Gençliği[16]

Türk Gençliği, yukarıdaki kategorilerin hangisine dahil olursa olsun ekonomik, sağlık, eğitim sorunları başta olmak üzere çeşitli sorunlarla karşı karşıyadır.

Türkiye'de genç nüfus (15-24 yaş grubu) toplam nüfusun %20.04'üdür. Bu nüfusun %80'e yakın oranı okul dışı gençliktir. 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre, 0-14 yaş grubu arası gençliği oranı %29,6'dır, 15-64 yaş arasın olan nüfusun oranı %64,9'dur, 65 yaş ve üstündekilerin toplam nüfus içindeki oranı ise %5,5'dir[17].

OKURYAZARLIK VE EĞİTİM DURUMUNA GÖRE NÜFUS (2000)[18]

Sayım Yılı	Okuma Yazma Bilmeyen	Okuma Yazma Bilen, Fakat Okul bitirmeyen	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Yükseköğretim mezunu
1975	47,32	8.90	34.73	3.33	3.87	1.85
1980	43.77	8.15	35.65	3.79	5.03	3.60
1985	31.16	8.81	44.57	4.63	6.92	3.92
1990	26.72	5.66	48.29	5.78	8.47	5.08
2000	17.25	6.40	47.77	8.23	12.55	7.80

[16] Mustafa Erkal, Sosyolojik Açıdan Spor, Der Yayınları, İstanbul, 1998, sh 104
[17] Mustafa ERKAL, Sosyoloji, Der Yayınları, İstanbul, 2006, Sh.196
[18] Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Yukarıdaki tabloya göre ülkemizde, toplam nüfus içinde okuma-yazma bilmeyenlerin oranı azalırken, ortaokul, lise ve yükseköğretim mezunlarında artmaktadır.

GENÇ NÜFUSUN OKUR-YAZARLIK VE EĞİTİM ORANLARI[19]

Sayım Yılı	Okuma-Yazma Bilmeyen	Okuma-Yazma Bilen, Fakat Okul bitirmeyen	İlkokul	En Az İlköğretim mezunu olanlar
1975	37.58	7.70	42.17	12.55
1980	33.46	6.27	43.12	17.14
1985	23.43	7.03	49.49	20.05
1990	20.26	4.47	51.50	23.77
2000	13.22	6.36	45.29	35.14

Yukarıdaki tabloya göre 14 yaş ve üstü olan nüfusta ilkokul mezunu olmayanların oranı 1990 yılında toplam %24.73 iken, 2000 yılında bu oran %19.58'e inmiştir. Sekiz yıllık ilk öğretime geçişle birlikte ilkokul mezunu oranı düşerken, ilköğretim mezunu olanların oranı ise 1990 yılına göre %11.37 oranında yükselmiştir.

Türkiye'de okullaşma oranının giderek yükselmesi okul binası yapmak, öğretmen istihdam etmek, gereken araç ve gereci sağlamak için kaynak sağlamak anlamına gelmektedir. Eğitim, uzun vadede gelir, kısa vadede ise gider gibi düşünebileceğimiz, beyne yapılan bir yatırımdır.

Ülkemiz, genç nüfus olma niteliğini kaybetmeye başlamış olan bir ülke görümündedir. 1985 yılındaki nüfus artış hızı %2.4 iken 1990 yılında %2.2'ye inmiştir. Ancak çoğu Avrupa ülkesinde sıfıra yaklaşan artış hızı ile mukayese ettiğimizde, Türkiye'nin bugün için genç nüfus olma özelliğini koruduğunu söyleyebiliriz.

[19] Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Okullaşma oranları, okul öncesi eğitimde %5.1, ilkokullarda %100, ortaokullarda %65, Genel ve Mesleki ortaöğretimde %53, yükseköğretimde ise %12.5'i örgün öğretim olmak üzere %26.7 seviyesindedir. Üniversite öğrenimi gören gençlik, lise mezunu olan gençliğin yarısı kadardır. Üniversitelerde örgün öğretimdeki okullaşmanın %19 olacağı belirtilmektedir. (VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-20000) DPT, Ankara

Türkiye'de gençlik, eğitim ile birlikte istihdam edilmek sorununu da yaşamaktadır. Ülkemizde işsizlik oranı %8.8 seviyesindedir. Şehirlerde işsizlik oranı %12, kırsal yerlerde ise %5.5'dir. Şehirlerdeki işsizlik oranı 2005 yılı verilerine göre 1 puan azalmış, kırsal yerlerde ise 0.6 puan artmıştır. İşsizlerin %72.5'i erkek nüfustur. İşsizlerin %57.3'ü okur-yazar olmayanlar ile ilkokul ve ortaokul mezunu olanlardan oluşmaktadır. 2006 yılı sonuçlarına erkeklerin en yüksek oranda istihdam edildiği yaş grubu (30-34), kadınların ise (25-29)dur. İşgücüne katılım, yükseköğrenim mezunu olanlarda yükselmektedir. Lise mezunu erkeklerin işgücüne katılma oranı %73.8 iken, üniversite mezunu olanlarda bu oran %84,6'dır. İstihdam edilen kadınların %31.4'ü lise mezunu iken,. %67.7'si, üniversite mezunudur. (Hane Halkı İşgücü Araştırması 2006 Haziran Dönemi Sonuçları sayı 153. 2006, TÜİK, ANKARA)

Ülkemizde gençlerin, eğitim seviyeleri yükseldikçe işsizlik sorunlarının azaldığını görmekteyiz.

Gençliğin sorunlarını, gençliğe bağlı psikolojik durumunu, sosyal ortamın etkilerini, ekonomik politikalarının, eğitim ve kültür politikalarının yeterliliği ile birlikte düşünmek gerekir.

Türk toplumunda gençliğin temel sorunlarını şu başlıklarda toplayabiliriz:

1- İç ve Dış Göçler
2- Geniş ailenin çözülmesi
3- İstihdam edilememek
4- Dil kargaşası, iletişim yetersizliği

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

5- Ahlaki yozlaşma
6- Kitle iletişim araçlarından özellikle televizyonun yozlaşmaya neden olan programları
7- Para'nın en önemli değer olarak kabul görmesi
8- Bencilliğin öne çıkması, sosyal bağlılığın ve dayanışmanın zayıflaması[20]

Türk Gençliğinin sorunlarını, Türk toplumunun içinde bulunduğu genel sorunların bir yansıması olarak değerlendirmek gerekir. Batı toplumlarındaki gençlik grupları gibi değerlendirmeler önyargıdan ibarettir. Tek etkene dayalı yorumlamalar, bilimsellikten uzak olan topluma karşı olan bir kültürel grup olarak görmek doğru değildir. Toplumlar vücutlar gibidir; nasıl ki hastalığın adı aynı olsa da, bünyeye göre doktorun verdiği ilaç farklılaşabiliyorsa, toplumların sorunun nedeni de çözümü de kendine özgüdür.

Batı toplumlarındaki gençliği ortaya koyan eserlerin etkisinde kalarak, tercüme eserlerle yaklaşmak yanıltıcı sonuçlar verebilir. Sanayi toplumlarında bünyeden doğan hastalıklı haller Türkiye'de gençlik çağı denen olgunun üç temel özelliğinden kaynaklanmaktadır: Bunlar; aynılaşma, özerklik ve sorumluluktur.[21]

Gençlerimizin sorunu özgür olamamaktan çok sorumluluk alamamaktır. Sorumluluk bilinciyle şahsiyet kazanamamış olanlar, taklitlerde arayış içine girmektedirler. Kendi kültürüne bağlı özerkliğe sahip olanlar, hem kendine güven hem de aidiyet güdüsü tatmin edilmiş olanların ne kişilere ne de maddelere bağımlılıkları yoktur.

Ülkemizde son yıllarda hızla artan ve ilköğretim düzeyine kadar inerek yayılan uyuşturucu terörü, bir dönemin gençlerini siyasal çıkarlarla kullanan çevreler gibi, günümüzde de ekonomik çıkarlar için sömürmektedir. 2001 ve 2004 yıllarında ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde yapılan araştırmaların sonuçlarına göre: İlköğretim öğrencileri arasında en az bir defa sigara içtiğini söyleyenlerin oranı

[20] Mustafa Erkal, Sosyolojik Açıdan Spor, Der Yayınları, İstanbul, 1998, sh. 82
[21] Mustafa Erkal, a.g.e. sh 82

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

%16.1'dir. Tütünden sonra en sık kullanılan maddeler alkol, uçucu maddeler ve esrardır. Ortaöğretim öğrencilerinde tütün, en sık kullanılan maddedir. Tütünü, alkol, uçucu maddeler ve esrar takip etmektedir. 9 ilde 2001 yılında ilköğretim ve ortaöğretim gençleri arasında 24.000 kişiye uygulanan araştırmanın sonuçlarına göre en kolay ulaşılan maddelerin uçucu maddeler ve haplar olduğu ortaya çıkmıştır. Gençlerin çoğu ilk olarak denedikleri maddeyi, kendisinden yaşça küçük kişilerden ya da akranlarından aldıklarını belirtmişlerdir. [22]

2004 yılında 3500 lise öğrencisine İstanbul'da yapılan araştırmaya göre: Öğrenciler arasında en fazla denenmiş olan alkol olmuştur. Alkolü, tütün, esrar, eroin, ectasy, flunitrazempam, bendoziaep gibi uçucu maddeler takip etmektedir. Madde kullanım riski erkeklerde, eroin kullanımı için 10 kat esrarda 4 kat, ecstacy yaklaşık olarak 3 kat fazla bulunmuştur.

Madde bağımlılığı riski taşıyan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri incelendiğinde yüksek gelire sahip olan ailelerin çocuklarında, düşük gelir düzeyine sahip olanlara oranla, madde bağımlılığı riskinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Madde bağımlılığına yakalanma riskinin özel okula giden öğrencilerde, devlet okullarına, gidenlere göre daha fazla oranda olduğu tespit edilmiştir.

2001 yılındaki araştırmaya göre sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olanlarda yaygınken, 2004 yılında bu farkın ortadan kalktığı dikkati çekmektedir. Son araştırmaya göre kızlar arasında madde bağımlılığı oranının yükseldiği görülmektedir. [23]

Televizyon yayıncılığının başlaması, bilgi ve iletişim çağında önemli bir adımdır. Ancak gençleri, kendi kültüründen uzaklaştıran yayınlar, gençlerde aidiyet duygusunun gelişmesine izin vermediğinde, gençlerin kimlik krizi yaşamalarına

[22] K.Ögel, A.Çorapçıoğlu, A. Sır, M.Tamar, O.Doğan, Türkiye'de Dokuz İlde İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinde, Tütün, Alkol ve Madde Bağımlılığı Yaygınlığı, Türk Dergisi, İstanbul, 2004, sh 112-118

[23] K.Ögel, C.Eke, B.Erol, S.Taner, İstanbul'da Öğrencilerde Riskli Davranış Araştırması, Yeniden Yayın, No 6, İstanbul, 2004

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

neden olur. Uygulanmak istenen serbest piyasa ekonomisi, liberal politikalar, gençliğin kendi kültürüne yabancılaşmasında temel nedenlerdendir.

1.6.3. Anomi ve Yabancılaşma

Anomi, Fransız sosyoloğu ve düşünürü olan Guyau'ya göre pozitivizmin, modern toplumlarda gelenekleri yıpratmasının bir sonucudur.[24] İnancın, relativist bir bakış açısıyla küçümsenip yalnızca pozitif bilime anlamın yüklenmesi ile oluşan modern toplumlarda, moral değerlerin çöküntüsüne yol açmıştır. İnsan fizik ve metafizik bir varlıktır. Pozitif bilim onun sadece maddesel tarafıyla ilgili saptamalarda bulunur. Ancak insanı yalnızca madde gibi değerlendirmek onu sadece yarısı bakımından değerlendirmektir. Bu nedenle pozitivist bakış açısı, insana yarım bakarken doğru, bütün bakarken ise eksik bir felsefedir. Moral değerlerden uzaklaşan fertler toplumlarından uzaklaşan, içinde yaşadığı topluma yabancılaşan kişiler haline dönüşürler. Anomiden en çok etkilenecek olan, gençlik grubudur.

Türk gençliği, yerleşim alanlarına göre, köy, kasaba, kent ve gecekondu yerleşimlerinde, eğitim sürecinde lise ve üniversite aşamasında farklı nitelikte kültür kategorilerini ifade etseler de bütün olarak gençlik milli kültür temelinde birleşmektedir. Medyanın sunduğu kültürel modeller, bütünüyle olumlu ve milli kültürle uyumlu olamadıkları için olumsuz kültürleşme yabancılaşmaya neden olmaktadır. Dolayısıyla iletişim çağının da etkisiyle, sosyal ve kültürel değişmelerin hızla yaşandığı Türkiye, geçiş toplumu olmanın sancılarını yaşamaktadır.

Türk gençliğinin özellikle şehir ve üniversite gençliği bakımından, kültürel davranış şekillerinin nedenleri şu şekilde tasvir edilebilir. 1968 yılı, dünyadaki gençlik hareketlerinin taklidi ile Türkiye'de karşı kültür hareketleri çerçevesinde yapılanmıştır. 68 gençliği dünyayı ve Türkiye'yi değiştirme özlemi taşıyan ancak bunun için gerçek projelerden çok ideolojik şablonlara bağlı kalması olarak nitelendirilebilir. Türkiye'nin sosyolojik alt-yapısı Avrupa ülkelerine uymadığı halde, Avrupa'daki öğrenci hareketleri taklit edilmiştir. Türkiye'de önceleri eğitim

[24] M .Orru, "The Ethics of Anomie: Jean Maire Guyau and "Emile Durheim", British Journal of Sociology v 4 s4 1983 sh501, Zikreden M. Erkal, Sosyoloji (Toplum Bilimi), sh 319

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ve öğretim yapısı ile ilgili talepler daha sonra şekil değiştirerek, ideolojik kamplaşmalara yol açmıştır. Türkiye'de 1968 öğrenci hareketleri, 1970'lerde şiddet ve teröre dönüşmüştür. 1978 nesli anomik ve yabancılaşmış gençlik kültürünün hakim olduğu bir ortamda yetişmiştir. 12 Eylül 1980 hareketinden sonra anarşi ve terörün azalması, ideolojik kamplaşmaları törpülemiştir. Geçmişte yaşadığı kötü ve bunalımlı tecrübenin de etkisiyle toplumdaki yapılanmada gençlik politikadan uzaklaşmıştır. 1983'ten sonra artan iletişim teknolojisi, ilgisiz, kaygısız, milli sorunlarını düşünemeyen ben merkezli, sadece kendi çıkarını esas alıyor görüntüsünde bir gençlik oluşmuştur.

Araştırmamızda yer yer bu genel eğilim doğrulanmamış ve bunun sebepleri arasında küreselleşmenin önünün açılması, milli devletler üzerindeki olumsuz tesirleri ve yükselen milliyetçilik akımı gösterilebilir.

1989 yılı sonunda, Sovyetler Birliği ve Doğu Bloğunun dağılması, sosyalist ekonomik politikadan serbest piyasa ekonomisinin politikasına uygun bir yapılanma başlamıştır. Sosyalizm yerine kapitalizm yükselen değer haline gelmiştir. Bazı sol fraksiyonlar, günümüz gençliği için, dünyada istenilen düzeyde somut örneklerini bulamamaları nedeniyle daha çok felsefi bir boyut taşımaktadır.

Dünyadaki değişimlerden ülkemizde en çok etkilenen gençler olmuştur. Ülkemizde 80 sonrası yetişen neslin çoğu araştırmaya göre toplumculuğu savunan eski nesillere göre faydacı olduğu belirtilmektedir.

Gelişen teknolojik imkanlar üretken genç gruplar ile birlikte değerli zamanını boşa tüketmek şeklinde kullanan genç gruplarında varlık nedeni olmuştur. Atari ve bilgisayar oyunlarına kendini fazla kaptıran gençler, sosyal hayattan uzaklaştıkları gibi, hayal dünyasında yaşama tehlikesi ile de karşı karşıya bulunmaktadır. Eğitimde bilgisayarı kullanmak önemlidir. Ancak bilgisayarı bu işlevi yerine, sadece oyun oynama amacıyla kullanan gençlerle bilgi toplumu olma yolunda önemli atılımlar yapılması mümkün değildir. Teknoloji ferdin edindiği bilgileri zenginleştirerek topluma ve insanlığa faydalı olabilmesi için üretilmiş olan bir araçtır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Tek başına maddi kültür ne ferdi, ne de toplumu geliştirebilir. Kültürel değerleri kazanarak, milli ideallerden haberdar olarak belirli bir şahsiyet tipine kavuşan fertler, ferdiyetçilik yoluyla, farklı sahalarda kabiliyetlerine göre ülke kalkınmasında yer alabilirler.[25]

Türkiye'de 1980 ve aşırı liberal politikacılar sonrasında serbest piyasa ekonomisine geçme teşebbüsleri, beraberinde anomi ve yabancılaşmayı da getirmiştir. Herkesin her şeyi istediği gibi yapabileceği bir düzen olarak algılanan, dolayısıyla toplumsallıktan uzak aşırı liberal uygulamalar yaşanmaya başladığı ülkemizde, rüşvet, yolsuzluk, hayali ihracat, mafya gibi sosyal hastalıklar toplumda güvensizlik, güçsüzlük, çerçevesinde yabancılaşmaya neden olmaktadır.

Sosyolog Mustafa Erkal'a göre, 1980 sonrası Türkiye'de liberal ekonomiyle gelen yolsuzluk, yoksulluk, gelir dağılımındaki adaletsizlik problemlerinde artış gözlenmiştir. Devlet Planlama Teşkilatının 2001 yılındaki araştırma sonuçlarına göre %20'lik alt tabaka toplam gelirin %4.8'ine sahipken, nüfusun %20'lik üst sınıfları ise toplam gelirin %54.88'ine sahiptir.

Gelir dağılımındaki bozuklukların sosyal yapı üzerinde yaptığı olumsuz etkilerin sonuçları şu şekilde sıralanabilir:

1- Saldırgan ve çatışmacı davranışların artması
2- Siyasal ve sosyal katılımın zayıflaması
3- Akraba ve komşuluk ilişkilerinin soğuması
4- Fertlerin milli hassasiyetlerini kaybetmesi ve milli meselelere yabancılaşması
5- İntihar ve boşanmaların artması
6- Yapay cemaatlerin sayısının artması
7- Okula devamsızlıkların artması

[25] Mustafa Erkal, İktisadi Kalkınmanın Kültürel Temelleri, Der Yayınları, İstanbul, 2000, sh 142

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

8- Şans oyunlarına ilginin yükselmesi

9- Ahlaki değerlerde yozlaşmanın ve sapma davranışların artması [26]

Ferdi menfaat, toplumsal menfaatin önüne geçmiş, fert ve grup çıkarları milli menfaatlerin önüne geçmiştir. Gençlik özellikle de üniversite gençliğinde görülen bir yabancılaşma örneği R. Merton'un dengesi bozulan toplum düzenindeki "isyan" tipi davranışa uygun düşen öğrenci hareketleridir. Boykotlar, mitinglerin yaygınlaşması, toplumumuzda hızlı sosyal değişimlerle beraber, sosyal sorunlara çözüm bulunamamasına bağlanabilir. Hızlı sosyal değişmeler normlardan sapmayı da kolaylaştırmıştır. Mala ve cana yönelen tahripkar davranışlar gibi.

Bu olumsuz toplumsal yapıdan etkilenen gençler de sosyal değerlerden uzaklaşarak sorunlu yetişmektedir. Medya vasıtasıyla, gençlere manken, futbolcu, şarkıcı olmak, dolayısıyla kısa yoldan köşeyi dönmek felsefesi aşılanmaktadır. Özel televizyon kanallarının çoğu eğitim ve kültür ağırlıklı programlar yerine eğlence ağırlıklı programlar sunmaktadır. Eğitim ve kültür programlarında da aydınlara önemli bir görev düşmektedir. O da halkın kültürel değerlerini incelemektir. Aydınlar halktan aldığı kültürü, zenginleştirerek, yine halka sunanlardır. "Aydınlar medeniyeti halka götürürken, onda yaşayan milli kültürü de almak zorundadırlar"[27] diyen Ziya Gökalp'e göre Türk gençliğinin halk-aydın ikiliğinden doğan yabancılaşmasının yok edilmesinin metodunu vermiştir.

1.6.4 Üniversite Gençliği

Üniversite, nitelikli insan gücü yetiştirmeyi hedefleyen, araştırma yapmayı, bilgi üretmeyi, topluma faydalı aydın kitleyi yetiştirmeyi amaçlayan eğitim kurumudur.

Yüksek öğretimin amacı, 1981'de yürürlüğe konan "2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununa göre; Atatürk inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda Atatürk

[26] Mustafa Erkal, Aydınlar Ocağı, Mayıs 2006, "Liberal Uygulamalar ve Yoksullaşma"
[27] Ziya Gökalp, Türkçülüğün Esasları, Devlet Kitapları, İstanbul, 1973, sh 47

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin, milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan, toplum yararını kişisel çıkarların üstünde tutan, aile, ülke ve millet sevgisiyle dolu, Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen, hür ve bilimsel düşünce gücüne sahip, insan haklarına saygılı, beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş olan, ilgi ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayabilecek bir mesleğin, bilgi ve becerilerine sahip öğrenciler yetiştirmektir"[28]

Toplumun düşünen, üreten fertlerini oluşturacak olan üniversite gençliğinin, bilinçli ve kaliteli bir eğitim alması gerekir. Üniversite öğrencisi, ders çalışan, ders notu ezberleyen fertler olmamalıdır. Araştıran, tartışan, fikir üreten ve böylece öğrenen bir kimse olmalıdır. "Bilgiyi, konuyu öğretmenin otoritesine, ünvanlarına güven duyarak değil, onun iddialarının, tezlerinin dayandığı delil ve gerekçelerin güçlü olması sebebiyle, doğru kabul etmesi uygun olandır. Aksi halde bunun adı eğitim değil, şartlandırma (endoktrinasyon) olur."[29]

Üniversite gençliği, genel nitelikleri, yaşı, aile durumu yetiştiği öğrenim kurumları ve sosyal çevresi bakımından bir alt kültürü ifade eder. Üniversite gençliği, toplumun en duyarlı ve en dinamik kesimi olması bakımından ülkenin sosyo-kültürel ve ekonomik durumu en fazla onları etkilemektedir.

Toplumun içinde bulunduğu kültürel ve sosyal sorunlardan en fazla etkilenen, gençlik grubudur. Biyolojik ruhsal ve sosyal konumlarıyla toplumun en hareketli ve dinamik grubunu oluşturan gençler, yaşı gereği birden fazla problemi aynı anda çözmek için mücadele ettiğinden, olumsuz yönde motive edilmeye de müsaittir. Dolayısıyla, 1980 öncesi Türk gençliği şiddet ve teröre alet edilmiştir. Şiddet hareketlerinde birçok genç yaralanmış ve hayatını kaybetmiş, aileler parçalanmıştır. 1970'lerin anarşik ortamında yetişen içinde yaşadığı kültüre ve topluma yabancılaşan

[28] 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu , 1981
[29] Mustafa Erkal, Sosyoloji (Toplum Bilimi), Der Yayınları, İstanbul, 2006 sh 135

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

gençliğe göre, 1990'ların gençliği, gelişen teknolojiden yararlanarak dünyayı ve Türkiye'yi aynı anda kıyaslayıp yorumlama şansına sahiptir. Ancak tek başına iletişim teknolojisi, gencin dünya görüşü kazanabilmesinde yeterli değildir. Milli kültüründen uzaklaşmış üniversite eğitimin ne ferde ne de topluma sağladığı bir hasıla olmadığı gibi, toplumsal zarara dönük sonuçları olacağı kesindir. Eğitim ve öğretimin görevi insanları birbirine ötekileştirmek değil, milli seviyede birlikteliği verebilmektir.

Türkiye'nin tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş sürecinde ortaya çıkan sosyal bunalımlardan en fazla üniversite gençliği etkilenmektedir. Günümüzde küreselleşme sorunlarından üniversite gençliği fazlasıyla etkilenmektedir.[30]

Küreselleşme, çağdaş kavramların kapısını açan bir anahtar olduğu kadar, aynı zamanda milli birlik ve beraberliğin yolunu kapatmaya çalışan bir kilit niteliğindedir.

Genç insan, toplum içinde kabul edilebilme ihtiyacı ile kimlik arayışı içindeyken kendisine yol gösterecek bir cemiyete ihtiyaç duyar. Eğitim ve öğretimin hangi kademesinde veya dalında olursa olsun genç nesillere kendi milli kimliği olan Türk kimliği hissettirilmelidir. Kendi milli kimliği konusunda tereddütü olan, zihninde sorular bulunan bir insanın milletine kazandırabileceği şeylerde azalır. Özellikle Dünya vatandaşlığının ve evrensel kuşatmaların küreselleşme örtüsü altında sürdürüldüğü günümüzde, tıptan, iktisada ve edebiyata kadar, hangi dalda öğrenim görürse görsün; gençlerimizin zihninde Türk olmanın şuuru canlı tutulmalıdır. Bu olmadığı takdirde, iyi bir iktisatçı veya hukukçu yetiştirmenin bir anlamı kalmaz.[31]

Türkiye'de eğitimin fert bakımından bir yatırım olduğu fikri yaygınlaşmaktadır. Ortalama eğitim seviyesi yüksek olan ülkelerde eğitim, gıda veya

[30] Erdinç Yazıcı, Üniversite Gençliği Araştırması, Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2003, sh (16-17)
[31] Mustafa Erkal, Aydınlar Ocağı, http://www.aydinlarocagi makale (5.3.2006)

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

giyim gibi tüketim kalemleri şeklinde ele alınırken, geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde; çeşitli vasıflardaki insan gücü, darboğazları dolayısıyla daha ziyade, bir yatırım modeli olarak düşünülmektedir.[32] Çalışan nüfusun topluma faydalı olabilmesi için geleceğin güvencesi eğitimdir. Eğitimde maliyet ülke ekonomisinin kalkınması bakımından yüksek bir hasılayı ifade ettiğinden, kısa vadede gider gibi düşünülse de gerçekte bir gelir anlamı taşır. Yoksulluk eğitim ilişkisi bakımından toplam yoksulların %31.94'ü okur yazar olmayanlar, %24.42'si okur-yazar olup da okul bitirmeyenler, %38.91'ini ise, ilkokul mezunları meydana getirmektedir. Yoksulların %56.36'sı okur-yazar olmayan ve bir okul bitirmeyenlerdir.[33]

Fertlere kabiliyetleri oranında eğitim fırsatından yararlanma imkanı verilmelidir. Eğitimde fırsat eşitliği, ferdin sosyo-ekonomik koşullarına göre değil, ferdin zekasına ve kabiliyetine göre olmalıdır. Toplumda sadece ekonomik durumu yeterli olanların, eğitim fırsatını değerlendirmeleri ülke için hem sosyal hem kültürel hem de ekonomik bir kayıp olarak düşünülebilir.

Üniversite gençliği eğitim ve öğretimi kadar kişilik gelişimin önemi büyüktür. Orta öğretim sonrası, üniversite atmosferine uyum sağlamak, sosyo-ekonomik şartlar nedeniyle yeterli düzeyde çalışma imkanı bulamamak gibi sorunlar gençlerin olumsuz nitelikteki sosyal sapma davranışlarına neden olabilir. "Bu bocalama döneminin sağlıklı atlatılabilmesi için genç insanların yardım alabilmeleri çok önemlidir. Yalnız bırakılan ve sürekli eleştirilen gençlerin, istemeden yanlış yollara sapabilmeleri mümkündür."[34]

Kırsal kesimlerden eğitim amacıyla şehirlere gelen gençlerin durumu, diğerlerine göre daha zordur. Yine çocuklarını okutmak gayesiyle, kırsal kesimlerden, büyük şehirlere gelen aileler sosyo-ekonomik nitelikteki sıkıntıları daha fazla yaşamaktadır.

---

[32] Mustafa Erkal, a.g.e. sh 138
[33] DPT, Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Raporu, Ankara 2001, sh 146
[34] Orhan Ece, Ankara Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyal ve Psikolojik Sorunları, Ankara, Devlet Planlama Araştırma Dairesi, 1985, sh 40

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Üniversite gençliğini, diğer gençlik gruplarından ayıran en önemli özellik geleceğin bilgili, yönetici adayları olmalarıdır. Üniversiteli gençlerin çoğu zamanlarını ders çalışarak geçirdiklerini düşünürsek bu tür alan ve sayılarının, çalışma kalitelerinin yükseltilmesi mecburidir. Gerekli alt yapının varlığı üniversite gençliğine verilen değeri ifade eder. Yapılan bir araştırmada üniversite gençliğinin %10-15'inin psikolojik tedavi görecek kadar problemli olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencilerinin, aile durumları, ana ve babalarının okul ve meslek grupları, gelirleri, kardeş sayıları, üniversite öncesi öğrenim ve eğitim kurumlarından edinilen bilgilerin, üniversite açısından yeterli olup olmadığı v.b. bir çok özellik ile öğrenci başarısı arasındaki korelasyonu inceleyen bir araştırmada öğrencilerin yarıdan fazlasının durumunun kötü olduğu ortaya çıkmıştır.[35]

Üniversite gençliğinin klasik problemleri olarak kitap, burs kredi, barınma, sağlık, kimlik bunalımı gibi problemler sıralanabilir. Üniversite gençliğinin problemleri, gençliğin genel problemlerinden ve toplumun genel problemlerinden ayrı olarak ele alınamaz. Toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik sorunları yetişen nesillere yansımaktadır. Küreselleşme dayatmaları ile milli kimlik yerine evrenselciliği savunan gençlere Ziya Gökalp'in vatani ahlak yerleşmemişse ve yükseltilmemişse, medeni ahlaka varmanın faydalarının azalacağı, tarihimizden seçilmiş örneklerle ve doğru yorumlarla aktarılması gerekir. Sadece alanla ilgili bilgi vermekte yeterli değildir. Öğretimin yanı sıra eğitimin de verilmesi gerekmektedir. Öğretim görevlilerini basının da destekleyeceği ortak tavır ile gençlerin eğitimi etkili bir eğitim halini alabilir. Sosyolog Mustafa Erkal'a göre; Özellikle son yıllarda, Dünya milli çizgiye koşarken; milliyetçilik küresel istila karşısında yükselen bir değer iken; Türkiye'de kendi kendini fark edemeyen, milli olamayan herhangi bir şeyin, evresele de ulaşamayacağı veya ulaşsa bile büyük bir yabancılaşma doğurabileceğinin bilinmesi gerekir.[36]

Bu gerçeğin unutulması ile gençlik küreselci olan ve olmayan şeklinde kutuplaşmalarla yapay bölünmelerin içine girmektedir.

---

[35] Erdinç Yazıcı, a.g.e. sh 14
[36] Mustafa Erkal, Küreselleşme, Etniklik Çok Kültürlülük, Derin Yayınları, İstanbul , 2005, sh 15

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

"Eğitimin amacı milli fertler yetiştirmektir, fert ne kadar millileşirse o kadar çok şahsiyet kazanmış olur."[37] Şahsiyet kazanmış bir üniversite gençliğinin hem kendi toplumuna hem de insanlığa yararlı olacağını düşünmek gerekir.

Türkiye'de gençlik için en büyük tehlike örgün eğitimin veremediği gerekli değerleri, ilkeleri ve davranış şekilleri medya tarafından doldurulmaktadır. Emre Kongar' a göre eğitim ve özellikle de tarih eğitimi doğru dürüst yapılamayınca bunun yerini medyatik çıkışlar" almıştır.[38] Tarih bilincinden yoksun gençlikde, aidiyet hissi kendi toplumunun kültürel değerlerine göre gelişemeyeceğinden, gençlik farklı kültürlerde arayış içine girmektedir. Yaşanan değer boşluğunun yerine, ideolojik düşünceler doldurduğunda gençler, birbirine karşı yapay bir şekilde düşmanlaşabilmektedir. 1980 öncesi öğrenci olaylarını bu şekilde değerlendirmemiz mümkündür.

1.7. Siyaset, Siyasal Kültür ve Siyasal Katılım

1.7.1 Siyaset

Siyaset kavramının, tüm siyaset bilimcilerin üzerinde anlaştığı bir tanımını yapmak mümkün değildir. Siyaset genel bir tanımlamayla, devletin yönetimini ve organizasyonunu inceleyen sosyal bilimdir. Siyaset Marx ve Engels'e göre üretici güçlerin niteliğini belirlediği bir üst yapıyken, Max Weber'e göre siyaset belirli bir toprak parçası üzerinde gerektiğinde fiziksel baskı kullanarak, yönetici gücün emirlerini uygulatan egemen gruba dayanır. R. Dahl'a göre siyasal sistemi, güç, rol ve otorite ile ilgili insan ilişkilerini kapsar. Merkl'e göre siyaset insanın içinde yaşadığı topluma, kendi sosyal görüşleri paralelinde bir düzen verme sürecidir. Bendix ve Crick'e göre siyaset kavramı sadece devlet ile sınırlandırılırken Greeer ve Orleas'a göre gücün gelişmesi ve kullanılması bakımından sosyal grup ve kurumlara

[37] Erkal, Mustafa, a.g.e. sh 15
[38] Emre Kongar, Tarihimizle Yüzleşmek, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006, sh 11

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

özgü bir nitelik taşımaktadır. Laswell siyaseti güç, otorite ve etkili sosyal denetim sürecini belirleyen nitelikler olarak tanımlarken, Easton ise siyasal sistemi farklı görüşlere sahip grupların, iktidara sahip olabilmek için verdikleri mücadele olarak ele alırken, Duverger'e göre siyaset örgütlü güç, yetki ve denetim kurumlarıdır. Bu kurumların ortaya çıkış nedeni ise insanların istek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çeşitli büyüklükteki gruplar halinde bir araya gelmeleridir.[39]

Çağımızda, siyaseti iktidar olgusu ile temellendiren görüşler ağırlıktadır.

1.7.2. Siyaset Sosyolojisi

Siyaset sosyolojisi, uzmanlaşma çağı olan yirminci yüzyılda ortaya çıkan bir disiplindir. Siyasal fikir çağını açan Aristo, Makyavelli Montesguieu, günümüzdeki siyaset sosyolojisinin kapsamındaki konuları ele alıp incelemişlerse de onların çalışmaları daha ziyade felsefidir. On dokuzuncu yüzyılla beraber siyaset ile ilgili fikirler bilimsel temele kavuşur. Batı da cereyan eden teknolojik gelişmeler, sanayileşme süreci, şehirleşme gibi hızlı değişmeler siyaset biliminin doğmasına neden olmuştur. "sosyal ve siyasal düzenin şartlarını onu oluşturan unsurları ve bu unsurların değişmesini analiz etmeye çalışmak".[40] siyaset sosyolojisinin doğuş nedeni olmuştur. "Genel sosyoloji sosyal kurumları incelerken, siyaset sosyolojisi ise siyasal kurumların, diğer kurumlarla bağlantısını inceler."[41] siyaset sosyolojisinin ilgilendiği ilk kavramlar Devlet ile Toplum olmuştur. Devlet ve toplum arasındaki ayırım, modern devlet fikri ile doğmuştur. Tartışma konusu, toplum mu devleti şekillendiriyor, yoksa devlet mi toplumu şekillendiriyor üzerine kuruludur. Bu tartışma, aynı zamanda devletten yana olanlar ile Hegel ve devamcıları ile, toplumdan yana olanlar (S.Simon, Proudhon, K.Marx) gibi ideolojik bir tartışmayı da ifade etmektedir. Devletin toplum üzerinde egemenliğini savunanlar ile toplumun devlet üzerinde egemenliğini isteyenler şeklinde iki bakış açısı mevcuttur. Bu

[39] Esat Çam, Siyaset Bilimine Giriş, İstanbul, Der Yayınları, 1995, sh 22-23
[40] N. Ersenstadt, "General Introduction, The Scope and Development of Political Sociology, A. Reader, S.N. Eisentadt, Newyork, 1971, sh5
[41] Seymour Martin Lipset, Siyasal İnsan, Teori Yayınları, Ankara, 1986, sh 73

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

tartışmanın faydası siyaset deyince sadece devleti düşünmek yerine devlet ile toplumu ilişkisi bakımından birlikte düşünmeyi kazandırmış olmasıdır diyebiliriz. A. Orum'a göre, siyaset sosyologunun inceleme konusu, siyasetin toplumsal koşullarıdır, yani siyasetin toplumdaki diğer olaylar tarafından nasıl etkilendiği ve aynı zamanda bu toplumsal olayları nasıl etkilediği ile ilgilidir.[42]

Siyaset sosyolojisi, siyaset dünyasını ve siyasal aktörleri toplumda meydana gelen diğer olaylardan, bağımsızlarmış gibi inceleyeceğine, siyaseti tüm toplumsal kurumlarla sıkı bir ilişki içinde olan olgu şeklinde ele alır.

Çalışmamız egemenliğin, millete, geleceğin gençlere emanet edildiği ülkemizin öğrenim seviyesi yüksek gençlerinin, siyasal kültürünü anlayabilmek maksadıyla yapılmış olup, siyaset sosyolojisinin kapsamında yer almaktadır.

1.7.3. Siyasal Katılma ve Sosyo-Ekonomik Düzey

Demokratik sistemde iktidar, gücünü yönetenlerden alır. Demokrasilerde, vatandaşlığın temelinde eşitlik vardır. Cinsiyet, felsefi görüş, sosyal sınıf ayırıcı bir nitelik değildir. Vatandaş, yasa önünde eşit davranılmaya hak kazanmış olan ferttir. Halk gerçek egemendir.

Siyasal katılma, halk egemenliğinin somutlaştırılması bakımından değerlidir. Bu egemenlik belirli bir sınıf ya da ırkın egemenliği değildir. Siyasal kültür geniş bir sosyal taban oluşturarak, eleştiri ve hoşgörü temelli bir tartışma ortamı içinde problemleri çözebilme kabiliyeti sunar.

"Siyasette çağdaşlaşmanın en önemli niteliği, bütün toplumdaki aktörlerin, örgütlü bir şekilde, örneğin partilerin doğuşuyla birlikte Siyasal kararlara katılmasının sağlanmasıdır."[43] "Devletin toplumu oluşturan, sosyal aktörlere

[42] A. Orum , İntroduction to Political sociology, New Jersey, Prentice Hall,1988 s1 zikreden Nur Vergin, Siyasetin Sosyolojisi sh 18
[43] Samuel P. Huntington, Political Order in Changing çev: Teoman Tunçdoğan, İletişim Yayınları, tarihsiz, sh 10

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

dayanması ve bu aktörlerin, devlet hayatında temsil edilmesi gerekir. Aksi halde devlet, halkıyla bütünleşememiş, kupkuru bir kalıp olmaktan öteye geçemeyen bir kurum olarak kalır."[44]

Siyasal katılma, dar manada sadece seçmenliği ifade ederken, geniş manada, Siyasal karaların alındığı sürecin her aşamasına katılım olarak da düşünülebilir. Katılma, politikacılar dışındaki vatandaşların siyasal kararları etkilemeye çalışmasıdır. Siyasal tartışmalar, seçim öncesi yapılan tüm faaliyetler bu tanımın kapsamındadır.

Katılmanın amacı, hiyerarşik açıdan yönetici gücün kararlarını etkilemektir. Bu manada katılma yönetilenin, yönetenle ilişkisidir diyebiliriz. Günümüzde katılma "otoriteyi belirleme değil, onu paylaşma ve özünde onu etkileme demektir."[45]

"Ferdin hem genel, hem de yerel seviyede devlet organlarının çalışanlarını, ya da kararlarını etkileyen tüm davranışlar; kendilerinin ya da başkalarının tasarladığı davranışlar, yasal olan ve olmayan, başarılı olan ve olmayan davranışların tamamı, siyasal katılım kavramı içinde yer alırlar."[46] Siyasal katılma küçük gruplarda daha etkilidir. Üniversite gençliği örneğinde olduğu gibi.

"Siyasal katılma, fertlerin, sosyo-ekonomik statüsüne, psikolojik yapısına ve kişiliğine ve siyasal unsurlara bağlıdır."[47]

Nie ve Verba gönüllü olan ile uyarılmış olan katılmayı birbirinden ayırmışlardır. Bu ayırım, siyasal katılmayı tanımlamak bakımından önemlidir. Ferdin, siyasete ilgisinin derecesi, kendini siyasal bakımdan etkin hissetmesi,

[44] Ruşen Keleş, Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar, Yerel Yönetim Dünyası Yayını, İstanbul, 1993, sh 20
[45] Birkan Uysal, Siyasal Otorite, Laiklik ve Katılma, Amme İdaresi Dergisi, cilt 14 sayı 4, Ankara, 1981, sh 61
[46] Ergun Özbudun, Türkiye'de Sosyal Değişme ve Siyasal Katılma, A.Ü. H.F. Yayınları No 363, Ankara, 1975, sh 4
[47] Deniz Baykal, Siyasal Katılma, Bir Davranış İncelemesi, A.Ü.S.B.F. Yayınları, Ankara, 1970, sh 33

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

çevresindeki insanlara güvenmesi gibi katılma ile çok yakından olan ilgili olan konular, katılma için belirleyicidir.[48]

Ülkenin siyasal yapısı ve katılma için oluşan müesseseleşme, ferdin katılmaya yönelik davranışlarını etkilemesi bakımından belirleyici bir rol oynar. Siyasal partilerin yapısı, eğitim seviyesinin yüksek olması, sivil toplum kurumlarının yaygınlaşması, kitle iletişim araçlarının yaygınlığı ve nitelikleri, katılma davranışının artması bakımından özel bir öneme sahiptir.[49]

Karşılıklı olarak menfaatleri uzlaştırabilmek maksadıyla siyasal katılma, ferdin toplumuna yabancılaşmasını önleme işlevine sahiptir diyebiliriz.

Siyasal katılmanın yönünü ve türünü belirleyen ferdin siyasal kültürüdür. "Bir siyasal partinin rozetini taşımak ya da oy kullanmak, izleyici faaliyetidir. Siyasal faaliyetler siyasal olayları izlemek, onlara karşı tutum göstermek ve etkin katılım şeklinde görülür. İzleme, siyasal alanla ilgili bilgilerden meydana gelir. Siyasal olayları izlemekle yetinmeyip, tavır alanlar ise belirli bir siyasal fiilde bulunmaktansa, yönlendirme, taraftar toplama ve kamuoyu oluşturma yolunu benimserler. Siyasal etkinliği olanlar ise, siyasal alanla ilgili organların oluşumu, faaliyetleri ve etkileri üzerinde belirleyici olmayı hedeflerler. Ancak siyasal katılma faaliyetinde bulunan bir fert bu üç kategori içinde de yer alabilir."[50]

Siyasal katılma seviyelerin, hiç katılmayanlar sadece oy kullananlar ve siyasal partilerde görev alanlar şeklinde de kategorilere ayırmamız mümkündür. Siyasal katılmayı belirleyen, sosyo-ekonomik düzey, psikolojik ve siyasal etkenlerdir. Ersin Kalaycıoğlu'na göre sosyo-ekonomik statü ile siyasal katılma arasında pozitif korelasyon kurulabilmektedir. Sosyo-ekonomik statünün yükselmesi ile siyasal katılımının da arttığı görülmektedir.[51]

---

[48] N.H. Nie, S .Verba, ve Philip E. Canverse, "Siyasal Katılma, Kamuoyu ve Oy Verme Davranışı, Çevirenler Turan İlter ve Tuncer Karamustafaoğlu, Ankara, 1989 sh2-4
[49] Nelson Huntington, a.g.e. sh 15
[50] Deniz Baykal, a.g.e. sh 32-33
[51] Ersin Kalaycıoğlu, Karşılaştırmalı Siyasal Katılma, Güray Matbaası, İstanbul, 1983, sh 171

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Sosyo–ekonomik düzey ferdin eğitimi, gelir seviyesi, mesleği, yerleşim yeri ile ilgilidir. Ferdin, eğitim düzeyi yükseldikçe, siyasal alanda hoşgörüsü artabilir. Bu ferdin değişmesidir, eğitim görmüş bir fert başkaları tarafından siyasal bir öncü olarak görülebilir. Bu ise mesajlarda oluşan bir değişmedir.[52] Eğitim siyasal değerlerin aktarılma aracıdır ve siyasal sistem hakkında bilgilenmeyi sağlar. Bu nedenle siyasete ferdi yönlendiren önemli bir yönlendiricidir diyebiliriz. Sosyo-ekonomik düzey benzer hayat şansına sahip fertleri ifade eder, ancak sadece geliri anlatmaz. Otorite prestij, statü ve güç belirler. Aile de tabakalaşma üzerinde etkili olabilir. Uygun değerlerin, normların çocuklara kazandırılması tabakalaşmayı etkiler.[53] Yükseköğretim mezunu olan babanın çocuklarını yüksek öğrenime teşvik etmesi gibi.

Çağımızda sınıfa dayalı tabakalaşma sistemi yerini artan eğitim ve buna bağlı sosyal hareketlilik ile statüye dayalı olan tabakalaşma sistemine bırakmıştır. "Statü tabakalaşmasında ise esas unsur eğitim ve kültür olmaktadır. Eğitim-meslek-statü süreci günümüzde etkinliğini korumaktadır. Tabakalaşma konusunda yapılan araştırmalarda fertlere yöneltilen sorularda subjektif olarak mensup bulunduğu sınıf şu şekilde tasnif edilmektedir: üst-üst sınıf, alt-üst sınıf, üst-orta sınıf, orta sınıf, alt-orta sınıf, üst-alt sınıf, alt-alt sınıf olarak"[54]

Sanayileşme ile gelişen uzmanlaşmanın sonucu olarak hizmetler alanında yoğunlaşan yeni orta sınıfların ortaya çıkması bu tür bir sınıflandırmanın nedeni olmuştur.

Lipset'e göre alt tabakadan olanların demokrasiye bağlılığı, orta ve üst tabakadan olanlara göre daha zayıftır. Aynı zamanda çok partili sistem karşıtı olanların oranı yine alt sınıflarda yaygındır.[55] Yine Lipset'e göre siyasal aşırılık gibi

[52] İlter Turan, Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış, Der Yayınları, İstanbul, 1986, sh 76
[53] Mustafa Erkal, Sosyoloji (Toplumbilim) a.g.e. sh 212
[54] Mustafa Erkal, Sosyoloji (Toplumbilimi) a.g.e. sh 213
[55] Lipset, a.g.e. sh 75

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

dini aşırılık da alt tabakada daha yoğundur.[56] Bilgi eksikliği, yoksulluk ile birleşince ferdi yalnızlaştırabilmekte ve onu duygusal yoğunluğu yüksek olan tarikat ya da uç noktada ideolojiyi savunan siyasal örgütlere bağlayan nedenler olabilmektedir.

Türkiye'de alt sınıflardan oylar aşırı sol partiler yerine, din faktörünü öne çıkaran sağ partilere gitmiştir. Ancak 80 öncesi dönemde Türkiye İşçi Partisi alt sınıflardan yüksek bir oy oranına sahip olmuştur. Bu sonuçların nedenlerini, değişen dünya dengelerinin ülkeye yansımalarında, değişen ekonomik, kültürel, sosyal ve psikolojik faktörlerde aramak gerekir. Lipset'e göre alt sınıftan olanların, sürekli olarak tutucu adaylara oy vermeleri, fakir ve az gelişmiş bölgelerde sık rastlanan bir durumdur. Bu toplulukların yapısı, kapitalizm ve serbest piyasa ekonomisinden önceki halini korumuştur. Lipset'e göre bu durumun izahı geleneksel değer yargıları ile ilgilidir.[57] Bunun nedeni din olgusunun dayanışmayı arttırıcı ve manevi yönden rahatlatıcı fonksiyonlara sahip olmasıdır diyebiliriz. Ancak bazen siyasal ve iktisadi beklentiler, din olgusunu üst sınıf ideolojisine dönüştüren ortamları hazırlayabilir.

"Sosyal sınıflar zamana göre itibari, mensupları sürekli değişen, hiyerarşik sistemin bir parçası durumundadırlar. Sınıflar ortadan kalkmamakta, ancak karakter değiştirmektedirler"[58] Sanayi ihtilalinin ikili sınıflaşması artan eğitim ve sosyal hareketlilik nedenleriyle çok sınıflı yapıya dönüşmüştür. Ferdin bir sosyal sınıftan diğerine geçişinin mümkün olduğu demokratik sistemin açık sınıf tabakalaşmasında fert, özgürleşmiştir. Yalnızca sosyal sınıfa dayalı bir mensubiyet şuurundan kurtularak cemiyetle bütünleşebilmektedir.

Ferdin ailesinin ekonomik seviyesi onun hayat şansını tek başına belirleyen bir unsur değildir. Aynı zamanda zekası, kabiliyeti gibi unsurlar ile ailesinin verdiği eğitim, ve aileden aldığı moral değerler de onun hayat şansının belirleyicileridir diyebiliriz.

[56] Lipset, a.g.e. sh 90
[57] Lipset, a.g.e. sh 248
[58] Mustafa Erkal, Sosyoloji, a.g.e. sh 218

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Eğitim ve gelir seviyesinin dışında diğer bir değişken meslektir. Bazı meslek grupları, siyasal faaliyetlerden doğrudan etkilenip, siyasete daha fazla ilgi ve katılma davranışı gösterebilmektedir. Örneğin avukatlar, meclisteki yeni hukuki düzenlemelerin nedeni, amacı ile ilgili bilgilenmek bakımından ilgi düzeyi yüksek meslek grubundandır. Aynı zamanda iktisat ile ilgili meslek grubun, ekonomi-siyaset ilişkisinin varlığından dolayı hem iç hem de dış siyasetle yoğun olarak ilgilenen bir gruptur diyebiliriz. Sağlık, eğitim gibi meslek grubundakilerin, kendileri ile ilgili siyasal kararlar alınması durumunda, siyasal katılımlarının daha yüksek düzeyde olduğu bilinmektedir. Günümüzde meslek grupları, yönetimden taleplerini sendikalar yoluyla duyurmaktadır.

Fert toplumdaki statüsünü mesleği eğitim seviyesi ve ekonomik gelir seviyesine göre kazanır. Ancak toplumdaki itibarını belirleyen değişkenin ne olduğu içinde yaşadığı toplumun o anki koşullarının oluşturduğu bakış açısına göre farklılıklar gösterir.

"Osmanlı Toplumunda ve Cumhuriyetin ilk dönemlerinde statünün en önemli belirleyicisi devlet yönetiminde görevli bulunmaktı. Ferdin bürokratik hiyerarşideki yeri ile toplumdaki itibarı arasında yakın ilişki vardı. Toplum yapısının ve değerler sisteminin zamanla değiştiği Türkiye'de devlet memuriyetinin ferde eskisi kadar yüksek bir itibar sağladığını söyleyemeyiz. Ancak her toplumsal yapıda, sosyal itibarı yüksek olan grupların, yüksek bir siyasal katılma gösterdiklerini söyleyebiliriz."[59]

Yerleşim yeri de siyasal katılımı etkileyen bir faktördür. "Kırsal kesim; samimi ilişkilerin varlığı, dine ve geleneklere bağlılık, yüksek dayanışma ruhu gibi niteliklerin yanında eğitim seviyesinin düşüklüğü, sosyo-kültürel şartlarının ve benzerliği nedeniyle tutucu bir siyasal eğilim içindedir."[60] Şehirli nüfus ise yeniliklere açık, siyasal katılımı yüksek olan bir gruptur. Bu aktif katılım oy vermeyi

[59] İlter Turan, a.g.e. sh 79
[60] Ahmet Taner Kışlalı, Siyaset Bilimi, İmge Kitabevi, İstanbul, 1994, sh 57

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

değil, siyasal olayları izleme, tavır takınma ve içine karışmayı ifade etmektedir."[61] Buna neden olarak çok ve çeşitli sayıda sosyal grupların siyasal nitelikli kurum ve kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının ve kültürel etkinliklerin şehir yaşamı içinde yer alması gibi özellikler gösterilebilir. Ancak her zaman ve her ülkede aynı sonuca ulaşabilmemiz mümkün olmayabilir. Araştırmamızda büyük şehir yaşamının siyasal katılımı arttıracağı yönündeki hipotezimiz sınanacaktır.

Fertlerin dini değerlere bağlılığı da, siyasal katılımlarını belirleyen bir etkendir. Din sosyal kimliği belirlemede etkili olduğu kadar, siyasal eğilimleri de belirlemede etkilidir. "Sanayi toplumu haline gelen ve laikleşen günümüz toplumlarında, küçük küçük cemaatlerin, kültür adacıklarının oluşması dikkat çekicidir. Bu cemaatler ideolojik bir sosyal grup ve hatta çoğu kere dışa kapalıdırlar."[62] Milli kültürden uzaklaşıp sadece maddi kültüre sığınma ile sanayileşmenin şehirleşmenin getirdiği yalnızlık, fertlerin dini değerlere daha fazla yönelmesine neden olabildiği gibi din olgusunu öne çıkaran partileri de iktidara taşıyabilmektedir.

Özellikle köyden şehre göçlerin yoğun olduğu toplumlarda önemli olan bir olgu da gecekondulaşmadır. Göç eden fertler sadece eşyalarını değil, kültürlerini de beraber taşımaktadır. Şehir hayatındaki ferdiyetçi bakış açısı, dayanışmanın farklılığı, istihdam edilememe, mesken edinememe gibi problemlerin varlığı göç eden nüfusun şehre intibakını güçleştirmektedir. Yaşadıkları kimlik krizi onları daha tutucu bir tutuma itebilmektedir. Ahmet Taner Kışlalı'ya göre: "Gecekondulara yeni gelmiş olanlar ile gecekonduda dünyaya gelmiş olanların tutum farkları vardır. Gecekonduda doğan nesiller, kendi durumlarını köyün şartları ile değil, şehrin diğer semtlerinin şartları ile karşılaştırırlar. Yeni gecekondu semtleri ile eski gecekondu semtleri arasındaki siyasal davranış farkları da bu durumu yansıtmaktadır. Toplumda ileriye yönelik değişiklikler teklif eden siyasal akımlar, özellikle eski gecekondularda kendilerine etki alanı bulabilmektedirler."[63] Sisteme ve düzene karşı olanların siyasal

[61] Deniz Baykal, a.g.e. sh 67
[62] Mustafa Erkal, İktisadi Kalkınmanın Kültür Temelleri, a.g.e. sh 19
[63] Ahmet Taner Kışlalı, Siyaset Bilimi, a.g.e. sh 60

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

tercihi, sistemle çatışan partiler doğrultusunda olabilmektedir. Araştırmamızda alt gelir gruplarının merkezden uzak partilere oy akışının yüksek olacağı yönündeki hipotezimiz sınanacaktır.

Siyasal katılmayı belirleyen diğer etkenler; psikolojik ve siyasal etkenlerdir. Aynı sosyo-ekonomik yapıdaki fertlerin siyasal eğilimleri farklılık gösterebilmektedir. Önemli olan sosyo-ekonomik şartların ne olduğu değil, fertler tarafından bu şartların nasıl anlaşıldığıdır.

"Siyasal davranışı etkilediği saptanmış olan bir psikolojik değişken de etkinlik duygusudur. Çevresini etkileyip, denetleyebildiklerini düşünen kimseler her türlü sosyal faaliyete daha çok katılma eğilimi göstermektedirler. Etkinlik duygusuna benzer bir başka duygu da sosyal girişkenlik duygularıdır. Girişken kişilerin daha yoğun katılmaya yönelmelerini beklemek tabidir. Ferdin sosyal çevresine duyduğu güvendir. Şüpheci birinin sosyal boyutu olan eylemlerden kaçınması beklenir. Sosyal duyarlılığı ve soyut düşünebilme kabiliyeti olan fertlerin empati (kendisini başkasının yerine koyabilme) kurma kabiliyeti gelişmiştir. Empati kurabilenler siyasal katılımlarının, yeniliklere açık ve siyasal katılım düzeyi yüksek kişilerdir."[64]

Siyasal katılmada son olarak siyasal etkenden söz edebiliriz. Siyasal değişkenlerle, siyasal katılma arasındaki ilişkiler iki grupta toplanabilir; Bunlardan ilki sistemin yapısı, ikincisi ise sistemin işleyişi ile ilgili olanlardır. Her siyasal sistem, siyasal sürecin bir kurallar dizisi içinde cereyan etmesini öngörür. Oy verme ve seçilme hakkı değişik şekillerde kısıtlanmıştır. Seçilmek için yaş ve eğitim düzeyi gibi bazı nitelikler aranmaktadır. Siyasal örgütlerin kurulması yasalara bağlıdır. Özellikle siyasal partilerin bir ülkenin hukuk yapısı içinde ele alınışı katılmayı etkileyebilir. Partilerin seçimlere katılabilmesi için belirli bir örgütleşmeye ulaşması şartı, dar bölgelere bağlı kalan eğilimlerin ifadesini kısıtlayabilir.

[64] İlter Turan, a.g.e. sh 87-88

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Siyasal sistemin işleyişi de katılmayı çeşitli yönlerden etkileyebilir. Sistemdeki partilerin siyasete ideolojik ya da pragmatik bir şekilde yaklaşmaları katılma ile ilişkilidir. Genellikle, ideolojik partiler yoluyla siyasete katılanlar sayıca az olmakla beraber, daha yoğun bir katılma gösterirler. Pragmatik yaklaşımı benimseyen partiler ise çoğu zaman oylarını azamileştirmeyi vurgulamakta, bunun dışında olan katılma yollarına, daha az önem vermektedirler. Aynı zamanda siyasal katılım ve tercihleri siyasal liderlerin kişilikleri ve kişisel nitelikleri yönlendirmektedir.[65] Halkın nabzını tutabilen etkileyici nitelik taşıyan parti liderleri, partiye yönelik katılımı arttırabilmektedir. Köklü bir siyasal partiyi iyi temsil edemeyen liderler ise partiye katılım oranını, sadece kendi kişisel niteliklerinden dolayı düşürebilmektedir. Dünya'da ve ülkemizde bu durumun çok sayıda örneğini bulabilmek mümkündür. "Ferdin siyasete ilgisi toplumla bütünleştikçe artmakta ve bu bütünleşmeyi engelleyen nedenler çıktıkça azalmaktadır. Siyasal katılma araştırmasının bulgularına göre erkekler, yüksek ekonomik statüye sahip olanlar, küçük yerleşme birimlerinde ikamet edenler, kitle iletişim araçlarını düzenli izleyenler siyasal olaylara ilgi duymaktadır.[66]

Ancak siyasete ilgi düzeyinin yüksek olmasını belirleyen bu şartlar toplumsal yapının değişmesi ile birlikte değişebilirlik taşırlar.

1.7.4. Siyasal Kültür

Toplum üyelerinin siyasal sisteme ilişkin inanç ve tutumlarıdır.[67]Siyasal kültür, fertlerin içinde yaşadıkları toplumun yönetimiyle ilgili algı, ilgi, bilgi, değer ve eylemlerini ve bunları etkileyen maddi ve manevi şartları anlatır."[68]

[65] İlter Turan, a.g.e. sh 90-91
[66] Esat Çam, a.g.e. sh 170-171
[67] İlter Turan, a.g.e. sh 33
[68] Özer Ozankaya, a.g.e. sh 33

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Siyasal kültür, bir toplumun maddi şartları, toplumsal kültürün diğer boyutları, siyasal sistemi yönetenlerin tercihleri, sosyal olaylar ve tecrübeler tarafından etkilenmektedir.[69]

1.7.5. İdeoloji Ve Siyasal İnanç

İdeoloji, toplumda benzer şartları paylaşanların, bu şartlardan doğan ortak ihtiyaçlarını karşılayan, kendi içinde tutarlı inanç sistemleridir.

Fert çevresindeki sorunlara çözüm arar. Sorunların çözümleri arasında bağlantı kurup, onları bir sisteme oturtabildiği ölçüde, düşüncelerinin etkisi artar. Kurduğu sistem, o sorunları paylaşan sosyal kesimin ihtiyaçlarına cevap verebiliyorsa, giderek o kesimin tartışmadan kabul ettiği "doğru"lara dönüşür. İdeoloji olarak adlandırdığımız inanç sistemlerinin oluşum süreci budur.[70]

İnanç sistemi duygusal ve bilişsel bakımdan iki boyuta sahiptir. Her iki boyut arasında sıkı bir ilişki vardır. Aktör, siyasal inanç sistemi dahilinde herhangi bir sembole yönelik kapalı bir bilişe fakat güçlü bir duyguya sahipse, konumu itibariyle ideolojiktir. Açık bir bilişe, aynı zamanda zayıf bir duyguya sahip aktörün sembolik yönelim içindeki konumu ise pragmatiktir. İnanç sistemi o toplumdaki elit tarafından belirlendiğinden etkileşime giren aktörleri bu itibarla seçkinler ve kitle olarak ikiye ayırabiliriz. Genel olarak bu iki kategori arasında çeşitli açılardan farklar vardır ve bu farklar önemli etkilere sahiptir.[71] Geleceğin elitleri olmaları bakımından üniversite gençliği seçkin bir kitleyi ifade etmektedir.

Şerif Mardin'e göre ideolojiler sert ve yumuşak olarak ikiye ayrılır. "Sert" ideoloji; sistematik bir şekilde işlenmiş, temel teorik eserlere dayanan, seçkinlerin kültürü ile sınırlandırılmış bir yapıdır. Yumuşak ideoloji ise, kitlelerin daha şekilsiz, inanç ve bilişsel sistemleridir. İdeoloji bu manada daha ziyade idare edilenlerin

[69] İlter Turan, a.g.e. sh 37
[70] Ahmet Taner Kışlalı, a.g.e. sh 102
[71] Ali Yaşar Sarıbay, Siyasal Sosyoloji, U.Ü.İ.İ.B.F. Yayınevi, Bursa, 1996, sh 70-71

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

arasında yaygın olan, belirsiz fikir kümelerinden meydana gelmektedir. Dini inanış yumuşak ideolojilerdendir.[72]

İdeolojilere şekil veren sosyal ve kültürel şartlardır diyebiliriz. Örneğin K. Marx ikili sınıf çatışmasının olduğu dönemin sosyal şartlarına göre, ideoloji kavramını alt yapı kavramları ile açıklamıştır. Ona göre ideoloji, belirli bir sosyal sınıfın, menfaatlerine hizmet eden fikir sistemidir. Ancak 19 yy ile ikili sınıflaşma yerini çoğulcu bir sınıflaşmaya bırakmıştır. Bilim ve teknolojideki değişimlere paralel olarak yeni hizmet alanlarına ihtiyaç doğmuş ve bu hizmet alanları yeni orta sınıfları meydana getirmiştir. Ve tabakalaşmayı çoğulcu tabakalaşmaya dönüştürmüştür.

Siyasal kurumların gelişip, değişmesiyle ilgili iki farklı görüş vardır. İlki K. Marx gibi düşünenlerin siyaset kurumunu, alt yapı kurumlarının gelişip, değiştirdiğini savunanlar. İkincisi ise siyasetin bağımsız ya da öncelikli olduğuna inananlar.

İnsanların artık üretim aracılarına sahip mi değil mi ayrımı geride kalmış, ellerinde herhangi bir üretim aracı mülkiyeti olmamasına rağmen, yoğun bilgi birikimi ve ihtisaslaşma fertleri üst statülere tırmandırmıştır.

Bilgi toplumu diyebileceğimiz, beyne yatırım yapan toplumları başarılı yapan felsefe ile sosyal birimlere hak ettiği değeri vermeleridir.

Yüksek nitelikli insan gücü stratejik önem kazanmış, en az sermaye kadar öneme taşır olmuştur. Nilüfer Göle'ye göre sosyo-kültürel dinamiklerden konuşulduğunda, gerçekçilik yerini ütopyaya bırakır. Bugün geleceği bekleyen bir sol ile, geçmişi özleyen sağın durumu aynıdır.[73] Bu nedenle bayat ve ithal fikirler yerine mevcut kültüre uygun olan ideolojiler sorunları çözebilir.

[72] Şerif Mardin, Din ve İdeoloji, İletişim Yayınlar, İstanbul, 1997, sh 14-16
[73] Nilüfer Göle, Mühendisler ve İdeoloji, İletişim Yayınları, İstanbul, 1986, sh 10

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Her türlü ideoloji amacına ulaşabilmek için çeşitli yollar kullanır. Bunlardan biri de telkin yoludur. Telkin yoluyla insanlara çeşitli akıl dışı fikirler kabul ettirilebildiği bilinmektedir. Bu yolla siyah beyaz, beyaz ise siyah olarak gösterilebilmektedir. Telkinlerin amacı, çatışan gruplardan siyasal ya da ekonomik çıkarlar temin edebilmektir.

Gençlerin zararlı akım ve ideolojilerden korunmalarının yolu milli kültürün küçük yaşlardan itibaren verilmesidir. Milletin büyüklerinin ve tarihinin bir mimari eserinde, musiki parçasında, bir şiir, bir fikir yazısında küçük yaşlarda tanıtılması gerekmektedir. Genç nesiller, milli kültürden beslenmediğinde, millet hayatında büyük sarsıntılar meydana gelmektedir. Kendi kültürü ile terbiye olmuş bir gencin, zararlı cereyanlara alet olması düşünülemez.

1.7.6. Demokrasi ve Katılım Süreci

Siyaset bilimi vatandaşı, siyasal bir topluluğun üyesi olarak tanımlar. Eski Yunandaki manasıyla vatandaş olmak, kamu işlerine katılmak hakkını elde etmekti. Vatandaş, toplumun bir ferdi olarak toplumuna karşı sorumlulukları olan biridir.[74]

Vatandaşın, kendi menfaatlerini korumasının yolu içinde yaşadığı toplumun menfaatlerini korumasından geçer. Bu manada demokratik yönetimde vatandaşlık seçimlere katılmaktan daha fazla bir anlam taşır. Seçimler, demokrasinin olmazsa olmaz şartıdır. Ancak demokrasi bir taraftan, özgürlük, eşitlik, dayanışma, vatandaşların oluşturulan politikalar üzerindeki etkin denetimi, bilgiye dayanan tartışma, eşit katılım ve siyasal iktidardır. Doğaldır ki katılımı sadece seçimlerle sınırlamak, katılım hakkını yalnızca ayrıcalıklı gruplara tanımak anlamına gelebilir. Bu durum, vatandaşlığın anlamını daraltmaktan başka bir şey değildir. Vatandaşlık, toplum içinde yalnız bir statü olarak değil, eşit bir şekilde etkin ve katılmacı boyutuyla anlamlıdır.[75]

[74] Ali Yaşar Sarıbay, a.g.e. sh 87-88
[75] Ali Yaşar Sarıbay, a.g.e. sh 89

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Katılmacı toplum ya da yoğun bir katılıma dayanan demokratik bir sistem, vatandaşlık kavramı üzerine inşa edilmiştir. Hegel, "monarşilerde ya da tepeden inmeci demokrasilerde kral ya da despotun "sorumlu siyasal fail" olduğunu, oysa demokrasilerde, bütün vatandaşların bu hakka sahip olduğunu vurgularken, bir siyasal sistemde, katılımın gerçek belirleyicilerinin vatandaş olduğunu belirtmek istemiştir."[76]

İşletmeci bir zihniyetle konuya baktığımızda herhangi bir işletme, nasıl müşteriye kral olarak algılıyorsa, vatandaş da toplumun gerçek egemenidir. Demokratik yönetim de vatandaşı bu şekilde algılamak durumundadır.

Vatandaşın, siyasal kararlara katılımı, doğal bir katılım davranışı olarak, bir çok ülkede gelenekselleşmiştir. Ancak vatandaşın, yerel yönetim ya da genel yönetim düzeyinde, alınacak kararlara katılması, en son düşünülebilecek bir katılım davranışı olarak görülür. Mesela bütçe yönetimine katılım, en son düşünülebilecek bir katılım yöntemidir. Ancak Brezilya'nın Porto Alegre şehrindeki uygulamalar, bu konudaki yasakların geçersizliğini ortaya koymakta ve bütçe uygulamalarına katılımı vatandaşlık bilincinin güçlenmesi sürecine katkıya ilginç bir örnek olmaktadır. Katılımcı, aktif, eleştirel nitelikli vatandaşlığa geçişin bir aracı olarak sunulan katılımcı bütçe idaresi anlayışı, geleneksel vatandaşlık anlayışını yıkabilen bir uygulama olarak görülebilmektedir. Uygulamalar, katılımcıların devlet ve yönetim işlevlerinin ve sınırlarının vatandaşlar tarafından öğrenilmesine ve bağımsız bir kamuoyunun oluşmasına katkı sağlamak amacıyla yürütülmektedir. Uygulamanın bir amacı da kaynakların daha iyi dağılmasını ve siyasetin de sosyalleşmesini sağlamaktır.[77]

Ülkemizde Atatürk'ün halkın iradesine verdiği değer Kurtuluş mücadelesinde kendini gösterir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı, Erzurum ve Sivas Kongreleri, egemenliğin millete ait olduğunun somut göstergeleridir. Cumhuriyetin ilanı ile siyasal, kültürel, hukuki ve sosyal açıdan yeni düzenlemeler hayata

[76] Macit Gökberk, Felsefe Tarihi, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1985, sh 441
[77] Ahmet Taner Kışlalı, a.g.e. sh 103

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

geçirilerek çağdaş demokratik Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temelleri atılmıştır. Tek partili dönemden, çok partili döneme geçiş özellikle 1980 sonrası hızla artan ve yaygınlaşan sivil toplum kuruluşları bu sürecin devamı olmuştur.

1.7.7. Siyasal Sosyalleşme

Siyasal kültürü öğrenme sürecidir diyebiliriz. Özer Ozankaya'ya göre siyasal sosyalleşme fert ve grupların, siyaset grup çıkarlarını gerçekleştirme ve korumanın vasıtası sayan bir anlayışa ulaşıp örgütlenmeleri ve eylemde bulunmalarıdır.[78]

Siyasal sosyalleşme, siyasal inanç, değer ve davranışların fert tarafından benimsenme ya da toplum tarafından ferde öğretilme sürecidir.[79]

Siyasal sosyalleşmede rol oynayan kurumların başında aile gelir. Aile ilk çocukluk döneminde yüksek bir etki gücüne sahiptir. Çocuk büyüdükçe okul ve öğretmenin etki gücü yükselir. Akran grubu, dernekler, sendikalar gibi mesleki örgütler, medya ve siyasal partilere üyelik siyasal sosyalleşme ve etkileyen diğer etkenlerdir.

Çocuk 4-5 yaşlarında otoritenin varlığını fark eder 11-13 yaşlarında başlayan sosyal düşünmeyle beraber siyasal görüşleri de şekillenmeye başlar. [80]

Ferdin ilk eğitim yeri olan ile kişiliğin oluşup gelişmesinde, ferdin birçok şartlanmalarını anlatan bilinçaltı dünyasının oluşumun da büyük bir öneme sahiptir.

Türker Alkan'a göre ana-babalar, çocuklarının aile dışındaki hayatında rehberlik edecek olursa çocuklarının siyasal otoriteye de anne-baba ideolojisine olan

---

[78] Tarso Genro, "Katılımcı Bütçe ve Demokrasi", Tarso Genro ve Ubiratande Souza, Porto Aegre: Özgün Bir Belediyecilik Deneyimi Çev: Bülent Tanatar, Dünya Yerel yönetim ve Demokrasi Akademisi Yayını, İstanbul, 1999, sh 21-23
[79] Özer Ozankaya, a.g.e. sh 36
[80] Türker Alkan, a.g.e. sh 30

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

bağları da sürmektedir. Almanya da Nazi rejiminin gelişmesinde otoriter aile ilişkilerinin rolünün varlığını gösteren çalışmalar bu görüşü desteklemektedir.[81]

Ahmet Yücekök'e göre eğer aile içinde dikey hareketlilik gibi değişiklikler olmamışsa ailenin siyasal görüşünü genellikle çocuk da benimser. Bu özellikle alt sınıf ailelerinde böyledir. Bunun nedeni, çocuğun kendisi gibi düşünen çevrenin dışına çıkmamış olmasıdır. Alt sınıftan aileye mensup olanlar kaderci bir görüşe sahipken, üst sınıftan aileden gelenler ise ülke yönetiminde etkin bir role sahip olmayı isterler. Eğer toplum kapalıysa ve tatminsizlik yüksekse alt sınıflar dogmatik ve sert olurlar. Ancak toplum açıksa ve dikey hareketlilik yüksekse bu sert tutum yerini hoşgörülü bir tutuma bırakır. Sosyal sınıfları aynı olanlar çeşitli siyasal partilere taraf olabilirler. Bunda gelir, meslek, din, çapraz baskı faktörlerinin etkisi vardır.[82]

Ailenin siyasal sosyalleşmede etkisinin az ya da çok olmasında, ana-babanın eğitim düzeyinin rolü de önemlidir. Ailedeki eğitim düzeyi yükseldikçe, öğretmenin siyasal sosyalleşmedeki ağırlığı azalmaktadır. Gelişmiş ülkelerde ya da varlıklı sınıflarda öğretmenin siyasal sosyalleşmedeki etkisi azalırken, geri kalmış ülkelerde ve eğitim düzeyinin düşük olduğu yoksul ailelerden oluşan sınıflarda öğretmenin sosyalleşmedeki etkisi artmaktadır. [83]

Ahmet Taner Kışlalı'nın yaptığı araştırmaya göre, Türk üniversite öğrencilerinin %60'ı aileleri ile aynı partiye oy verdiği görülmüştür[84]

Nermin Abadan'ın kamu liderleri ile ilgili yaptığı araştırmada, aile fertlerinin %55'inin aynı partiye oy verdikleri görülmüştür.[85]

---

[81] Türker Alkan, Doğu Ergil, Siyasal Toplumsallaşma, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1979 sh 56
[82] Ahmet Yücekök, Siyaset Sosyolojisi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1987 , sh 13
[83] Ahmet Taner Kışlalı, a.g.e. sh 104-105
[84] Türker Alkan, a.g.e. sh 75
[85] Nermin Abadan, Anayasa Hukuku ve Siyasal Bilimler Açısından 1965 Seçimlerinin Tahlili, Siyasi Bilgiler Fakültesi Yayınları,Ankara, 1966, sh 282

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Türker Alkan'a göre anne-babanın siyasal bilgisi ve çocuğa bu bilgiyi aktarma düzeyi yüksekse çocuk ailesinden yüksek oranda etkilenmektedir. Ancak çocuğun siyasal partiler üzerine bilgi seviyesi arttıkça, çocukların siyasal fikirleri, ailelerinin görüşünden farklılaşabilmektedir.

Fertlerin eğitim seviyesi ile ekonomik seviyesi yükseldikçe aile kararlarına katılma oranı, siyasete katılımı ve etkinlik duygusu da buna bağlı olarak artabilmektedir.[86] Üniversite gençliği de başta ailesi olmak üzere diğer değişkenlerin de baskısından etkilenerek siyasal eğilimlerini oluşturmaktadır. Türk aile yapısından kaynaklanan babaerkil geleneği, şehirleşme ve sanayileşmeyle oluşan modern aileye yönelik değişime rağmen, öğrencilerin babaları ile büyük oranda ideolojik benzerlik taşıyabileceğini düşünebiliriz.

"Lipset 1971 yılında gençleri sağcı ve solcu olarak ayırarak yaptığı araştırmada sağcıların daha çok ana-babaları gibi oy verme eğiliminde olduğu, solcu öğrencilerin ise ana-babalarına başkaldıran kişiler olduğu sonucuna ulaşmıştır.[87] Ancak ilk gençlik döneminde görülen bu başkaldırı faaliyeti yıllar geçtikçe yerini uzlaşma ve uyuma bırakması, fertlerin orta yaşlara doğru sosyal sorumluluklarının giderek artıyor olmasıdır.

Ailenin genci siyasal yönden etkileme gücünü toplumun değerlerini benimsetmesinden, siyasal parti ile ilgili bilgi aktarımından, siyasal partilere olan bağından almaktadır diyebiliriz.

Arkadaşlık grupları hayatımızın her döneminde önemli bir işleve sahiptir. Ferdin mukayeseli olarak kavrayış gücünü, yeteneklerini, kişiliğini akranları ile inceleyip benliğini geliştirdiği gruplardır. Arkadaşlık grupları, sosyal hayata karşı ilginin ve iletişimin, duygusal ve kişisel bağlarıdır. Akran grubunun etkisi çocukluk döneminde net olarak fark edilir. Ancak çocuğun yaşı büyüdükçe, bir çok sosyal etki aldığından bu netlik kaybolur.

---

[86] Ahmet Taner Kışlalı, Öğrenci Ayaklanmaları, a.g.e. sh 169-170
[87] Lipset, a.g.e. sh 78

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Çocuğun yaşı ilerledikçe, siyaset ile ilgili konuları ailesi ile pek fazla konuşmayı tercih etmez. Ailesinin yerine arkadaşları ile siyasal konuları konuşma eğilimi gösterir. Özellikle aile içinde demokrasiyi soluyamayanlar, arkadaşlarına daha fazla yönelmekte ve uç noktalara varan bir ideolojiyi benimseyebilmektedir.[88]

Aile yapısının otoriter olduğu durumlarda, arkadaş grubundan etki alma daha yüksektir. İşçi sınıflardan gelen çocuklar, varlıklı kesimlerin çocukları ile aynı gruplara girdiklerinde onların değerlerini benimseme yolunda eğilim doğmaktadır.[89]

Ancak varlıklı sınıftan gelenlerin aldıkları eğitim bilgi düzeyleri, zeka seviyeleri yeterli olmadığında durum tersine de dönebilir.

Ferdin içinde yaşadığı sosyal çevre; komşulukları üyesi olduğu kulüp ve dernekler siyasal eğilimlerini önemli ölçüde yönlendirir.

Örgün eğitim, siyasal sosyalleşme sürecinde etkili bir araçtır. Çoğu ülkede eğitim kurumlarının Milli eğitimle başlayan bir isim taşıması, eğitim anlayışının evrensel değerlerden çok milli kültür değerlerine uygun olduğunun ispatıdır. Okullar hem siyasal bilgiyi hem de duyguyu aşılayan kurumlardır. Yasama, yürütme, yargı bağımsızlığının bilgisini de veren en iyi yönetimin demokrasi olduğunun bilincini de veren okuldur. Günümüzde okullarda öğrenci temsilcisinin seçimi için öğrencilerin adaylığını belirtip seçim öncesi okuldaki panoları kullanarak propaganda yapmaları, seçim için tüm öğrencilerin sandık başına gitmesi, demokratik bilincin verilmesi bakımından önemli bir gelişmedir. Aynı zamanda öğrenci merkezli eğitim anlayışı da öğretmene göre değil öğrencinin yeteneğine göre öğretimin olmasını savunduğundan otoriter tavrın yerine demokratik tavrı tercih eden bir anlayıştır.

Totaliter toplumlarda ise hem örgün hem de okul sonrası yaygın eğitim siyasal sosyalleştirme aracı olarak kullanılmak istenmektedir.[90]

---

[88] Alkan Türker, Siyasal Toplumsallaşma, Kültür Bakanlığı Yayınları, A.Ü. Basım Evi, Ankara, 1979, sh 56
[89] Ahmet Taner Kışlalı, a.g.e. sh 104
[90] İlter Turan, a.g.e. sh 58

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Eğitim sistemi bilinçli olarak bir siyasal kültürün aktarıcısı olabileceği gibi, öngörülmeyen eğilimlerin de aktarıcılığını yapabilir. Özer Ozankaya Türkiye'de eğitim düzeyinin yükselmesi ile birlikte genel oya taraftarlığın azaldığını saptamıştır.[91] Bunun nedeni eğitim düzeyinin artması ile bilgi birikiminin de artması ve bakış açısının buna bağlı olarak esneklik kazanmasıdır diyebiliriz.

Ülkemizde öğrencilere verilecek kitapların denetimden geçiyor olmasının nedeni, müfredat kapsamının fertlerin siyasal inanç, tutum ve davranışlarını etkileyeceğine inanılıyor olmasındandır.[92] Aynı zamanda öğreticilerin niteliği satır aralarında öğrencilerine hangi değerleri verdiği de önemlidir. Ziya Gökalp'e göre toplumun aydınları kültürü, halktan alıp zenginleştirerek tekrar halka sunanlardır.

Televizyon, gazete ve dergiler sadece bilgi veren aracılar değildir, aynı zamanda ferdin siyasal eğilimini de etkilerler. Yayın araçlarının propaganda amacı ile kullanılması, bunların değer ve tutum aktarıcısı olduklarının göstergesidir. Ülkemizde özel kanalların sayısının hızla artması bazı televizyon kanallarının yabancı medya kuruluşlarına satılması, yeni nesillerde farklı tutum ve değerlerin sunulması demektir. Ancak insanlar İlter Turan'a göre; yayın programı, gazete ve dergi seçiminde, daha önceki eğilimlerine uyacak yönde seçim yapmaktadırlar. Ferdin kültürü veri kabul edilecek olursa, kültürü değiştirici değil, onaylayıcı mesajların olumlu karşılanması beklenir. Kişinin daha önce fikrinin olmadığı konularda, kitle iletişim araçlarının rolü daha etkindir. Ferdin kitle iletişim araçlarından edindiği bilgiler düşünceler, sürekli olarak kendi bildikleri ile eğilimleri ile çelişiyorsa, zaman içinde kitle iletişim araçlarının da etkisi artabilir.[93]

Ersin Kalaycıoğlu'na göre kitle iletişim araçlarını izleme ile siyasal katılımın, Türkiye'de ilişki oranı yüksektir. Ancak ferdin eğitim seviyesinin ne düzeyde olduğu kitle iletişim araçlarını kavrayabilmek bakımından önemli bir değişkendir.[94]

---

[91] Özer Ozankaya, a.g.e. sh 53
[92] İlter Turan, a.g.e. sh 58
[93] İlter Turan, a.g.e. sh 61
[94] Ersin Kalaycıoğlu, a.g.e. sh 233

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Bir siyasal sistemin, kamuoyunun oluşumu için toplumun tüm kesimlerine eşit imkanlar sağladığı oranda tepki çekmez ve sosyal uzlaşma sağlar diyebiliriz. Tek yanlı baskı ile oluşan kamuoyu ise farklı görüşte olan halk kesiminin tepkilerine yol açar. Demokrasilerde egemenlik topluma ait olduğundan toplum tüm gelişme ve kararlardan doğru bir şekilde haberdar edilmelidir.

Tek partili iktidarlar gücünü, medyanın muhalif grupların görüşlerine yeteri kadar yer vermemesi yönünde kullanabilme şansına sahiptir.

Ferdin siyasal sisteme ilişkin duygu ve düşünceleri yaşadığı tecrübelere göre değişebilir. Siyasal sistemin sorumluları, iktisadi refahın arttığından, enflasyonun beklenenin altına düştüğünden söz ederken, her gün fiyatların yükseldiğini gören vatandaşların yöneticilere güveni azalabilir.[95]

Aynı şekilde eğitim fırsatlarından istediği gibi yararlanamayan grupların, oy verdiği partiden vazgeçerek, umudunu yeni partilerde denemesi de buna örnektir.

[95] İlter Turan, a.g.e. sh 61

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

İKİNCİ BÖLÜM

2. ÖRNEKLEMENİN GENEL PROFİLİ

2.1. Öğrencinin Cinsiyeti

Tablo 1-Öğrencinin cinsiyeti

CİNSİYET		YÜZDE ORAN
ERKEK	293	52,70%
KIZ	263	47,30%
TOPLAM	556	100,00%

Örneklememize katılan öğrencilerin %52.70'i erkek, %47.30'u ise kız olarak görülmektedir.

2.2. Öğrencilerin Yaş Grupları

Tablo 2- Öğrencilerin yaş grupları

YAŞ		YÜZDE ORAN
17–18	206	37,05%
19–20	338	60,79%
21–22	10	1,80%
23–24	1	0,18%
25 ve üzeri	1	0,18%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Örneklerimize katılan öğrencilerin yaş ortalamasının %60.79'luk oranla 20 olduğu görülmektedir. Yaş ortalamasının 20 olması, yeni neslin yüksek öğrenime sahip olmanın , gelecek açısından önemini kavradıklarının göstergesidir.

2.3. Öğrenim Gördüğü Sınıf

Tablo 3- Öğrenim gördüğü sınıf

	1 NCİ SINIF	2 NCİ SINIF	3 ÜNCÜ SINIF	4 ÜNCÜ SINIF	TOPLAM
TOPLAM	139	139	139	139	556
YÜZDE ORAN	25,00%	25,00%	25,00%	25,00%	100,00%

Örneklerimize katılan öğrencilerin her sınıfta oranları birbirlerine eşittir.

2.4. Mezun Olduğu Lise

Tablo 4-Mezun olduğu lise

MEZUN OLUNAN LİSE		YÜZDE ORAN
Klasik Lise	109	19,60%
Anadolu	226	40,65%
Özel	44	7,91%
İm. Htp.	43	7,73%
Tic.,End., Tek.,Kız, And.	0	0,00%
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	134	24,10%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin mezun olduğu lise en yüksek oranda %40.65 ile Anadolu Liseleri, %24.10 ile Yabancı Dil Ağırlıklı liselerdir. Bu lise mezunlarının ÖSS başarılarının yüksek olması , adı geçen liselere öğrencilerin talebini de arttıran temel nedendir.

2.5. Gelir Düzeyi

Tablo 5-Gelir düzeyi

GELİR DÜZEYİ		YÜZDE ORAN
Asgari ücret ve altı	65	11,69%
Asgari -1000 YTL	175	31,47%
1000-2000 YTL	223	40,11%
2000-5000 YTL	70	12,59%
5000 YTL ve üzeri	23	4,14%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrencilerin gelir seviyeleri aylık gelirlerine göre tespit edilmiş ve asgari ücret ve altı alt gelir, asgari ücret -1.000. YTL arasını ortanın altı , 1.000.-2.000. YTL arası orta, 2.000.-5.000 YTL arasını ortanın üstü, 5.000 YTL üstü ise üst gelir grubu olarak sınıflandırılmıştır.

Öğrencilerin gelir düzeyine baktığımızda en yüksek oranda %40.16 ile orta gelir seviyesinde olduklarını görmekteyiz. Öğrenciler sırasıyla orta,ortanın altı ve ortanın üstü gelir grubundan ailelerin çocuklarıdır.En düşük oran üst gelir grubundan olan öğrencilerdir.Büyük olasılıkla üst gelir grubundan olanların tercihi özel üniversiteler olmaktadır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.6. Aile Yerleşim Birimi

Tablo 6-Aile yerleşim birimi

AİLE YERLEŞİM BİRİMİ		YÜZDE ORAN
Büyükşehir	335	60,25%
İl Merkezi	127	22,84%
İlçe Merkezi	70	12,59%
Bucak-Köy	13	2,34%
Mezra	11	1,98%
TOPLAM	556	100,00%

Örneklerimize katılan öğrencilerin aile yerleşim birimine baktığımızda, %60.25 ile Büyükşehir kökenli,%95.68 işe ise şehir kökenli oldukları görülmektedir. Bu durum Türkiye'deki şehirleşme hızının artışının yansımasıdır.

Şehirleşmenin artışı sadece fiziksel yapı unsurunun değişimini değil aynı zamanda aile yapısının çekirdek aileye dönüşmesinin diğer bir deyişle kültürel yapıdaki değişimin de ifadesidir. Örneklerimize katılanların şehirli ailelerden geldiğini görmekteyiz.

2.7 Oturduğu Konut Türü

Tablo 7-Oturduğu konut türü

OTURDUĞU KONUT		
	TOPLAM	YÜZDE ORAN
APARTMAN DAİRESİ	400	71,94%
TEK KATLI MÜSTAKİL EV	96	17,27%
DUBLEKS, TRİPLEKS EV	32	5,76%
GECEKONDU	28	5,04%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Örneklemeye katılan öğrencilerin, oturduğu konut türü sırasıyla, %71.94 ile apartman dairesi, %17.27 ile tek katlı müstakil ev, %5.76 ile dubleks-tripleks ev, %5.04 ile gecekondudur.

2.8. Anne-Baba Eğitim Düzeyi

Tablo 8-Anne-baba eğitim düzeyi

Anne Eğitim Düzeyi		YÜZDE ORAN
İlkokul	228	41,01%
Ortaokul	79	14,21%
Lise	158	28,42%
Üni.	79	14,21%
Lisans üstü	12	2,16%
TOPLAM	556	100,00%

Baba Eğitim Düzeyi		YÜZDE ORAN
İlkokul	99	17,81%
Ortaokul	73	13,13%
Lise	171	30,76%
Üni.	192	34,53%
Lisans üstü	21	3,78%
TOPLAM	556	100,00%

Türkiye'deki 2000 yılında yükseköğrenim mezunu olan erkeklerin oranı %10.23'tür. Kadınların ise %5.39'dur. Aynı şekilde örneklerimizin annelerinin üniversite mezunu oranları %14.21 iken, babalarının %34.53' ü üniversite mezunudur. Bu oranlar , ülke genelindeki oranla paralellik göstermektedir.

Öğrencilerinin ailelerinin eğitim düzeyine baktığımızda, çoğunun annelerinin ilkokul, babalarının ise üniversite mezunu olduğunu görmekteyiz.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.9. Baba Mesleği

Tablo 9-Baba mesleği

BABA MESLEĞİ		YÜZDE ORAN
Esnaf Zanaatkar	85	15,29%
Tüccar	21	3,78%
Çiftçi	22	3,96%
Memur	93	16,73%
Sanayici	15	2,70%
İşçi	39	7,01%
Subay	4	0,72%
Serbest	52	9,35%
İşsiz	12	2,16%
Emekli	169	30,40%
Diğer	44	7,91%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrenci babalarının %30.40'ı emekli, %16.73'ü memur, %15.29'u ise esnaf-zanaatkar grubundandır. Emeklilerin önemli bir bölümünün , işçi ve memur emeklisi olduğunu göz önüne aldığımızda, genel olarak öğrenci ailelerinin daha çok orta gelir grubundan, sonra da alt gelir grubundan olan ailelere mensup olduğunu söyleyebiliriz.Üst gelir grubundan olan ailelerden gelen öğrencilerin oranı ,orta ve alt gelir gruplarıyla kıyaslandığında oldukça düşük bir seviyededir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.10. Oy Vermek İsteği Siyasi Parti

Tablo 10-Oy vermek isteği siyasi parti

PARTİ SEÇİMİ		YÜZDE ORAN
ANAP	44	7,91%
AKP	56	10,07%
BBP	20	3,60%
CHP	93	16,73%
DSP	15	2,70%
DYP	38	6,83%
SAADET	29	5,22%
DEHAP	40	7,19%
LDP	15	2,70%
MHP	65	11,69%
ÖDP	28	5,04%
DİĞER	1	0,18%
Desteklemiyorum	16	2,88%
Oy kullanmadım/ Kullanmayacağım	96	17,27%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrencilerin parti tercihlerine baktığımızda, en çok tercih edilen partinin %16.73'lük oranla CHP olduğunu görmekteyiz. İkinci sırada %11.69'luk oranla MHP, üçüncü sırada ise %10.07'lik oranla AKP gelmektedir.

Türkiye genelindeki 03 KASIM 2002 seçim sonuçları ile öğrencilerin tercihlerini karşılaştırdığımızda, bazı farklar dikkat çekmektedir. Türkiye genelinde %34.28'lik en yüksek orana sahip olan AKP, öğrenciler arasında ikinci sırada yer

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

almaktadır. Türkiye genelinde ikinci sırada yer alan %19.39'luk oy oranına sahip olan CHP, öğrenciler arasında ilk sırada yer almaktadır. Genel seçimlerde %8.36'lık oranla dördüncü sırada yer alan MHP ise öğrenciler arasında ikinci parti konumundadır. Türkiye genelinde %9.54'lük oranla üçüncü sırada yer alan DYP kendi tarihinde olduğu gibi, öğrenciler arasında da en fazla oy kaybeden parti görünümündedir. %6.83'lük oranla öğrenciler arasında altıncı parti konumundadır. Son seçimlerde Türkiye genelinde %0.34'lük en düşük oy oranına sahip olan ÖDP ise öğrenciler arasında %5.04 'lük bir oy oranına sahiptir.

Öğrencilerin, mili değerlere ve cumhuriyete bağlı partiler olan eğilimlerinin genel olarak yüksek olduğu görülmektedir.

Oy kullanmayacağını belirten %17,27 oranındaki öğrenci grubunun mevcut siyasal partilerin politikalarına güvenmediğini söyleyebiliriz.

2.11. İdeolojik Kimliği

Tablo 11-İdeolojik Kimliği

İDEOLOJİK TANIM		YÜZDE ORAN
Liberal	50	8,99%
Atatürkçü	234	42,09%
Ülkücü	65	11,69%
Muhafazakar	48	8,63%
Sosyalist	58	10,43%
Sosyal-Demokrat	48	8,63%
İslamcı	32	5,76%
Hiçbiri	21	3,78%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Gözlemlerimize göre Ülkücülerin büyük çoğunluğunun Atatürkçü olduğu saptanmıştır. Ancak öğrenciler ile yaptığımız yüz yüze görüşmelerde Ülkücü ile Atatürkçü ayırımının yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Öğrencilerin ideolojik kimlikleri %42,09 ile Atatürkçü kimlikte ve %11,69 ile ülkücü kimliklerde toplanmıştır.

Öğrencilerin çoğunun milli karekter çerçevesinde birleştiğini görmekteyiz. Öğrencilerin çoğu Atatürk'ün ilkelerine bağlı, Cumhuriyet yönetimine sahip çıkan kimlikleri ile, ülke bütünlüğüne sahiplenen bir tutum içindedir.

2.12 Tercih Ettiği Gazete

Tablo 12-Tercih Ettiği Gazete		
TERCİH ETTİĞİ GAZETE		
	TOPLAM	YÜZDE ORAN
HÜRRİYET	91	16,37%
MİLLİYET	87	15,65%
SABAH	72	12,95%
YENİÇAĞ	8	1,44%
EVRENSEL	7	1,26%
AKİT	15	2,70%
TERCÜMAN	13	2,34%
RADİKAL	72	12,95%
CUMHURİYET	56	10,07%
YENİ ŞAFAK	20	3,60%
TÜRKİYE	9	1,62%
ZAMAN	24	4,32%
DİĞER	5	0,90%
OKUMUYORUM	77	13,85%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin tercih ettiği gazeteler en yüksek oranda %16.37 ile Hürriyet, %16.65 ile Milliyet, %12.95 ile Sabah ve Radikal, %10.07 ile Cumhuriyet gazeteleridir.

Öğrencilerin bu gazeteleri tercih etmelerinin nedeni, siyasi eğilimleri ile ilgili olmasının yanı sıra büyük oranda televizyon aracılığıyla en çok reklamı yapılan gazeteler olmalarıdır diyebiliriz.

2.13. Siyasetle İlgilenme Şekli

Tablo 13-Siyasetle İlgilenme Şekli

SİYASETLE İLGİLENME ŞEKLİ						
	İLGİSİZİM	GAZETE VE DERGİLERDEN	SİYASİ PARTİ ÜYESİ	OKULDA SİYASİ GRUP ÜYESİ	TV RADYODAN DİNLEYİCİ İZLEYİCİ OLARAK	TOPLAM
TOPLAM	67	202	32	12	243	556
YÜZDE ORAN	12,05%	36,33%	5,76%	2,16%	43,71%	100,00%

Öğrencilerin %80.04'ünün siyasetle ilgilenme şekline baktığımızda, en fazla medyadan gündemi takip etmeye çalıştıklarını görmekteyiz.

Aktif siyasal katılımın öğrenciler arasında oldukça düşük bir düzeyde olduğu görülmektedir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.14. Siyasal Ve Sosyal Sorunları Konuşma Düzeyi

Tablo 14- Siyasal Ve Sosyal Sorunları Konuşma Düzeyi				
SİYASAL VE SOSYAL SORUNLARI KONUŞMA				
	EVET	HAYIR	BAZEN	TOPLAM
TOPLAM	247	69	240	556
YÜZDE ORAN	44,42%	12,41%	43,17%	100,00%

Öğrencilerin siyasal ve sosyal sorunları kendi aralarında konuşma düzeyine baktığımızda, öğrencilerin %44.42'lik oranla siyasal ve sosyal sorunları tartıştıkları ve gündemi takip ettikleri görülmektedir.

2.15. En Çok Konuşulan Siyasal Ve Sosyal Sorunlar

Tablo 15-En Çok Konuşulan Siyasal Ve Sosyal Sorunlar						
EN ÇOK KONUŞULAN SİYASİ SOSYAL SORUNLAR						
	İLGİLENMİYORUM	DIŞ SİYASAL SORUNLAR	EĞİTİM	EKONOMİK	KÜLTÜREL	TOPLAM
TOPLAM	58	80	151	128	139	556
YÜZDE	10,43%	14,39%	27,16%	23,02%	25,00%	100,00%

Öğrencilerin en çok konuştuğu siyasal ve sosyal sorunların , başında %27.16 ile eğitim gelmektedir. Eğitimin , öğrencilerin doğrudan ilgili olduğu bir olgu olması

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

bu durumun temel nedenidir. İkinci , sırada kültürel değişimin ve ülke genelindeki işsizlik sorununun , yüksek oranda olması ve bu sorunun yüksek öğrenim mezunu olanlar da da çözülememiş bir sorun olması , gençler arasında ekonominin en çok konuşulan olgu olmasının nedenlerindendir.

2.16. Kişilik Kategorisi

Tablo 16-Kişilik Kategorisi							
KİŞİLİK KATEGORİSİ							
	BİREYCİ	İÇEDÖNÜK	SOSYAL SORUNLARA KAYITSIZ	TOPLUMCU	İYİMSER	KARAMSAR	TOPLAM
TOPLAM	77	50	45	160	154	70	556
YÜZDE ORAN	13,85%	8,99%	8,09%	28,78%	27,70%	12,59%	100,00%

Öğrencilerin kişilik kategorilerinde, %28.78'lik en fazla oranla , toplumcu kimliği benimsediklerini ifade etmişlerdir. Sosyal ağırlıklı bölümlerde öğrenimi tercih ediyor olmaları ile toplumcu bir kimliği sahiplenmeleri , bu öğrenci grubunun kendi içinde tutarlılık sergiliyor olmasıdır. Gençler , yaşı gereği idealist ve duygusal eğilimler taşıdıklarından , iyimser kimliği benimseme oranlarının yüksek olması da öngörülen bir sonuçtur diyebiliriz.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.17. İdeal Gördüğü Kimlik

Tablo 17- İdeal Gördüğü Kimlik

İDEAL KİMLİK		YÜZDE ORAN
Sporcu	51	9,17%
Sanatçı	112	20,14%
Bilim adamı	87	15,65%
Politikacı	54	9,71%
Yazar	94	16,91%
Diğer	158	28,42%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrencilerin ideal gördüğü kimlikler sırasıyla ; sanatçı, yazar ve bilim adamı kimliğidir. Öğrenciler arasında model alınan kimliklerin , aydın kimliği ifade ediyor olması ideal gördükleri kimliklere neden olarak gösterilebilir.

Politikacı kimliğin son sıralarda yer almasının en önemli nedeni öğrencilerin politikacılara güven duymamalarıdır diyebiliriz.

2.18. Konferanslara Katılma Düzeyi

Tablo 18-Konferanslara Katılma Düzeyi

KONFERANSLARA KATILMA				
	HİÇ KATILMAM	FIRSAT BULDUKÇA	SÜREKLİ	TOPLAM
TOPLAM	172	360	24	556
YÜZDE ORAN	30,94%	64,75%	4,32%	100,00%

Öğrencilerin konferanslara katılma düzeyine baktığımızda %64.75'inin fırsat buldukça, %4.32'sinin ise sürekli olarak konferanslara katıldığını görmekteyiz.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin sosyal ağırlıklı bölümlerde öğrenim görüyor olmaları ile konferanslara katılma eğilimlerinin yüksek olması, tercih ettiği fakülteler ile davranışları arasında tutarlılık olduğunu göstermektedir.

2.19. Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur

Tablo 19- Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur

KÜLTÜREL KİMLİĞİNİ BELİRLEYEN ESAS UNSUR						
	MİLLİ	DİNİ	EVRENSEL	SOSYAL SINIF	KENTLİLİK	TOPLAM
TOPLAM	203	82	196	33	42	556
YÜZDE ORAN	36,51 %	14,75 %	35,25 %	5,94 %	7,55 %	100,00 %

Örneklemimize katılan öğrencilerin, kültürel kimliğini belirleyen esas unsur %36.51 ile milli unsurdur. Bu durum, dünyada ve ülkemizde öne çıkan milliyetçiliğin öğrenci grubunda yansımasıdır diyebiliriz. Öğrencilerin kültürel kimliğini belirleyen %35.25 ile evrensel, %14.75 ile dini unsurlardır.

Evrensellik ile çağdaşlığın anlamının aynı, milliyetçilik ile çağdaşlığın ise birbirine karşıt iki kavrammış gibi takdim edilmesi evrensel unsurun benimsenme nedenlerindendir. Öğrenciler arasında sosyal sınıf unsuru, kültürel kimliklerini belirlemede en son sırada yer almaktadır. Bunun en önemli nedeni artan eğitim ile yeni orta sınıfların var olması ile sınıf unsurunun yerini başka unsurlara bırakmasıdır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.20. Dini Bayramlarda Bayramlaşma Geleneği

Tablo 20-Dini Bayramlarda Bayramlaşma Geleneği

DİNİ BAYRAMLARDA BAYRAMLAŞMA GELENEĞİ			
	EVET	HAYIR	TOPLAM
TOPLAM	523	33	556
YÜZDE ORAN	94,06%	5,94%	100,00%

Öğrencilerin dini bayramlarda bayramlaşma geleneğine baktığımızda, %94.06'sının bayramlaşma geleneklerini devam ettirdiğini görmekteyiz.

2.21. Barınma Yeri

Tablo 21- Barınma Yeri

BARINMA YERİ						
	AİLE YANI	DEVLET YURDU	ÖZEL YURT	KİRALIK EV PANSİYON	DİĞER	TOPLAM
TOPLAM	302	49	38	144	23	556
YÜZDE ORAN	54,32%	8,81%	6,83%	25,90%	4,14%	100,00%

Öğrencilerin büyük bir bölümü , aile yanında kalarak öğrenimini sürdürmektedir. Diğer bir deyişle, öğrencilerin %54.32'sinin Büyükşehir kültürünü ailesi ile beraber soluyan bir kesim olarak ifade edebiliriz.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.22. Türkiye'nin Gurur Duyulan Nitelikleri

Tablo 22-Türkiye'nin Gurur Duyulan Nitelikleri

GURUR DUYDUĞU ÜLKE NİTELİĞİ		YÜZDE ORAN
Siyasi ve idari yapısı ile	5	0,90%
Ekonomik yapısıyla	6	1,08%
Gelenek görenek ve kültürüyle	120	21,58%
Müslüman olması ile	80	14,39%
Tarihiyle	150	26,98%
Doğal güzellikleri ile	180	32,37%
Hiçbir şeyi ile gurur duymuyorum	15	2,70%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrencilerin %32.37'lik gibi büyük bir bölümü ülkesinin doğal güzellikleri ile %26.98'i tarihiyle, %21.58'i gelenek görenek ve kültürü ile %14.39'u ise Müslüman olması ile gurur duymaktadır.

Öğrenciler ankette verdiği cevapların en düşük oranda, ekonomik ve siyasi idari yapının yer alması dikkat çekmektedir. Öğrencilerin, Ülkenin siyasi ve iktisadi yapısıyla gurur duymasını, toplumun gizli bir yansıması olduğunu düşünebiliriz. Aynı zamanda iktisadi yapının, mevcut siyasi-idari yapıyla olan doğrudan ilişkisinin de bir göstergesidir.

2.23. Kadınların Siyasi Eğiliminde Belirleyici Gördüğü Etkenler

Tablo 23-Kadınların Siyasi Eğiliminde Belirleyici Gördüğü Etkenler

KADINLARIN SİYASİ EĞİLİMİNDE BELİRLEYİCİ ETKENLER					
	EŞLERİ	KENDİLERİ	KADININ EĞİTİM DÜZEYİ	KIRSAL KESİMDE EŞLERİN ETKİSİ	TOPLAM
TOPLAM	84	26	398	48	556
YÜZDE ORAN	15,11%	4,68%	71,58%	8,63%	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilere göre ülkemizde, kadınların siyasal eğilimlerinde belirleyici temel etken, %71.58 ile kadının eğitim düzeyidir. Öğrenciler, eğitim ile siyasal ilgi arasında pozitif bir korelasyon olacağını varsaymışlardır.

Öğrencilere göre, kadınların eşlerinin etkili olduğunu düşünenlerin oranı ise %15.11 ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu durumda %15.11'lik bir öğrenci grubunun geleneksel bir bakış açısına sahip olduğunu söyleyebiliriz.

2.24. Siyasal Eğilimde Etkili Olan Kişi

Tablo 24-Siyasal Eğilimde Etkili Olan Kişi

SİYASİ EĞİLİMDE ETKİLİ OLAN KİŞİ							
	BABA	ANNE	YAKIN AKRABA	BÜYÜK KARDEŞİM	ÖĞRETMENİM	ARKADAŞIM	TOPLAM
TOPLAM	173	63	27	31	36	195	556
YÜZDE ORAN	31,12%	11,33%	4,86%	5,58%	6,47%	35,07%	100,00 %

Öğrencilerin siyasal eğiliminde etkin olan kişiye baktığımızda en yüksek oranla arkadaşları ve babaları gelmektedir.

Babalarının etkili olduğunu söyleyenler, %31.12'lk bir orana sahipken, annenin etkili olduğunu söyleyenler ise %11.33'lük bir orandadır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Bu bize Türk aile yapısının gün geçtikçe şehirleşen, geniş aileden çekirdek aile yapısına doğru değişen bir yapıda olsa da, babaerkililiğin izlerini taşıdığının bir göstergesidir diyebiliriz.

2.25. İhtiyacı Olan Parayı Nereden Karşıladığı

Tablo 25-İhtiyacı Olan Parayı Nereden Karşıladığı

İHTİYACI OLAN PARAYI NEREDEN KARŞILADIĞI						
	AİLE	BURS	İŞ	KREDİ	DİĞER	TOPLAM
TOPLAM	372	111	37	28	9	556
YÜZDE ORAN	66,91%	19,96%	6,65%	5,04%	1,62%	100,00%

Öğrencilerin öğrenimi için ihtiyacı olan parayı, %66.91'nin ailesinden, %19.96'sının burslardan, %5.04'ünün ise krediden karşıladığını görmekteyiz.

Ancak %6.65'i gibi azımsanmayacak bir öğrenci grubunun ihtiyacı olan parayı çalışarak kazandıklarını görmekteyiz. Bu grubun öğrenim hayatı iş bulabilme, ücretin zamanında alabilme ve sürekli sağlıklı olabilme gibi tamamen şansa bırakılmış görünmektedir.

2.26. Laiklik Çağrışımı

Tablo 26-Laiklik Çağrışımı

LAİKLİK ÇAĞRIŞIMI					
	DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ	ÇAĞDAŞLIK	ÇATIŞMA MALZEMESİ	DİN DIŞILIK	TOPLAM
TOPLAM	299	158	73	26	556
YÜZDE ORAN	53,78%	28,42%	13,13%	4,68%	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilere, laikliğin kavramının neyi çağrıştırdığını sorduğumuzda, en yüksek oranla, din ve vicdan hürriyetini çağrıştırdığını görmekteyiz. Bu durumda öğrencilerin Atatürk İlkelerinden olan laikliği, anlatılan şekilde anladıklarını göstermektedir. İkinci sırada çağdaşlık gelmektedir.

Din dışılık olarak görenlerin oranı oldukça düşük olmasına rağmen, çatışma malzemesi olarak düşünenlerin oranı azımsanmayacak bir seviyededir. Bu bizim öğrenciler arasındaki kutuplaşmalardan birinin Laik-antilaik kutuplaşma olduğu yönündeki hipotezimizi kısmen doğrular niteliktedir.

2.27. Erkeklerin Kadınlara Göre Daha Çok Siyasetle İlgilenme Nedenine İlişkin Yorumu

Tablo 27-Erkeklerin Kadınlara Göre Daha Çok Siyasetle İlgilenme Nedenine İlişkin Yorumu

ERKEKLERİN KADINLARA GÖRE DAHA ÇOK SİYASETLE İLGİLENME NEDENLERİ					
	ÜLKEMİZİN SİYASAL KÜLTÜR GELENEĞİ	EĞİTİM DÜZEYLERİNİN DAHA YÜKSEK OLUŞU	AİLE GEÇİMİDEKİ BASKIN ROL	SORU TUTARSIZDIR	TOPLAM
TOPLAM	266	60	122	109	556
TÜZDE ORAN	47,84%	10,79%	21,94%	19,60%	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilere göre ülkemizde erkeklerin, kadınlara göre daha çok siyasetle ilgilenmelerinin, kadınlara göre daha çok siyasetle ilgilenmelerinin en önemli nedeni ülkenin siyasal kültür geleneğidir. Genellikle siyaset, ekonomi ve futbol ülkemizde erkekleri çağrıştıran ilgi alanları olmuştur. Parlamentodaki kadın milletvekili oranlarının azlığı da bunun somut bir örneğidir. İkinci sırada önemli görülen etken ise erkeğin aile geçimindeki baskın rolü olarak kabul edilmiştir.

2.28. Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği

Tablo 28-Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği

ARKADAŞLIK GRUBUNUN EN BELİRGİN ÖZELLİĞİ					
	HEMŞERİLİK AKRABALIK	SİYASAL GÖRÜŞ	AYNI SOSYO-EKONOMİK KÖKENE SAHİP AİLE	DİĞER	TOPLAM
TOPLAM	164	54	300	38	556
YÜZDE ORAN	29,50%	9,71%	53,96%	6,83%	100,00%

Öğrencilerin %53.96'sının arkadaş grubunun en belirgin özelliği olarak ailelerinin sosyo-ekonomik açıdan benzerliği belirtilmiştir. Anne ve babalarının gelirlerinin ve mesleklerinin benzerliği, öğrencileri birbirlerine yaklaştıran en önemli neden olarak görülmektedir.

Öğrencilerin katıldığı etkinlikler ve boş zamanlarını değerlendirirken yaptığı harcamalar farklılaştıkça fertlerin görüşme sıklığı da azalıyor görünmektedir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Özellikle farklı bölgelerden üniversiteye gelen gençlerin, büyük şehir atmosferinde kendilerini yalnız hissetmeleri, hemşeri ve akraba grupları içinde cemaatleşip, içe dönük bir yapı sergilemelerinde temel nedendir.

Öğrencilerin, arkadaş gruplarını belirleyen etkenler, içinde siyasi görüş yakınlığı ise bu etkenlerle kıyaslandığında önemli bir etken gibi görülmemektedir.

2.29. Üniversite Öğrencilerinin Siyasetle İlgilenmesinde Belirleyici Fonksiyon Olarak Neyi Gördüğü

Tablo 29-Üniversite Öğrencilerinin Siyasetle İlgilenmesinde Belirleyici Fonksiyon Olarak Neyi Gördüğü

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SİYASETLE İLGİLENMESİNDE BELİRLEYİCİ FONKSİYON					
	OKUL ARKADAŞLARI	AİLE ÇEVRESİ	MEDYA	İLK VE ORTA ÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETMENLER	TOPLAM
TOPLAM	22	111	253	170	556
YÜZDE ORAN	3,96%	19,96%	45,50%	30,58%	100,00%

Öğrencilerin siyasetle ilgilenmesinde en belirleyici fonksiyonun %45.50 ile medya olduğunu görmekteyiz. Medyanın reyting kaygısıyla her geçen gün daha da magazinleşiyor olması, öğrencilerin siyasetten uzaklaşmasının belirgin bir nedenidir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

İkinci sırada ise ilk ve ortaöğretimindeki öğretmenlerin, etkin bir role sahip olduğu yer almaktadır. Öğrencilerin ilk ve ortaöğretimde model aldığı öğretmenlerinin dünya görüşü, siyasi tercihleri, öğrencilerin siyasete ilgi düzeylerini belirleyebilmektedir. Arkadaş grubunun, siyasal ilgiyi belirlemedeki rolü ise oldukça düşük bir seviyededir.

2.30. Üniversite Öğrencisinin Siyasal Sosyal Sorunlara İlgisini Nasıl Yorumladığı

Tablo 30-Üniversite Öğrencisinin Siyasal Sosyal Sorunlara İlgisini Nasıl Yorumladığı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİNİN SİYASAL SOSYAL SORUNLARA İLGİSİ						
	İLGİSİZ	SADECE MEDYANIN ÖN PLANA ÇIKARDIĞI KONULARLA İLGİLİ	"ÜLKEYİ BIRAK KENDİNE BAK" DÜŞÜNCESİNE SAHİP	SOSYAL SORUNLARA DUYARLI	SOSYAL SORUNLARIN ÇÖZÜLMEYECEĞİNE İNANIR	TOPLAM
TOPLAM	58	148	79	183	88	556
YÜZDE ORAN	10,43%	26,62%	14,21%	32,91%	15,83%	100,00%

Öğrencilerin, genel olarak üniversite öğrencilerinin siyasal ve sosyal sorunlara ilgisinin ne düzeyde olduğuna ilişkin yorumu, en yüksek oranlarla %32.91 ile sosyal sorunlara duyarlı, %26.62 ile sadece medyanın öne çıkardığı konularla

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ilgilidir şeklindedir. %15.83'ü öğrencilerin sosyal sorunların çözümüne ilişkin olarak karamsar, %14.21'i ise bireyci olduğunu belirtmişlerdir.

Bu durumda, üniversite öğrencilerinin çoğunun sosyal ve siyasal sorunlara karşı duyarlı olduğunu söyleyebiliriz.

2.31. YÖK'ün Varlığı Ve Etkinliğini Değerlendirmesi

Tablo 31-YÖK'ün Varlığı Ve Etkinliğini Değerlendirmesi		
YÖK'ÜN VARLIĞINI VE ETKİNLİĞİNİ NASIL DEĞERLENDİRDİĞİ		
	TOPLAM	YUZDE ORAN
İLK FIRSATTA KALDIRILMALI	173	31,12%
VAR OLMALI, ÜNİVERSİTE İÇ İŞLERİNE KARIŞMAMALI	247	44,42%
YOKLUĞU HALİNDE ÜNİVERSİTELER KAOSA SÜRÜKLENİR	45	8,09%
ÜNİVERSİTELER ASASI EŞGÜDÜM SAĞLAMALIDIR	91	16,37%
TOPLAM	556	100%

Öğrencilerin çoğu, yüksek öğretim kurumunu %44.42'lik oranla var olmalı, ancak üniversitelerin iç işlerine karışmamalı şeklinde yorumlamışlardır. Öğrencilerin YÖK'ü bazı çıkar gruplarının, üniversitelerde etkinliğini önleyici bir güvenlik aracı olarak görmekte olduğunu söyleyebiliriz. YÖK'e yapılan eleştiriler, en fazla üniversitelerin içişlerine karışıyor olması ile ilgili gözükmektedir. YÖK'ü ilk fırsatta kaldırılması gereken bir kurum olarak görenlerin oranı ise, oldukça düşük bir seviyededir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.32. Giyimde Markaya Verdiği Önem

Tablo 32-Giyimde Markaya Verdiği Önem		
GİYİMDE MARKA		YÜZDE ORAN
Evet	224	40,29%
Hayır	332	59,71%
TOPLAM	556	100,00%

Giyimde markaya önem vermeyen öğrenciler örneklememizin %59.71'ini oluşturmaktadır. Üniversite öğrencilerinin markaya değer vermemelerinin nedenlerini, sosyal prestijini kazandığı üniversite ile elde edip markaya sığınma ihtiyacı duymamasında ya da ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerinin markalı giyim satın almaya müsait olmamasında, veya ailenin kültürel yapısında arayabiliriz.

2.33. En İtibarlı Meslek Grubu

Tablo 33-En İtibarlı Meslek Grubu

EN İTİBARLI MESLEK		YÜZDE ORAN
Mühendis	22	3,96%
Doktor	100	17,99%
Öğretmen	84	15,11%
Subay	127	22,84%
Bankacı	9	1,62%
Akademisyen	148	26,62%
Diğer	66	11,87%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrenciler arasında en itibarlı meslek %26.62 ile Akademisyenliktir. Bilgi çağında yaşayan gençlerin, bilgiyi en büyük erdem olarak algıladıklarını ve alanında uzmanlaşmış olan aydın kitleyi, topluma ışık tutan elitleri ifade ediyor olmalarından dolayı, toplumda en itibarlı meslek grubunda kabul ettiklerini söyleyebiliriz.

Akademisyenleri subay, doktorlar ve öğretmenler izlemektedir. Bankacılık mesleğinin itibarının düşük görülmesinin altında yatan en önemli neden son yıllarda yaşanan batık bankaların bu sektöre duyulan itibarı azaltmasıdır diyebiliriz.

2.34. Kabul Ettiği Davranış Şekli

Tablo 34-Kabul Ettiği Davranış Şekli

KABUL ETTİĞİ DAVRANIŞ ŞEKLİ				
	KENDİN İÇİN YAŞA	TOPLUM İÇİN YAŞA	HEM KENDİN, HEM TOPLUM İÇİN YAŞA	TOPLAM
TOPLAM	38	28	490	556
YÜZDE ORAN	6,83%	5,04%	88,13%	100,00%

Öğrencilerin kabul ettiği davranış şekli %88.13 ile hem kendin, hem de toplum için yasa şeklindedir.

Öğrenciler arasında bireyciliği benimseyenlerin oranı oldukça düşük seviyededir. Öğrencilerin kendi menfaatleri ile toplumunun menfaatlerine eş düzeyde duyarlı oldukları görülmektedir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

2.35. Politikacılara Duyduğu Güven

Tablo 35-Politikacılara Duyduğu Güven

POLİTİKACIYA DUYDUĞU GÜVEN		
	TOPLAM	YÜZDE ORAN
EVET	38	6,83%
HAYIR	518	93,17%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrencilerin %93.17'sinin, politikacılara güven duymadığını görmekteyiz. Bunun nedeni, öğrencilerin kabul ettiği davranış biçimi olan, hem kendin hem de toplum için yaşa şeklindeki davranış şeklini, politikacılarda görememiş olmalarıdır diyebiliriz.

2.36. Türkiye'nin En Önemli Sorunu

Tablo 36- Türkiye'nin En Önemli Sorunu		
TÜRKİYE'NİN EN ÖNEMLİ SORUNU		YÜZDE ORAN
Yoksulluk ve işsizlik	122	21,94%
Ahlaki yozlaşma	65	11,69%
Enflasyon	28	5,04%
Demokratikleşme	26	4,68%
Terör	50	8,99%
Bölücülük	41	7,37%
İrtica	20	3,60%
Sağlık	24	4,32%
Mezhep Çatışması	9	1,62%
Eğitim	81	14,57%
Rüşvet	40	7,19%
Yolsuzluk	24	4,32%
Çevre, kentleşme ve gecekondu	19	3,42%
Diğer	7	1,26%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin %21.94'üne göre, Türkiye'nin en önemli problemi, yoksulluk ve işsizliktir. Bundan sonra %14.57'sine göre eğitim, %11.69'una göre ahlaki yozlaşma, %8.99'una göre terör, %7.37'sine göre bölücülük, %7.19'una göre rüşvet, %5.04'üne göre enflasyon, %4.68'ine göre demokratikleşme, %4.32 ile eşit oranlarla sağlık ve yolsuzluk, %3.60'ına göre irtica, %1.62'sine göre mezhep çatışmasıdır.

İrtica ile mezhep çatışmasını sorun olarak görenlerin oranı oldukça düşüktür.

Bu durumda, öğrencilerin önemli bir bölümünün, ekonomi ve eğitim ile ilgili sorunların giderilmesinin, diğer problemleri de çözebileceğine inandıklarını düşünebiliriz.

2.37. Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Önerisi

Tablo 37-Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Önerisi

TÜRKİYE'NİN SORUNLARINA ÇÖZÜM ÖNERİSİ		YÜZDE ORAN
Ordu bir süre için siyasete ve yönetime çeki düzen vermeli.	39	7,01%
Devlet yönetimi bilim adamları ve teknokratlara bırakılmalı.	127	22,84%
Dürüst ve çalışkan siyasetçiler bu işi çözer.	285	51,26%
Siyaset bütünü ile değişmeden bu sorun çözülmez.	105	18,88%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrenciler, ülke sorunlarına çözüm önerisini, yöneticilerin şahsiyetinde aramaktadır.%51.26'sı, ülke sorunlarının dürüst ve çalışkan siyasetçilerce

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

çözüleceğine dair inançları bulunmaktadır. %28.84'lük kesime göre çözüm, devlet yönetiminin, bilim adamları ve teknokratlara bırakılmasında yatmaktadır. Öğrencilerin böyle düşünmelerinin nedenleri, yönetici kadrolara gelen kişilerin çoğunun alanında uzmanlaşmamış kişiler olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Öğrencilerin %18.88'i, siyasal sistemin tamamıyla değişmesinden yanadır. İhtilal yanlısı olanlar ise, örneklememizin sadece %7.01'ini oluşturmaktadır.

Bu durumda, öğrencilerin çoğunun, demokrasi terbiyesi ve geleneği ile tutum belirlediklerini ihtilallerin ülke ekonomisinde ve kalkınma düzeyinde açtığı yaraların farkında olduklarını söyleyebiliriz.

2.38. Camide İbadet Oranı

Tablo 38-Camide İbadet Oranı

CAMİDE İBADET ORANI					
	5 VAKİT	CUMA	BAYRAM	HİÇ GİTMEM	TOPLAM
TOPLAM	51	162	89	254	556
YÜZDE ORAN	9,17%	29,14%	16,01%	45,68%	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin, camide ibadet etmeye gitmeyenlerin oranı, ilk bakışta %45.68 ile diğer oranlardan daha yüksek gibi gözükse de, camide ibadet edenlerin toplam oranı %54.32 ile daha yüksek oranı ifade etmektedir. Camide ibadet edenlerde en çok Cuma namazına gidenleri görmekteyiz. Öğrencilerin çoğunun camide ibadeti inancın bir gereği olarak kabul ettiklerini söyleyebiliriz.

2.39. Babanın Oy Verdiği Parti

Tablo 39- Babanın Oy Verdiği Parti

BABANIN OY VERDİĞİ PARTİ		
	TOPLAM	YÜZDE ORAN
ANAP	29	5,22%
AKP	55	9,89%
BBP	12	2,16%
CHP	29	5,22%
DSP	27	4,86%
DYP	101	18,17%
SAADET	20	3,60%
DEHAP	20	3,60%
LDP	8	1,44%
MHP	20	3,60%
ÖDP	29	5,22%
DİĞER	2	0,36%
DESTEK VERMİYORUM	123	22,12%
OY KULLANMADIM/ KULLANMAYACAĞIM	81	14,57%
TOPLAM	556	100,00%

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin babalarının en yüksek oranda desteklediği parti, klasik sağ partilerden olan DYP olarak görülmektedir.

Ancak 2002 seçimlerinde baraj sisteminden dolayı DYP , barajı geçememiş partiler arasında yer almıştır. Aynı zamanda önceki seçim oranlarına göre geçmişinde en yüksek oy kaybı yaşayan parti konumundadır. Bu durumun bir nedeni , daha önce seçimlere katılmamış parti ve liderinin sağı temsil edecek şekilde seçim sahnesinde yer alması olmuştur.

2.40. Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı

Tablo 40-Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı

BAYRAK ASMA		YÜZDE ORAN
Evet	395	71,04%
Hayır	161	28,96%
TOPLAM	556	100,00%

Öğrenci ailelerinin, milli bayramlarda bayrak asma duyarlılığı %71.04 ile en yüksek bir oranı ifade etmektedir. Avrupa Birliğine giriş sürecinde, ülke menfaatlerini göz ardı eden tavizkar tutumların beklentileri, Türk milletinde milli değerlere bağlılığı son yıllarda yüksek oranda daha da arttırmıştır. Anketimizde bu soruya verilen cevabı, Türk milletinin genel tavrının bir yansıması olarak değerlendirebiliriz.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

İKİNCİ BÖLÜM

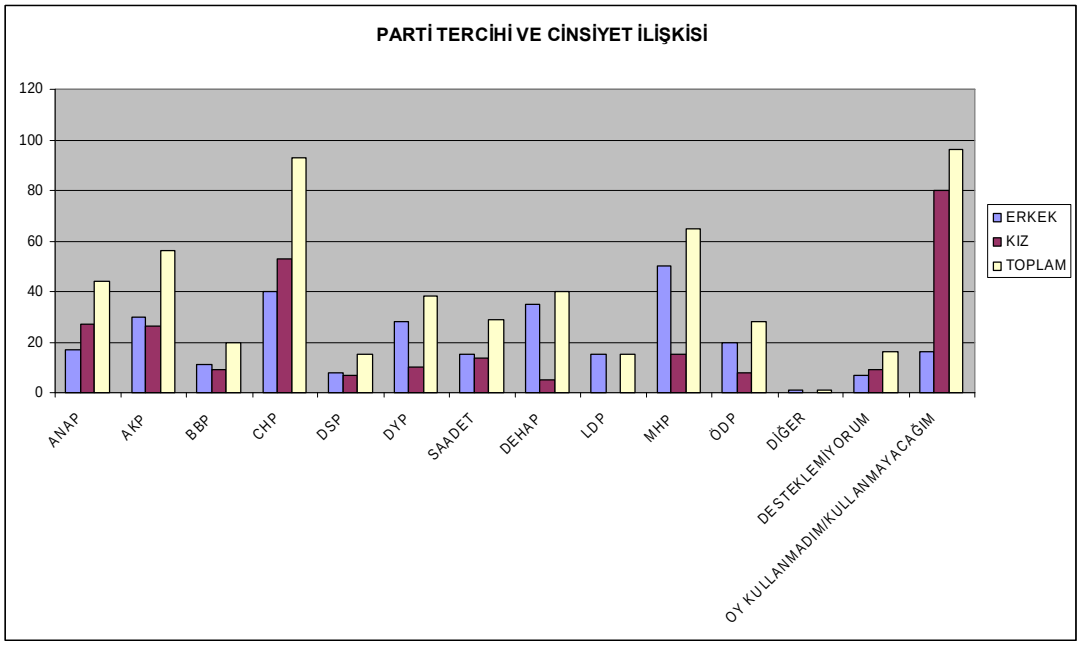
3. KARŞILAŞTIRMALI TABLOLAR

3.1. Parti Tercihi Ve Cinsiyet İlişkisi

Tablo 41-Parti Tercihi Ve Cinsiyet İlişkisi

PARTİ TERCİHİ VE CİNSİYET İLİŞKİSİ					
	ERKEK		KIZ		TOPLAM
ANAP	17	5,80%	27	10,27%	44
AKP	30	10,24%	26	9,89%	56
BBP	11	3,75%	9	3,42%	20
CHP	40	13,65%	53	20,15%	93
DSP	8	2,73%	7	2,66%	15
DYP	28	9,56%	10	3,80%	38
SAADET	15	5,12%	14	5,32%	29
DEHAP	35	11,95%	5	1,90%	40
LDP	15	5,12%		0,00%	15
MHP	50	17,06%	15	5,70%	65
ÖDP	20	6,83%	8	3,04%	28
DİĞER	1	0,34%		0,00%	1
Destek vermiyorum	7	2,39%	9	3,42%	16
Oy kullanmadım/ Kullanmayacağım	16	5,46%	80	30,42%	96
TOPLAM	293	100,00%	263	100,00%	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Parti tercihleri arasında, kız ve erkek öğrencilerin oranlarını mukayese ettiğimizde, DSP, AKP, Saadet partisini tercih eden erkek ve kız oranlarının birbirine oldukça yakın olduğunu görüyoruz.

Öğrenciler arasında , erkekler tarafından en çok tercih edilen parti MHP'dir. MHP'de kızların oranı erkeklere göre oldukça düşüktür. MHP'nin net ve sert üslubu daha çok erkek kitleyi yakalamasında önemli bir neden olarak görülebilir.

Kızlar tarafından en çok tercih edilen parti ise CHP'dir.Bunun en önemli nedeni laik eğitime kızların daha duyarlı olması, milli değerleri öne çıkaran partilerden olan CHP'yi irtica tehdidine karşı destekliyor olmaları gösterilebilir.

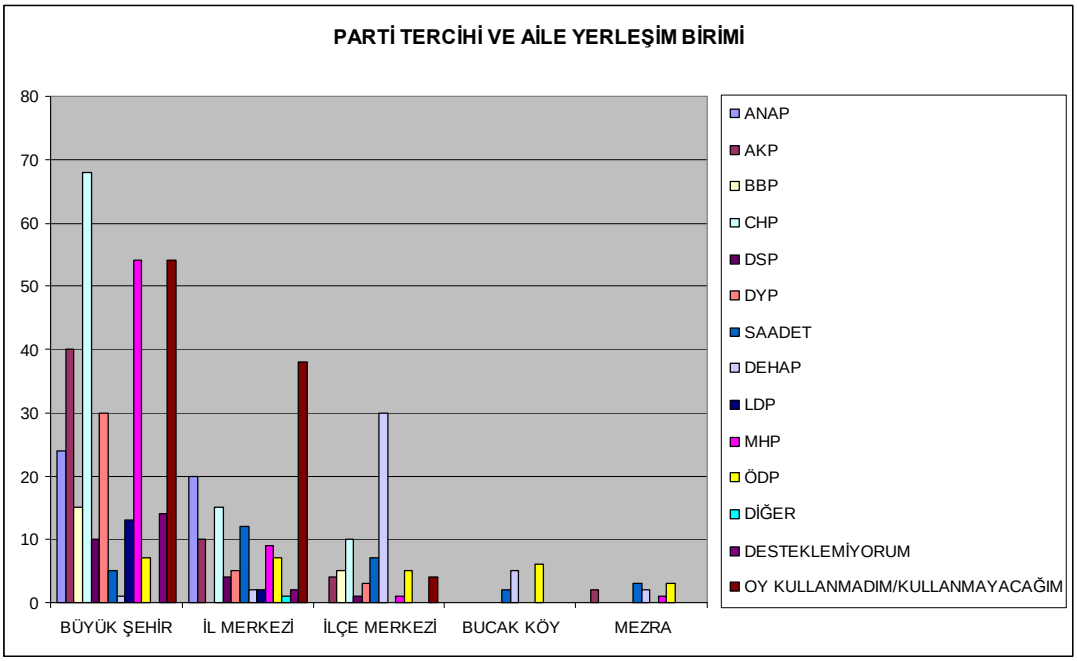
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.2. Parti Tercihi Ve Aile Yerleşim Birimi

Tablo 42-Parti Tercihi Ve Aile Yerleşim Birimi

PARTİ TERCİHİ VE AİLE YERLEŞİM BİRİMİ											
	BÜYÜK ŞEHİR		İL MERKEZİ		İLÇE MERKEZİ		BUCAK KÖY		MEZRA		TOPLAM
ANAP	24	7,16%	20	15,75%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	44
AKP	40	11,94%	10	7,87%	4	5,71%	0	0,00%	2	18,18 %	56
BBP	15	4,48%	0	0,00%	5	7,14%	0	0,00%	0	0,00%	20
CHP	68	20,30%	15	11,81%	10	14,29%	0	0,00%	0	0,00%	93
DSP	10	2,99%	4	3,15%	1	1,43%	0	0,00%	0	0,00%	15
DYP	30	8,96%	5	3,94%	3	4,29%	0	0,00%	0	0,00%	38
SAADET	5	1,49%	12	9,45%	7	10,00%	2	15,38%	3	27,27 %	29
DEHAP	1	0,30%	2	1,57%	30	42,86%	5	38,46%	2	18,18 %	40
LDP	13	3,88%	2	1,57%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	15
MHP	54	16,12%	9	7,09%	1	1,43%	0	0,00%	1	9,09%	65
ÖDP	7	2,09%	7	5,51%	5	7,14%	6	46,15%	3	27,27 %	28
DİĞER	0	0,00%	1	0,79%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1
DESTEK VERMİYO -RUM	14	4,18%	2	1,57%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	16
OY KULLAN-MADIM/ KULLAN-MAYACA-ĞIM	54	16,12%	38	29,92%	4	5,71%	0	0,00%	0	0,00%	96
TOPLAM	335	100,00%	127	100,00%	70	100,00%	13	100,00 %	11	100,00 %	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Bucak ve köylerde ÖDP ve DEHAP gibi merkezden uzak sol partilerle, merkezden uzak sağ partilerin oy oranı yükselmekte, şehir merkezlerinde ise; klasik sağ ve sol partilerin oy oranı yükselmektedir.

Yerleşim yeri küçüldükçe, siyasal sisteme karşı tepki oylarının yükseldiğini söyleyebiliriz.

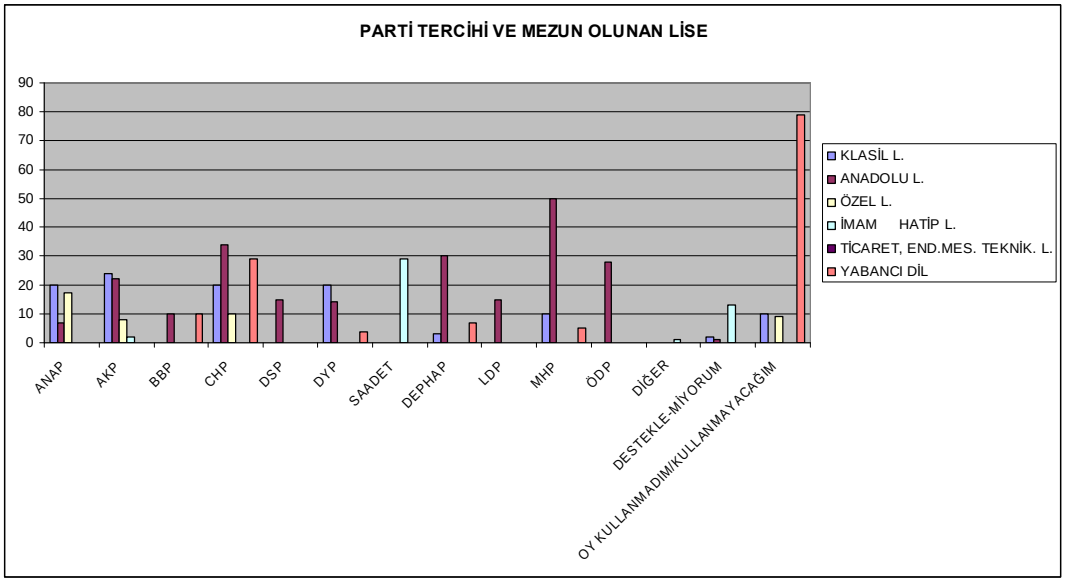
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.3. Parti Tercihi Ve Mezun Olunan Lise

Tablo 43- Parti Tercihi Ve Mezun Olunan Lise

PARTİ TERCİHİ VE MEZUN OLUNAN LİSE													
	KLASİL L.		ANADOLU L.		ÖZEL L.		İMAM HATİP L.		TİCARET, END.MES. TEKNİK. L.		YABANCI DİL		TOPLAM
ANAP	20	18,35%	7	3,10%	17	38,64%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	44
AKP	24	22,02%	22	9,73%	8	18,18%	2	4,65%	0	0,00%	0	0,00%	56
BBP	0	0,00%	10	4,42%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	10	7,46%	20
CHP	20	18,35%	34	15,04%	10	22,73%	0	0,00%	0	0,00%	29	21,64%	93
DSP	0	0,00%	15	6,64%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	15
DYP	20	18,35%	14	6,19%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	4	2,99%	38
SAADET	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	29	67,44%	0	0,00%	0	0,00%	29
DEPHAP	3	2,75%	30	13,27%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	7	5,22%	40
LDP	0	0,00%	15	6,64%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	15
MHP	10	9,17%	50	22,12%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	5	3,73%	65
ÖDP	0	0,00%	28	12,39%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	28
DİĞER	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	2,33%	0	0,00%	0	0,00%	1
DESTEKLE-MİYORUM	2	1,83%	1	0,44%	0	0,00%	13	30,23%	0	0,00%	0	0,00%	16
OY KULLAN-MADIM/ KULLAN-MAYA-CAĞIM	10	9,17%	0	0,00%	9	20,45%	0	0,00%	0	0,00%	79	58,96%	96
TOPLAM	109	100,00%	226	100,00%	44	100,00%	43	100,00%	0	0,00%	134	100,00%	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin mezun oldukları lise ile parti tercihlerini karşılaştırarak, mezun olunan lisenin siyasi parti tercihi etkileyip etkilemediği araştırılacaktır.

Mezun olduğu liseler klasik lise Anadolu Liseleri, Özel Lise, İmam Hatip Lisesi ve Ticaret Lisesi ile Yabancı Dil Ağırlıklı lise olarak beş grupta toplanmıştır. Bu gruplardan sadece özel kolejler paralı olduğundan daha çok üst gelir grubuna özgüdür. Anadolu liseleri öğrencilerin zeka ve çalışkanlıkları ile ilgilidir. Bunun nedeni bu liselere öğrencilerin sınavla alınıyor olmasıdır. Çalışma ortamında ailenin ekonomik düzeylerinin olduğu kadar anne-baba mesleklerinin de rolü büyüktür. Anadolu liselerini kazananlar daha çok orta gelir grubundan olan ailelerin başarı çocuklarıdır. Klasik liseler alt, orta gelir gruplarının çok başarılı olmayan çocuklarıdır.

Parti tercihi içinde mezun olunan lise oranlarına baktığımızda, en yüksek klasik lise oranının AKP'de olduğunu görüyoruz. İkinci sırada ANAP, CHP ve DYP'lilerin olduğunu görmekteyiz.

Anadolu lisesinde en yüksek oranlar ise MHP, CHP ve ÖDP'lilere aittir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Üst gelir grubunun tercih ettiği okul olarak belirttiğimiz özel okullar ise en fazla ANAP'lıların sonra da CHP ve AKP'lilerin mezun olduğu okullardır.

İmam Hatip Lisesi mezunlarının çoğu ise SAADET partili ve düşük oranda AKP'li olduğunu görmekteyiz.

Örneklememizde Ticaret Lisesinden mezun olan öğrencimizin bulunmamaktadır.

Yabancı Dil Ağırlıklı lise mezunları ise en fazla CHP ile BBP'de toplanmaktadır.

Klasik liselerden mezun olanların oranları , en fazla merkez sağ partililerden oluşmaktadır.

Anadolu liselerinden mezun olanlar ise en fazla sağ , sonrada yakın oranda , sol partilerden oluşmaktadır.

Özel lise mezunları ise en fazla merkez sağ partililerden oluşmaktadır.

Yabancı Dil Ağırlıklı liselerinin parti oranlarına baktığımızda en yüksek oranın sol partilerde yoğunlaştığını görmekteyiz.

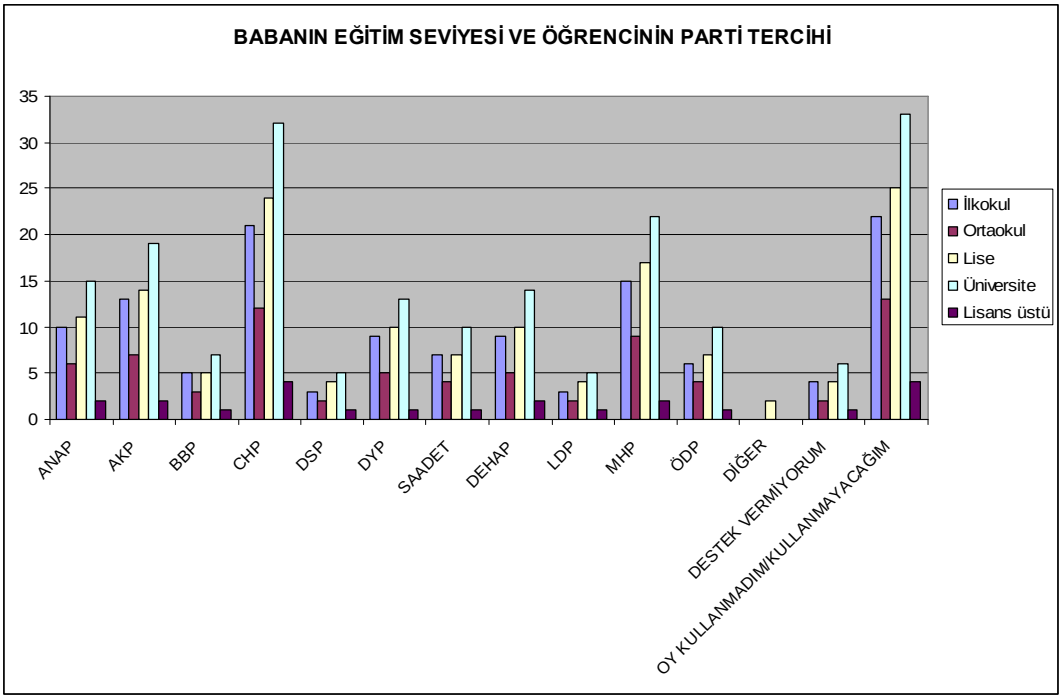
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3. 4. Babanın Eğitim Seviyesi Ve Öğrencinin Parti Tercihi

Tablo 44-Babanın Eğitim Seviyesi Ve Öğrencinin Parti Tercihi

BABANIN EĞİTİM SEVİYESİ VE ÖĞRENCİNİN PARTİ TERCİHİ											
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Lisans üstü		TOPLAM
ANAP	10	7,81%	6	8,22%	11	7,69%	15	7,81%	2	9,52%	44
AKP	13	10,16%	7	9,59%	14	9,79%	19	9,90%	2	9,52%	56
BBP	5	3,91%	3	4,11%	5	3,50%	7	3,65%	1	4,76%	20
CHP	21	16,41%	12	16,44%	24	16,78%	32	16,67%	4	19,05%	93
DSP	3	2,34%	2	2,74%	4	2,80%	5	2,60%	1	4,76%	15
DYP	9	7,03%	5	6,85%	10	6,99%	13	6,77%	1	4,76%	38
SAADET	7	5,47%	4	5,48%	7	4,90%	10	5,21%	1	4,76%	29
DEHAP	9	7,03%	5	6,85%	10	6,99%	14	7,29%	2	9,52%	40
LDP	3	2,34%	2	2,74%	4	2,80%	5	2,60%	1	4,76%	15
MHP	15	11,72%	9	12,33%	17	11,89%	22	11,46%	2	9,52%	65
ÖDP	6	4,69%	4	5,48%	7	4,90%	10	5,21%	1	4,76%	28
DİĞER	0	0,00%	0	0,00%	2	1,40%	0	0,00%	0	0,00%	1
DESTEK VERMİ-YORUM	4	3,13%	2	2,74%	4	2,80%	6	3,13%	1	4,76%	16
OY KULLAN-MADIM/ KULLAN-MAYA-CAĞIM	22	17,19%	13	17,81%	25	17,48%	33	17,19%	4	19,05%	96
TOPLAM	128	100,00%	73	100,00%	143	100,00%	192	100,00%	21	100,00%	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Yukarıdaki tabloda dikkat edilecek olursa , her parti için babanın eğitim seviyesinin önemli olmadığı görülür. Çünkü parti tercihleri , her eğitim seviyesinde yaklaşık olarak eşit yüzde görülmektedir. Yani örnek verecek olursak MHP'nin oy oranı babanın her eğitim seviyesi kademesinde yaklaşık bir değer göstermektedir, bu diğer partiler içinde geçerlidir.

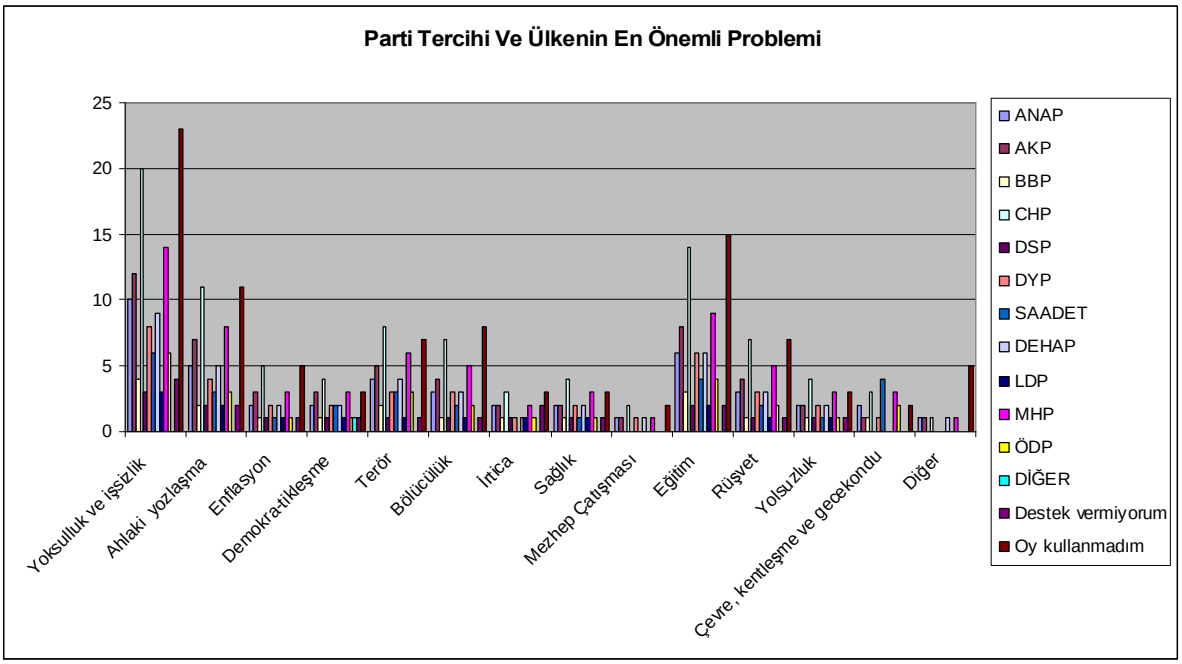
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.5. Parti Tercihi Ve Ülkenin En Önemli Problemi

Tablo 45-Parti Tercihi Ve Ülkenin En Önemli Problemi

Parti Tercihi Ve Ülkenin En Önemli Problemi															
	ANAP	AKP	BBP	CHP	DSP	DYP	SAADET	DEHAP	LDP	MHP	ÖDP	DİĞER	Destek vermiyorum	Oy kullanmadım	TOPLAM
Yoksulluk ve işsizlik	10	12	4	20	3	8	6	9	3	14	6	0	4	23	122
	8,20 %	9,84 %	3,28 %	16,39 %	2,46 %	6,56 %	4,92 %	7,38 %	2,46 %	11,48 %	4,92 %	0,00 %	3,28 %	18,85 %	100,00 %
Ahlaki Yozlaşma	5	7	2	11	2	4	3	5	2	8	3	0	2	11	65
	7,69 %	10,77 %	3,08 %	16,92 %	3,08 %	6,15 %	4,62 %	7,69 %	3,08 %	12,31 %	4,62 %	0,00 %	3,08 %	16,92 %	100,00 %
Enflasyon	2	3	1	5	1	2	1	2	1	3	1	0	1	5	28
	7,14 %	10,71 %	3,57 %	17,86 %	3,57 %	7,14 %	3,57 %	7,14 %	3,57 %	10,71 %	3,57 %	0,00 %	3,57 %	17,86 %	100,00 %
Demokra-tikleşme	2	3	1	4	1	2	2	2	1	3	1	1	1	3	26
	7,69 %	11,54 %	3,85 %	15,38 %	3,85 %	7,69 %	7,69 %	7,69 %	3,85 %	11,54 %	3,85 %	3,85 %	3,85 %	11,54 %	100,00 %
Terör	4	5	2	8	1	3	3	4	1	6	3	0	1	7	50
	8,00 %	10,00 %	4,00 %	16,00 %	2,00 %	6,00 %	6,00 %	8,00 %	2,00 %	12,00 %	6,00 %	0,00 %	2,00 %	14,00 %	100,00 %
Bölücülük	3	4	1	7	1	3	2	3	1	5	2	0	1	8	41
	7,32 %	9,76 %	2,44 %	17,07 %	2,44 %	7,32 %	4,88 %	7,32 %	2,44 %	12,20 %	4,88 %	0,00 %	2,44 %	19,51 %	100,00 %
İrtica	2	2	1	3	1	1	0	1	1	2	1	0	2	3	20
	10,00 %	10,00 %	5,00 %	15,00 %	5,00 %	5,00 %	0,00 %	5,00 %	5,00 %	10,00 %	5,00 %	0,00 %	10,00 %	15,00 %	100,00 %
Sağlık	2	2	1	4	1	2	1	2	1	3	1	0	1	3	24
	8,33 %	8,33 %	4,17 %	16,67 %	4,17 %	8,33 %	4,17 %	8,33 %	4,17 %	12,50 %	4,17 %	0,00 %	4,17 %	12,50 %	100,00 %
Mezhep Çatışması	1	1	0	2	0	1	0	1	0	1	0	0	0	2	9
	11,11 %	11,11 %	0,00 %	22,22 %	0,00 %	11,11 %	0,00 %	11,11 %	0,00 %	11,11 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	22,22 %	100,00 %
Eğitim	6	8	3	14	2	6	4	6	2	9	4	0	2	15	81
	7,41 %	9,88 %	3,70 %	17,28 %	2,47 %	7,4 1%	4,94 %	7,41 %	2,47 %	11,11 %	4,94 %	0,00 %	2,47 %	18,52 %	100,00 %
Rüşvet	3	4	1	7	1	3	2	3	1	5	2	0	1	7	40
	7,50 %	10,00 %	2,50 %	17,50 %	2,50 %	7,50 %	5,00 %	7,50 %	2,50 %	12,50 %	5,00 %	0,00 %	2,50 %	17,50 %	100,00 %
Yolsuzluk	2	2	1	4	1	2	1	2	1	3	1	0	1	3	24
	8,33 %	8,33 %	4,17 %	16,67 %	4,17 %	8,33 %	4,17 %	8,33 %	4,17 %	12,50 %	4,17 %	0,00 %	4,17 %	12,50 %	100,00 %
Çevre, kentleşme ve gecekondu	2	1	1	3	0	1	4	0	0	3	2	0	0	2	19
	10,53 %	10,5 3%	5,26 %	15,79 %	5,26 %	5,26 %	5,26 %	5,26 %	5,26 %	10,53 %	5,26 %	0,00 %	5,26 %	15,79 %	100,00 %
Diğer	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	5	7
	14,29 %	14,29 %	0,00 %	14,29 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	14,29 %	0,00 %	14,29 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	71,43 %	100,00 %
TOPLAM	44	56	20	93	15	38	29	40	15	65	28	1	16	96	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Yukarıdaki tabloda, parti tercihleri farklı olmasına rağmen tüm öğrenciler ülkenin en önemli ilk üç sorununu sırasıyla, yoksulluk ve işsizlik, eğitim, ahlaki yozlaşma olarak belirlemiş ve bu sıralama her değişik parti tercihinde, sıra bozulmadan tekrarlanmıştır. Bu durum, ülkenin problemleri konusunda öğrencilerin fikir birliğine sahip olduğunu göstermekte olup, üniversite gençliğinin ülke sorunları ile yakından ilgilendiği, bunda da üniversite mezunları arasında işsizlik oranının yüksek olmasının etkili olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.

ANAP'lılar en önemli problemi mezhep çatışması, AKP'liler demokratikleşme, BBP'liler kentleşme, CHP'liler mezhep çatışması, DSP'liler kentleşme, DYP'liler mezhep çatışması, Saadet Partililer demokratikleşme, DEHAP'lılar sağlık ve yolsuzluk, LDP'liler kentleşme, MHP'liler yolsuzluk ve sağlık ve ÖDP'liler kentleşme olarak görmektedir.

Saadet Partililerin hiç biri irticayı sorun kabul etmezken, BBP, DSP LDP ÖDP ve Saadet Partililerin tamamı mezhep çatışmasını sorun olarak görmemektedir.

Terörü ve bölücülüğü problem olarak kabul edenlerin en yüksek oranı ise MHP'liler ile CHP'lilerdir.

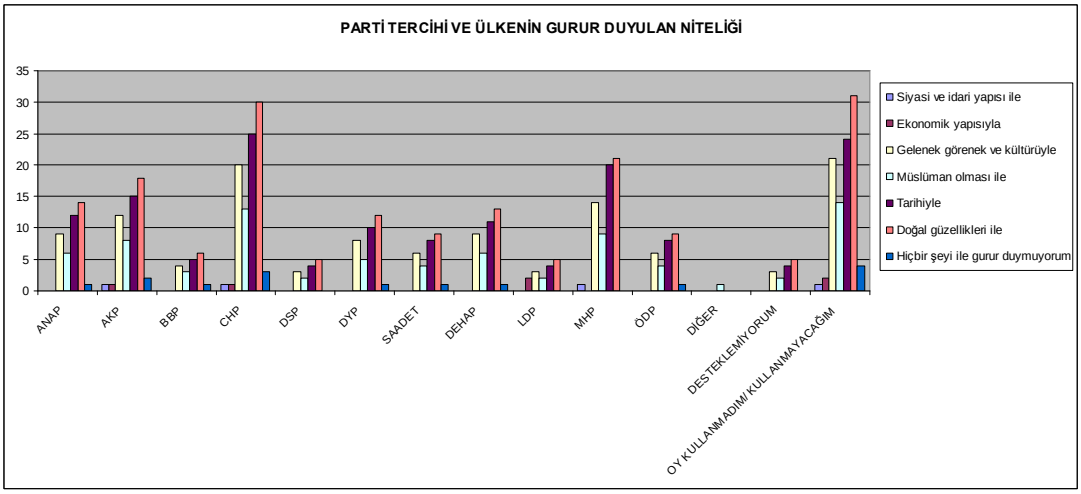
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.6. Parti Tercihi Ve Ülkenin Gurur Duyulan Niteliği

Tablo 46-Parti Tercihi Ve Ülkenin Gurur Duyulan Niteliği

PARTİ TERCİHİ VE ÜLKENİN GURUR DUYULAN NİTELİĞİ															
	Siyasi ve idari yapısı ile		Ekonomik yapısıyla		Gelenek görenek ve kültürüyle		Müslüman olması ile		Tarihiyle		Doğal güzellikleri ile		Hiçbir şeyi ile gurur duymuyorum		TOPLAM
ANAP	0	0,00 %	0	0,00%	9	7,50%	6	7,50 %	12	8,00%	14	7,78%	1	6,67%	44
AKP	1	20,00 %	1	16,67 %	12	10,00%	8	10,00 %	15	10,00%	18	10,00%	2	13,33 %	56
BBP	0	0,00 %	0	0,00%	4	3,33%	3	3,75 %	5	3,33%	6	3,33%	1	6,67%	20
CHP	1	20,00 %	1	16,67 %	20	16,67%	13	16,25 %	25	16,67%	30	16,67%	3	20,00 %	93
DSP	0	0,00 %	0	0,00%	3	2,50%	2	2,50 %	4	2,67%	5	2,78%	0	0,00%	15
DYP	0	0,00 %	0	0,00%	8	6,67%	5	6,25 %	10	6,67%	12	6,67%	1	6,67%	38
SAADET	0	0,00 %	0	0,00%	6	5,00%	4	5,00 %	8	5,33%	9	5,00%	1	6,67%	29
DEHAP	0	0,00 %	0	0,00%	9	7,50%	6	7,50 %	11	7,33%	13	7,22%	1	6,67%	40
LDP	0	0,00 %	2	33,33 %	3	2,50%	2	2,50 %	4	2,67%	5	2,78%	0	0,00%	15
MHP	1	20,00 %	0	0,00%	14	11,67%	9	11,25 %	20	13,33%	21	11,67%	0	0,00%	65
ÖDP	0	0,00 %	0	0,00%	6	5,00%	4	5,00 %	8	5,33%	9	5,00%	1	6,67%	28
DİĞER	0		0		0		1		0		0		0		1
Destek Vermiyorum	0	0,00 %	0	0,00%	3	2,50%	2	2,50 %	4	2,67%	5	2,78%	0	0,00%	16
Oy Kullanmadım/ Kullan-mayacağım	1	20,00 %	2	33,33 %	21	17,50%	14	17,50 %	24	16,00%	31	17,22%	4	26,67 %	96
TOPLAM	5	100,00%	6	100,00%	120	100,00 %	80	100,00%	150	100,00 %	180	100,00 %	15	100,00%	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Üniversite öğrencilerinin parti tercihleri ne olursa olsun ülkeleri için gurur duydukları konuların başında tarihimiz, gelenek –görenek ve kültürümüzün, Müslüman olmamızın olması, öğrencilerin milli ve manevi değerlere sahip olduklarını göstermektedir. Ülkemizin doğal güzelliği ile gurur duyduğunu belirten öğrencilerin ise ülkemizin tarihi, beşeri, kültürel, doğal zenginliğinin, diğer ülkelere göre daha üstün olmasını gurur kaynağı olarak ifade ettikleri değerlendirilmektedir.

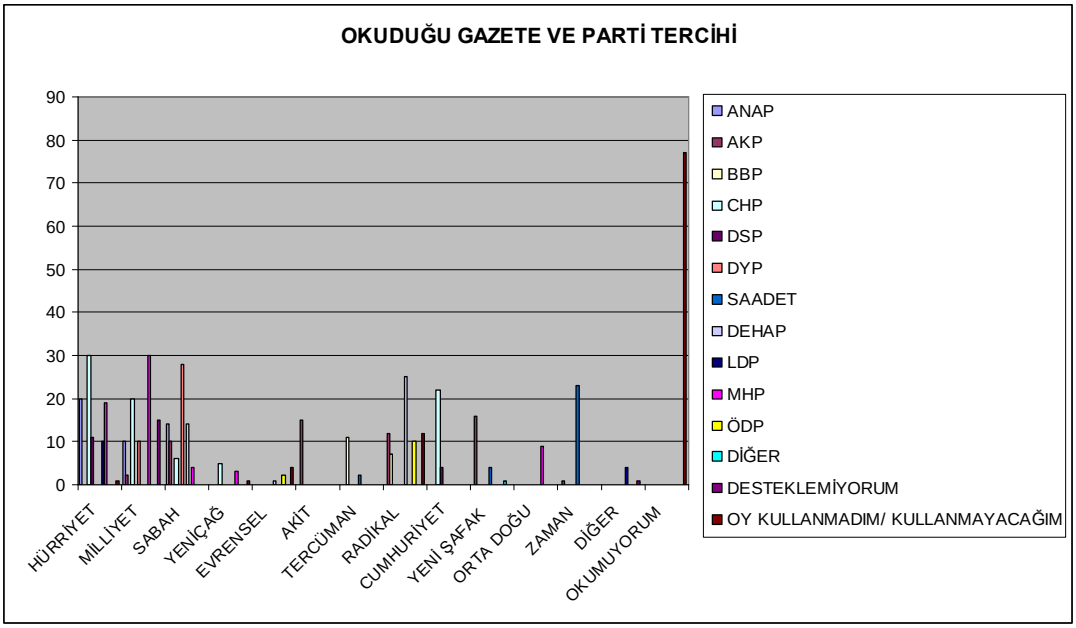
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.7. Parti Tercihi Ve Tercih Ettiği Gazete

Tablo 47-Parti Tercihi Ve Tercih Ettiği Gazete

	HÜRRİYET	MİLLİYET	SABAH	YENİÇAĞ	EVRENSEL	AKİT	TERCÜMAN	RADİKAL	CUMHURİYET	YENİ ŞAFAK	ORTA DOĞU	ZAMAN	DİĞER	OKUMUYORUM	TOPLAM
ANAP	20	10	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44
	45,45 %	22,73 %	31,82 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	100,00%
AKP	0	2	10	0	0	15	0	12	0	16	0	1	0	0	56
	0,00 %	3,57 %	17,86 %	0,00 %	0,00 %	26,79 %	0,00 %	21,43 %	0,00 %	28,57 %	0,00 %	1,79 %		0,00%	100,00%
BBP	0	0	0	0	0	0	11	7	0	0	0	0	0	0	20
	33,33 %	33,33 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	33,33 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	100,00%
CHP	30	20	6	5	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0	93
	32,26 %	21,51 %	6,45 %	5,38 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	23,66 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	89,25%
DSP	11	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	15
	50,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	100,00%
DYP	0	10	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38
	0,00 %	26,32 %	73,68 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	100,00%
SAADET	0	0	0	0	0	0	2	0	0	4	0	23	0	0	29
	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	6,90 %	0,00 %	0,00 %	13,79 %	0,00 %	79,31 %		0,00%	100,00%
DEHAP	0	0	14	0	1	0	0	25	0	0	0	0	0	0	40
	0,00 %	0,00 %	35,00 %	0,00 %	2,50 %	0,00 %	0,00 %	62,50 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	100,00%
LDP	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	15
	66,67 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	66,67%
MHP	19	30	4	3	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	65
	29,23 %	46,15 %	6,15 %	4,62 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	13,85 %	0,00 %		0,00%	100,00%
ÖDP	0	0	0	0	2	0	0	10	0	0	0	0	0	0	28
	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	7,14 %	0,00 %	0,00 %	35,71 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00%	42,86%
DİĞER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	100,00%
DESTEKLEMİYORUM	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	16
	0,00 %	93,75 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	6,25 %	0,00%	100,00%
OY KULLANMADIM/ KULLANMIYACAĞIM	1	0	0	1	4	0	0	12	0	0	0	0	0	77	96
	1,04 %	0,00 %	0,00 %	1,04 %	4,17 %	0,00 %	0,00 %	12,50 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		80,21 %	100,00%
TOPLAM	91	87	72	8	7	15	13	72	56	20	9	24	5	77	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Tabloda görülen gazeteler, öğrenciler cevaplarına göre belirlenmiştir. Burada yer almayan gazeteler "Diğer" başlığı altında toplanmıştır.

ANAP'lıların en çok hürriyet gazetesini okuduğu görülmektedir. AKP'lilerin ise en çok akit ve Yeni Şafak gazetesini okuduğunu görmekteyiz. BBP'liler en fazla Tercüman gazetesi okumaktadır. CHP'liler en çok Cumhuriyet gazetesini okurken, DSP'liler en fazla Hürriyet'i, MHP'liler en fazla Milliyet'i, DYP'liler en fazla Sabah'ı, Saadet Partililer Zaman gazetesini, DEHAP'lılar Radikal'i, LDP'liler Sabah gazetesini, ÖDP'lilerin ise en çok Sabah ve Radikal gazetesini okuduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin gazete tercihlerinin büyük oranda parti tercihlerine paralel olduğunu söyleyebiliriz.

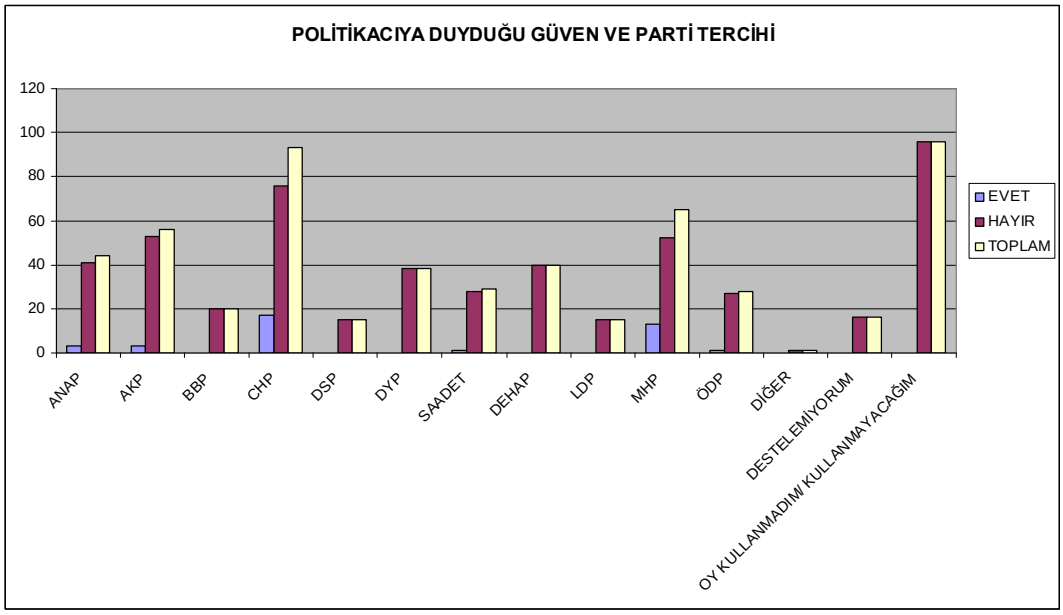
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3. 8. Politikacıya Duyduğu Güven Ve Parti Tercihi

Tablo 48-Politikacıya Duyduğu Güven Ve Parti Tercihi

POLİTİKACIYA DUYDUĞU GÜVEN VE PARTİ TERCİHİ					
	EVET		HAYIR		TOPLAM
ANAP	3	7,89%	41	7,92%	44
AKP	3	5,35%	53	94,65%	56
BBP	0	0,00%	20	100,00%	20
CHP	17	18,27%	76	81,70%	93
DSP	0	0,00%	15	100,00%	15
DYP	0	0,00%	38	100,00%	38
SAADET	1	3,44%	28	96,55%	29
DEHAP	0	0,00%	40	100,00%	40
LDP	0	0,00%	15	100,00%	15
MHP	13	20,00%	52	80,00%	65
ÖDP	1	3,57%	27	96,42%	28
DİĞER	0	0,00%	1	0,19%	1
DESTELEMİYORUM	0	0,00%	16	100,00%	16
OY KULLANMADIM/ KULLANMAYACAĞIM	0	0,00%	96	100,00%	96
TOPLAM	38	100,00%	518	100,00%	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin politikacılara duyduğu güven ile parti tercihini karşılaştırdığımızda, politikacılara en fazla güven duyan kesimin CHP, MHP'lilerden oluştuğunu görmekteyiz.

Bu durumda, merkez sağ ve sol partilerin siyasi görüş olarak, birbirlerine alternatif olduklarını ve bunu üniversite gençliği arasında kabul ettirdiklerini söyleyebiliriz.

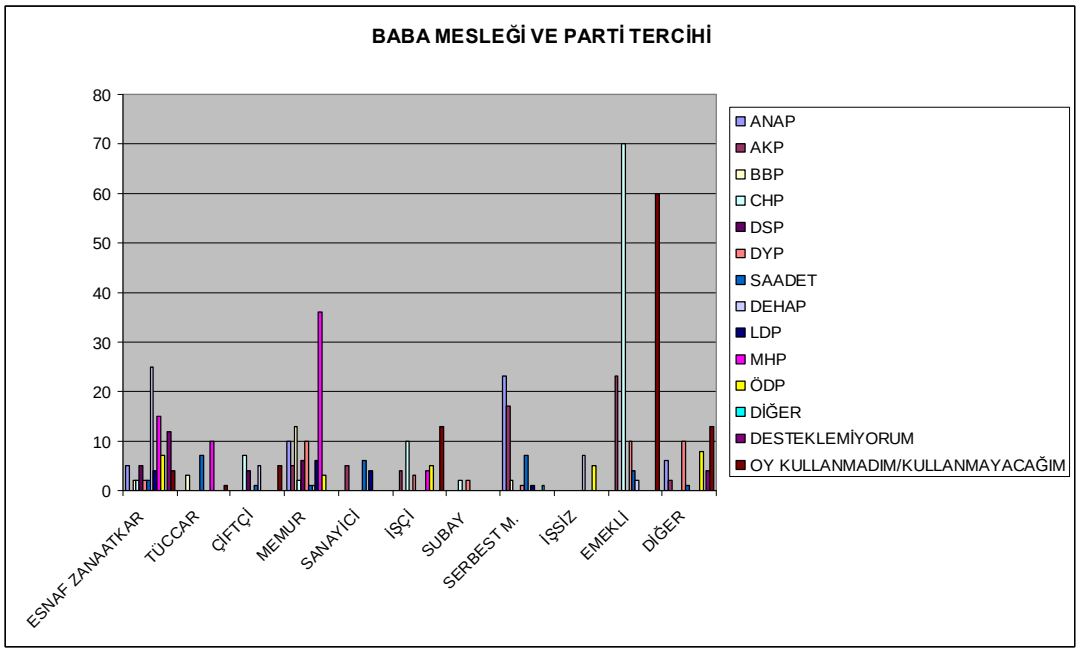
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.9. Baba Mesleği Ve Parti Tercihi

Tablo 49-Baba Mesleği Ve Parti Tercihi

BABA MESLEĞİ VE PARTİ TERCİHİ												
	ESNAF ZANAATKAR	TÜCCAR	ÇİFTÇİ	MEMUR	SANAYİCİ	İŞÇİ	SUBAY	SERBEST M.	İŞSİZ	EMEKLİ	DİĞER	TOPLAM
ANAP	5	0	0	10	0	0	0	23	0	0	6	44
	11,36%	0,00%	0,00%	22,73%	0,00%	0,00%	0,00%	52,27%	0,00%	0,00%	13,64%	100,00%
AKP	0	0	0	5	5	4	0	17	0	23	2	56
	0,00%	0,00%	0,00%	8,93%	8,93%	7,14%	0,00%	8,84	0,00	38,87	0,88	100,00%
BBP	2	3	0	13	0	0	0	2	0	0	0	20
	0,00%	0,00%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	0,00%	100,00%
CHP	2	0	7	2	0	10	2	0	0	70	0	93
	2,15%	0,00%	7,53%	2,15%	0,00%	10,75%	2,15%	0,00%	0,00%	75,27%	0,00%	100,00%
DSP	5	0	4	6	0	0	0	0	0	0	0	15
	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
DYP	2	0	0	10	0	3	2	1	0	10	10	38
	5,26%	0,00%	0,00%	26,32%	0,00%	7,89%	5,26%	2,63%	0,00%	26,32%	26,32%	100,00%
SAADET	2	7	1	1	6	0	0	7	0	4	1	29
	6,90%	24,14%	3,45%	3,45%	20,69%	0,00%	0,00%	24,14%	0,00%	13,79%	3,45%	100,00%
DEHAP	25	0	5	1	0	0	0	0	7	2	0	40
	62,50%	0,00%	12,50%	2,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	17,50%	5,00%	0,00%	100,00%
LDP	4	0	0	6	4	0	0	1	0	0	0	15
	26,67%	0,00%	0,00%	40,00%	26,67%	0,00%	0,00%	6,67%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
MHP	15	10	0	36	0	4	0	0	0	0	0	65
	23,08%	15,38%	0,00%	55,38%	0,00%	6,15%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
ÖDP	7	0	0	3	0	5	0	0	5	0	8	28
	25,00%	0,00%	0,00%	10,71%	0,00%	17,86%	0,00%	0,00%	17,86%	0,00%	28,57%	100,00%
DİĞER	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
DESTEKLE MİYORUM	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	16
	75,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	25,00%	100,00%
OY KULLAN MAYACAĞIM	4	1	5	0	0	13	0	0	0	60	13	96
	4,17%	1,04%	5,21%	0,00%	0,00%	13,54%	0,00%	0,00%	0,00%	62,50%	13,54%	100,00%
TOPLAM	85	21	22	93	15	39	4	52	12	169	44	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin parti tercihleri ile baba mesleklerini karşılaştırdığımızda; ANAP'lıların baba mesleği en çok serbest meslek, memur ve esnaf, AKP'lilerin emekli ve serbest meslek sahibi, BBP'lilerin en fazla memur, CHP'lilerin emekli, işçi ve çiftçi, DSP'lilerin memur, esnaf ve çiftçi, DYP'lilerin emekli ve memur, Saadet Partilerin tüccar, serbest meslek sahibi ve sanayici, DEHAP'lıların esnaf, işsiz ve çiftçi, LDP'lilerin memur, esnaf ve sanayici, MHP'lilerin memur, esnaf ve tüccar, ÖDP'lilerin esnaf ve işçi olduğunu görmekteyiz.

Genel olarak üst gelir grubunda olanların din olgusunu öne çıkaran partiler ile liberaller grubundan olduğunu söyleyebiliriz. En alt gelir grubunda olanların ise en fazla ÖDP'li ve DEHAP'lı olduğunu görmekteyiz.

Klasik sağ ve sol partiler daha çok orta gelir düzeyini ifade eden meslek gruplarındandır.

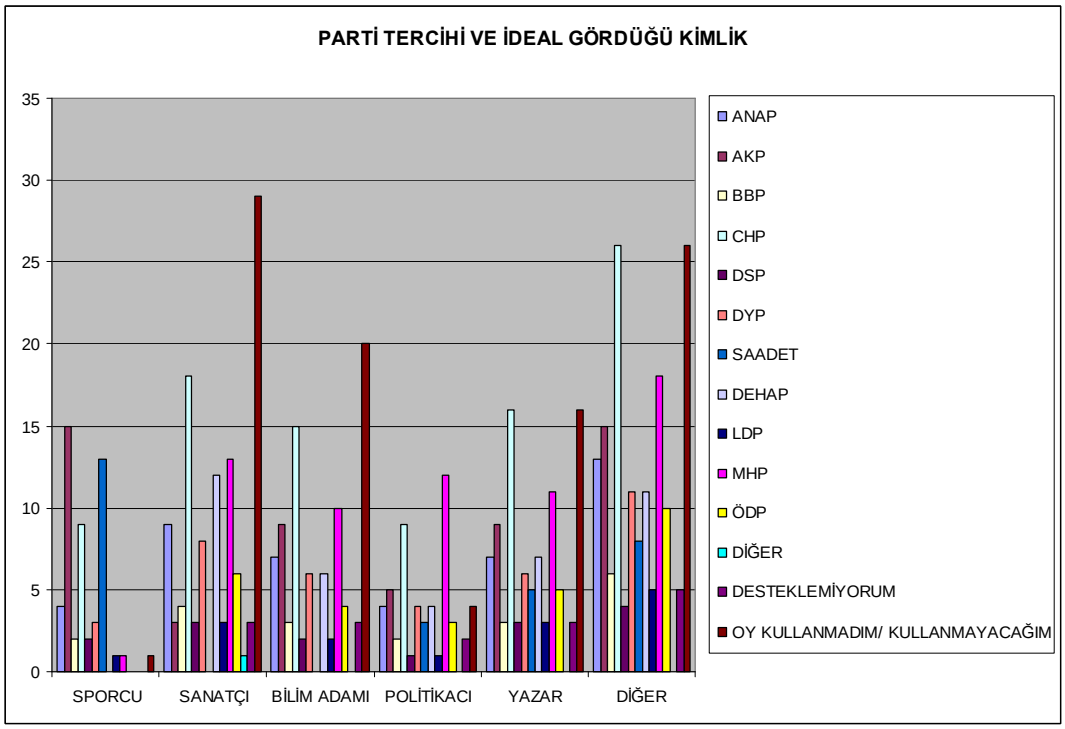
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.10. Parti tercihi ve ideal gördüğü kimlik

Tablo 50-Parti tercihi ve ideal gördüğü kimlik

PARTİ TERCİHİ VE İDEAL GÖRDÜĞÜ KİMLİK													
	SPORCU		SANATÇI		BİLİM ADAMI		POLİTİKACI		YAZAR		DİĞER		TOPLAM
ANAP	4	7,84%	9	8,04%	7	8,05%	4	7,41%	7	7,45%	13	8,23%	44
AKP	15	29,41%	3	2,68%	9	10,34%	5	9,26%	9	9,57%	15	9,49%	56
BBP	2	3,92%	4	3,57%	3	3,45%	2	3,70%	3	3,19%	6	3,80%	20
CHP	9	17,65%	18	16,07%	15	17,24%	9	16,67 %	16	17,02 %	26	16,46%	93
DSP	2	3,92%	3	2,68%	2	2,30%	1	1,85%	3	3,19%	4	2,53%	15
DYP	3	5,88%	8	7,14%	6	6,90%	4	7,41%	6	6,38%	11	6,96%	38
SAADET	13	25,49%	0	0,00%	0	0,00%	3	5,56%	5	5,32%	8	5,06%	29
DEHAP	0	0,00%	12	10,71%	6	6,90%	4	7,41%	7	7,45%	11	6,96%	40
LDP	1	1,96%	3	2,68%	2	2,30%	1	1,85%	3	3,19%	5	3,16%	15
MHP	1	1,96%	13	11,61%	10	11,49%	12	22,22 %	11	11,70 %	18	11,39%	65
ÖDP	0	0,00%	6	5,36%	4	4,60%	3	5,56%	5	5,32%	10	6,33%	28
DİĞER	0	0,00%	1	0,89%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1
DESTEK LEMİ YORUM	0	0,00%	3	2,68%	3	3,45%	2	3,70%	3	3,19%	5	3,16%	16
OY KULLAN MADIM/ KULLAN MAYA CAĞIM	1	1,96%	29	25,89%	20	22,99%	4	7,41%	16	17,02 %	26	16,46%	96
TOPLAM	51	100,00%	11 2	100,00 %	87	100,00%	54	100,00 %	94	100,00 %	158	100,00 %	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Partilerin söylemi veya parti liderlerinin karizması, gençlerin model aldığı kimlik üzerinde etkili bir güce sahiptir.

Politikacı kimlik, en fazla MHP'de ideal görülmektedir. Politikacı kimliği LDP ile DSP'liler ideal kimlik olarak görmemektedir. Liberal kimlikte olanların, bu partiyi temsil eden politikacılardan etkilenmediklerini, farklı meslekleri temsil edenleri kendileri için ideal gördüklerini söyleyebiliriz.

Sporcu kimlik en çok AKP'lilerde, sanatçı kimlik CHP'lilerde, bilim adamı kimliği en fazla CHP'lilerde ve MHP'lilerde, yazar kimliği ise CHP ve MHP'lilerde en beğenilen kimliklerdir.

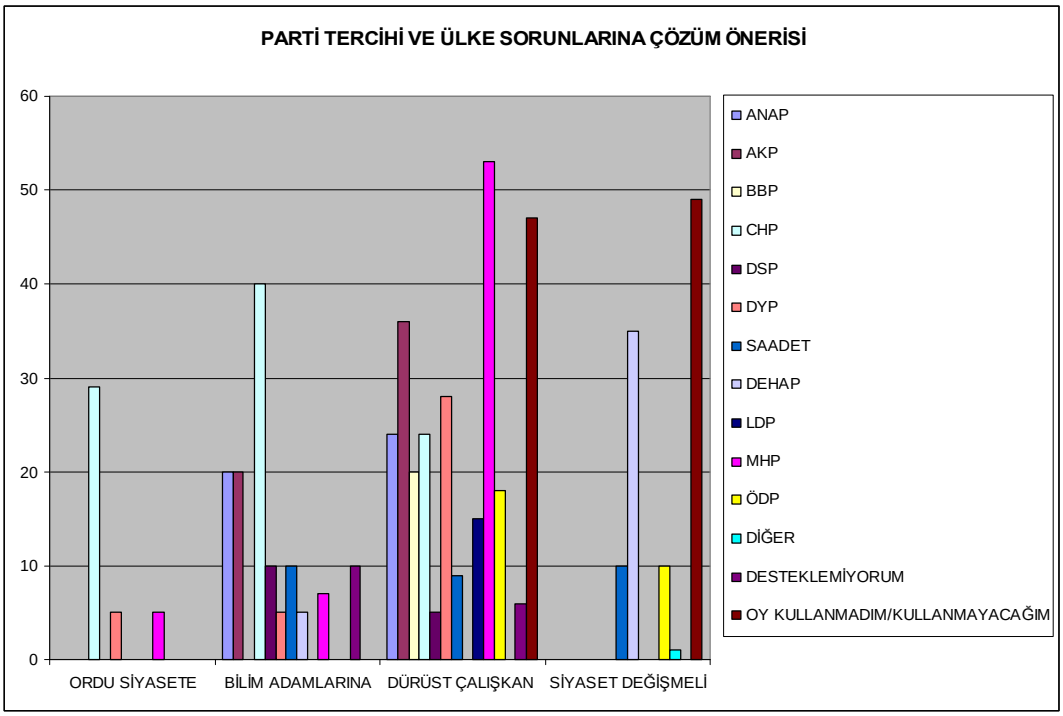
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.11. Parti Tercihi Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi

Tablo 51-Parti Tercihi Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi

PARTİ TERCİHİ VE ÜLKE SORUNLARINA ÇÖZÜM ÖNERİSİ									
	ORDU SİYASETE YÖNETİME ÇEKİ DÜZEN VERMELİ		BİLİM ADAMLARINA TEOKRATLARA BIRAKILMALI		DÜRÜST ÇALIŞKAN SİYASETÇİLER		SİYASET DEĞİŞMELİ		TOPLAM
ANAP	0	0,00%	20	15,75%	24	8,42%	0	0,00%	44
AKP	0	0,00%	20	15,75%	36	12,63%	0	0,00%	56
BBP	0	0,00%	0	0,00%	20	7,02%	0	0,00%	20
CHP	29	74,36%	40	31,50%	24	8,42%	0	0,00%	93
DSP	0	0,00%	10	7,87%	5	1,75%	0	0,00%	15
DYP	5	12,82%	5	3,94%	28	9,82%	0	0,00%	38
SAADET	0	0,00%	10	7,87%	9	16,49%	10	10,5%	29
DEHAP	0	0,00%	5	3,94%	0	0,00%	35	36,75%	40
LDP	0	0,00%	0	0,00%	15	5,26%	0	0,00%	15
MHP	5	12,82%	7	5,51%	53	18,60%	0	0,00%	65
ÖDP	0	0,00%	0	0,00%	18	6,32%	10	9,52%	28
DİĞER	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,95%	1
DESTEKLE MİYORUM	0	0,00%	10	7,87%	6	2,11%	0	0,00%	16
OY KULLAN MADIM/ KULLAN MAYACAĞIM	0	0,00%	0	0,00%	47	16,49%	49	46,67%	96
TOPLAM	39	100,00%	127	100,00%	285	100,00%	105	100,00%	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin parti tercihi ile ülke sorunlarına çözüm önerilerini incelediğimizde, ordunun siyasete müdahalesini isteyenler, en yüksek oranda CHP'lilerdir. Bunun nedeni siyasal sistemi koruyabilmek amacıyla en önemli güç olarak orduyu görmeleri olabilir. Yine en yüksek oranla diğer CHP'li öğrenci grubunun bir başka çözüm önerisi ise yönetiminin bilim adamları ile teknokratlara bırakılmasıdır. Alanındaki uzmanlaşmış, ehil ellere yönetme işinin bırakılması isteme nedenleri, alanında yeterli bilgi düzeyine sahip olmayan bazı kadroların yönetimde yer aldığını düşünüyor olmaları olabilir. Ülke sorunlarına çözümü, en fazla oranla dürüst ve çalışkan siyasetçilerde arayan öğrenci grubu ise MHP'lilerdir. MHP'li öğrenciler çözümü, ihtilalciler ve uzmanlaşmış kadrolar yerine, yöneticilerin yüksek ahlakında aramaktadırlar. DEHAP'lılara göre çözüm ise mevcut siyasal sistemin değişmesidir. DEHAP'lı öğrencilere göre mevcut siyasal yapı ana değerler etrafında birleşmeyenlerin, beklentilerine cevap veriyor nitelikte olmadığından bu şekilde radikal bir değişimden söz ettiklerini söyleyebiliriz.

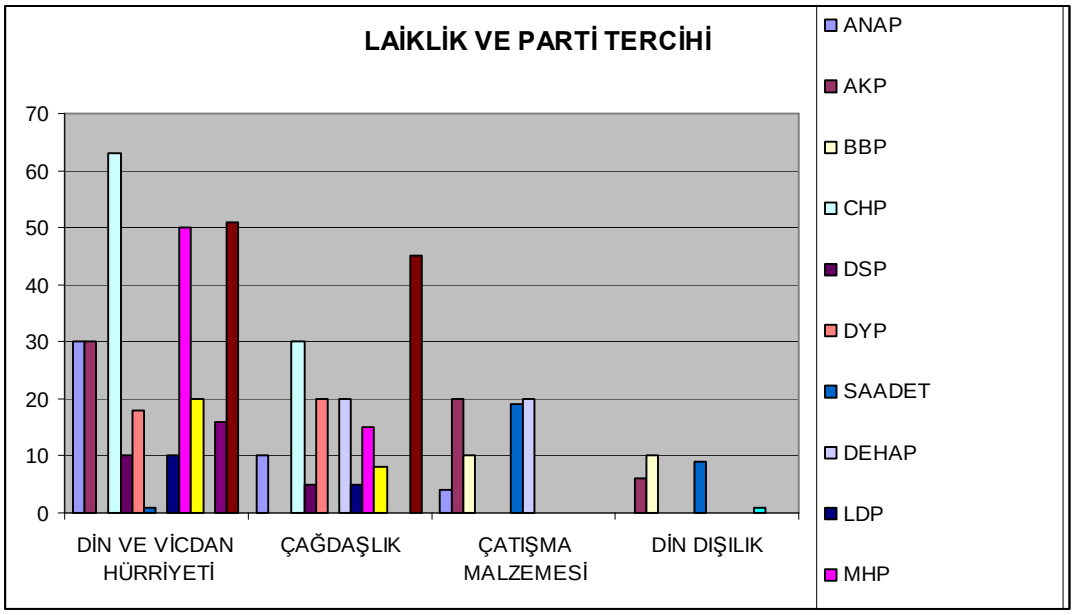
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.12. Laiklik Anlayışı Ve Parti Tercihi

Tablo 52-Laiklik Anlayışı Ve Parti Tercihi

LAİKLİK VE PARTİ TERCİHİ					
	DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ	ÇAĞDAŞLIK	ÇATIŞMA MALZEMESİ	DİN DIŞILIK	TOPLAM
ANAP	30	10	4	0	44
	68,18%	22,73%	9,09%	0,00%	100,00%
AKP	30	0	20	6	56
	53,57%	0,00%	35,71%	10,71%	100,00%
BBP	0	0	10	10	20
	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	100,00%
CHP	63	30	0	0	93
	67,74%	32,26%	0,00%	0,00%	100,00%
DSP	10	5	0	0	15
	66,67%	33,33%	0,00%	0,00%	100,00%
DYP	18	20	0	0	38
	47,37%	52,63%	0,00%	0,00%	100,00%
SAADET	1	0	19	9	29
	3,45%	0,00%	65,52%	31,03%	100,00%
DEHAP	0	20	20	0	40
	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	100,00%
LDP	10	5	0	0	15
	66,67%	33,33%	0,00%	0,00%	100,00%
MHP	50	15	0	0	65
	76,92%	23,08%	0,00%	0,00%	100,00%
ÖDP	20	8	0	0	28
	71,43%	28,57%	0,00%	0,00%	100,00%
DİĞER	0	0	0	1	1
	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	100,00%
DESTEKLEMİYORUM	16	0	0	0	16
	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
OY KULLANMADIM/ KULLANMAYACAĞIM	51	45	0	0	96
	53,13%	46,88%	0,00%	0,00%	100,00%
TOPLAM	299	158	73	26	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin, parti tercihleri ile laikliğin neyi çağrıştırdığı karşılaştırdığımızda, laiklikten din ve vicdan hürriyetini anlayan öğrenci grubu en yüksek oranla CHP ile MHP görünmektedir.

Laikliği çağdaşlık olarak düşünenler en yüksek oranla CHP'lilerdir.

Laikliği, çatışma malzemesi olarak düşünenler ise en yüksek oranla, DEHAP'lılar ile AKP'lilerdir. Bunu, sırasıyla SAADET partililer izlemektedir.

Laiklikten , din dışılığı anlayanlar ise en yüksek oranla, SAADET partililer ile BBP'lerdir. Onları, üçüncü sıradaki oranla AKP'liler izlemektedir.

Klasik sağ ve sol partililerin laikliği Atatürk tarafından tanımlanan şekilde anladıklarını görmekteyiz.

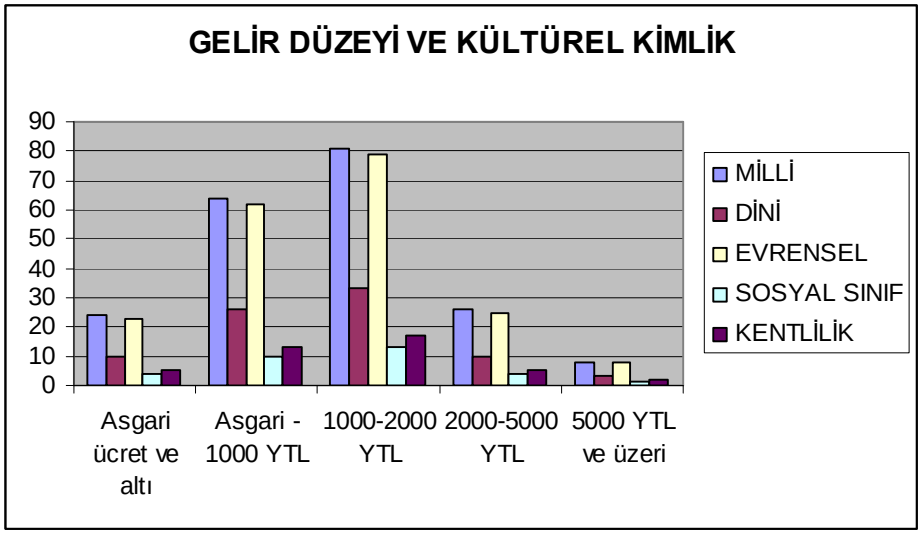
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.13. Gelir Düzeyi Ve Kültürel Kimliği

Tablo 53-**Gelir Düzeyi Ve Kültürel Kimliği**

GELİR DÜZEYİ VE KÜLTÜREL KİMLİK						
	MİLLİ	DİNİ	EVRENSEL	SOSYAL SINIF	KENTLİLİK	TOPLAM
Asgari ücret ve altı	24	10	23	4	5	65
	36,92%	15,38%	35,38%	6,15%	7,69%	101,54%
Asgari -1000 YTL	64	26	62	10	13	175
	36,57%	14,86%	35,43%	5,71%	7,43%	100,00%
1000-2000 YTL	81	33	79	13	17	223
	36,32%	14,80%	35,43%	5,83%	7,62%	100,00%
2000-5000 YTL	26	10	25	4	5	70
	37,14%	14,29%	35,71%	5,71%	7,14%	100,00%
5000 YTL ve üzeri	8	3	8	1	2	23
	34,78%	13,04%	34,78%	4,35%	8,70%	95,65%
TOPLAM	203	82	196	33	42	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin, kültürel kimlikleri ile gelir düzeylerine baktığımızda, kültürel kimliğini belirleyen esas unsurun milli olduğunu belirtenlerin, en fazla %37.14 ile ortanın üstü gelir grubunda olduğunu, kültürel kimliğini belirleyen esas unsurun dini olduğunu söyleyenlerin ise en çok alt gelir grubundan olduğunu görmekteyiz. Evrenselliği temel alanların, ortanın üstü gelir grubundan, sosyal sınıf unsurunu temel alanların ise en fazla oranla, alt gelir grubundan olduğunu görmekteyiz. Kentliliği benimseyenlerin ise en çok, üst gelir grubundan olduğunu görüyoruz.

Alt gelir grubundan olan öğrencilerde , din ve sosyal sınıf olgusunun öne çıkması, içe dönüklüğün ve cemaatleşmenin bu gelir gruplarında daha yoğun bir eğilim taşıdığını düşünebiliriz.

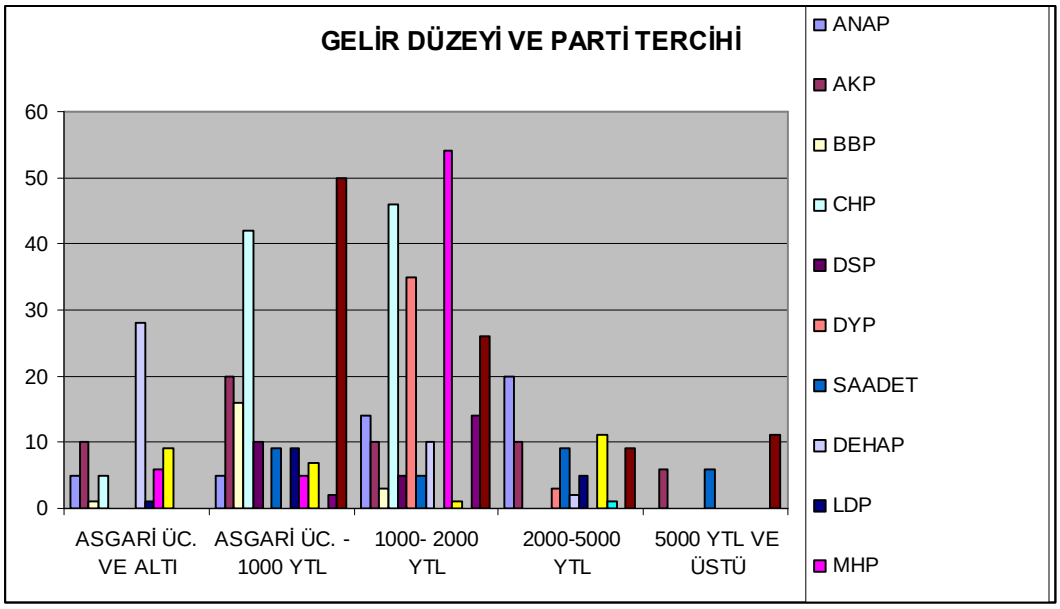
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.14. Gelir Düzeyi Ve Parti Tercihi

Tablo 54-Gelir Düzeyi Ve Parti Tercihi

	ASGARİ ÜC. VE ALTI	ASGARİ ÜC. - 1000 YTL	1000- 2000 YTL	2000-5000 YTL	5000 YTL VE ÜSTÜ	TOPLAM
ANAP	5	5	14	20	0	44
	11,36%	11,36%	31,82%	45,45%	0,00%	100,00%
AKP	10	20	10	10	6	56
	17,86%	35,71%	17,86%	17,86%	10,71%	100,00%
BBP	1	16	3	0	0	20
	5,00%	80,00%	15,00%	0,00%	0,00%	100,00%
CHP	5	42	46	0	0	93
	5,38%	45,16%	49,46%	0,00%	0,00%	100,00%
DSP	0	10	5	0	0	15
	0,00%	66,67%	33,33%	0,00%	0,00%	100,00%
DYP	0	0	35	3	0	38
	0,00%	0,00%	92,11%	7,89%	0,00%	100,00%
SAADET	0	9	5	9	6	29
	0,00%	31,03%	17,24%	31,03%	20,69%	100,00%
DEHAP	28	0	10	2	0	40
	70,00%	0,00%	25,00%	5,00%	0,00%	100,00%
LDP	1	9	0	5	0	15
	6,67%	60,00%	0,00%	33,33%	0,00%	100,00%
MHP	6	5	54	0	0	65
	9,23%	7,69%	83,08%	0,00%	0,00%	100,00%
ÖDP	9	7	1	11	0	28
	32,14%	25,00%	3,57%	39,29%	0,00%	100,00%
DİĞER	0	0	0	1	0	1
	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	100,00%
DESTEKLEMİYORUM	0	2	14	0	0	16
	0,00%	12,50%	87,50%	0,00%	0,00%	100,00%
OY KULLANMADIM/ KULLANMIYACAĞIM	0	50	26	9	11	96
	0,00%	52,08%	27,08%	9,38%	11,46%	100,00%
TOPLAM	65	175	223	70	23	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin gelir düzeyi ile parti tercihlerini kıyasladığımızda alt gelir gurubundan olan partinin en fazla DEHAP'ta toplandığını görmekteyiz. Ortanın altı gelir gurubunda olanlar, en fazla CHP'de toplandığını. Orta geliri en fazla temsil eden partiler MHP'liler ile DYP'lilerdir. Ortanın üstünü temsil eden parti ise ANAP'dır. Üst gelir grubunu ise Saadet ile AKP'liler en yüksek oranda temsil ediyor görünmektedir.

Bu durumda devlet yanlısı olan klasik sağ ve sol partilerin, orta gelirli olan memur ve işçi kökenli ailelerden geldiğini söyleyebiliriz. Alt gelir grubunda devlet karşıtı tepkici oy oranlarının yüksek olmasına karşı olduğu hipotezimiz doğrulanmış görünmektedir.

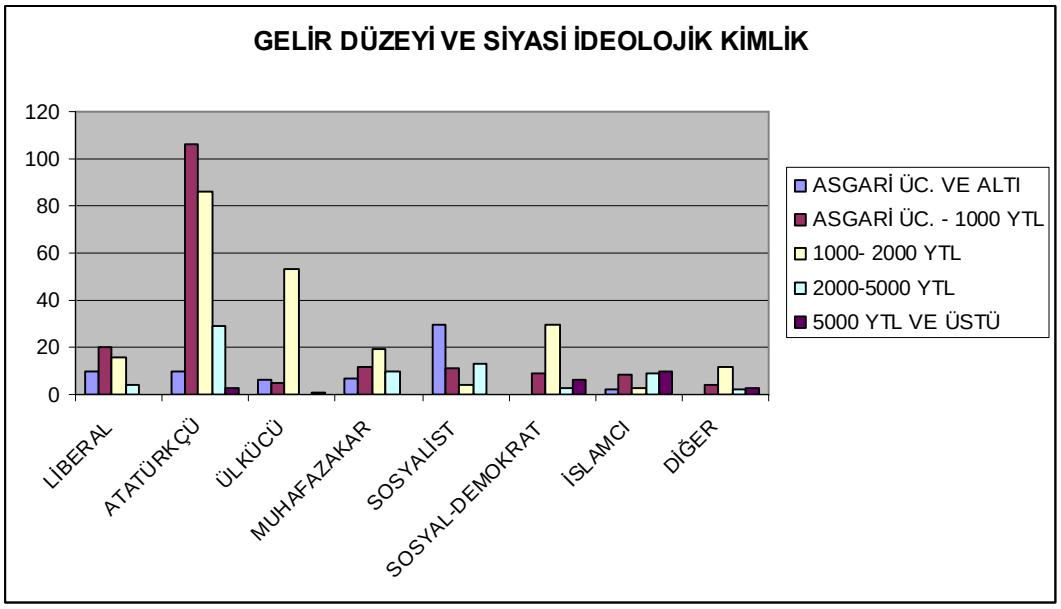
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.15. Gelir Düzeyi Ve Siyasi İdeolojik Kimliği

Tablo 55-Gelir Düzeyi Ve Siyasi İdeolojik Kimliği

GELİR DÜZEYİ VE SİYASİ İDEOLOJİK KİMLİK						
	ASGARİ ÜC. VE ALTI	ASGARİ ÜC. - 1000 YTL	1000- 2000 YTL	2000-5000 YTL	5000 YTL VE ÜSTÜ	TOPLAM
LİBERAL	10	20	16	4	0	50
	20,00%	40,00%	32,00%	8,00%	0,00%	100,00%
ATATÜRKÇÜ	10	106	86	29	3	234
	4,27%	45,30%	36,75%	12,39%	1,28%	100,00%
ÜLKÜCÜ	6	5	53	0	1	65
	9,23%	7,69%	81,53%	0,00%	1,53%	100,00%
MUHAFAZAKAR	7	12	19	10	0	48
	14,58%	25,00%	39,58%	20,83%	0,00%	100,00%
SOSYALİST	30	11	4	13	0	58
	51,72%	18,97%	6,90%	22,41%	0,00%	100,00%
SOSYAL-DEMOKRAT	0	9	30	3	6	48
	0,00%	18,75%	62,50%	6,25%	12,50%	100,00%
İSLAMCI	2	8	3	9	10	32
	6,25%	25%	9,37%	28,13%	31,25%	100,00%
DİĞER	0	4	12	2	3	21
	0,00%	19,04%	57,14%	9,52%	14,29%	100,00%
TOPLAM	65	175	223	70	23	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Gelir düzeyi ve ideolojik kimlikleri karşılaştırdığımızda alt gelir grubunda olan öğrencilerin en fazla sosyalist kimlikte toplandıklarını, ortanın altı gelir grubunun Atatürkçü ve liberal kimlikte toplandığını, orta gelir grubunun ülkücü ve sosyal demokrat kimlikte toplandığını, ortanın üstü gelir grubunun Atatürkçü kimlikte ve üst gelir grubunun ise en fazla İslamcı kimlikte toplandığını görmekteyiz.

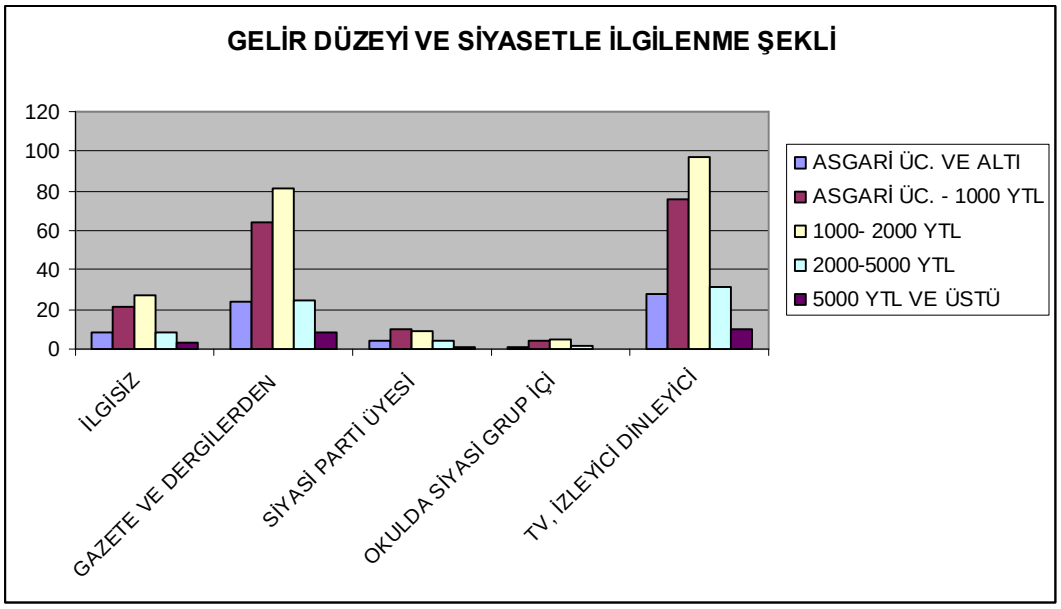
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.16. Gelir Düzeyi Ve Siyasetle İlgilenme Şekli

Tablo 56-Gelir Düzeyi Ve Siyasetle İlgilenme Şekli

GELİR DÜZEYİ VE SİYASETLE İLGİLENME ŞEKLİ						
	ASGARİ ÜC. VE ALTI	ASGARİ ÜC. - 1000 YTL	1000- 2000 YTL	2000-5000 YTL	5000 YTL VE ÜSTÜ	TOPLAM
İLGİSİZ	8	21	27	8	3	67
	11,94%	31,34%	40,30%	11,94%	4,48%	100,00%
GAZETE VE DERGİLERDEN	24	64	81	25	8	202
	11,88%	31,68%	40,10%	12,38%	3,96%	100,00%
SİYASİ PARTİ ÜYESİ	4	10	9	4	1	32
	12,50%	31,25%	28,13%	12,50%	3,13%	100,00%
OKULDA SİYASİ GRUP İÇİ	1	4	5	2	0	12
	8,33%	33,33%	41,67%	16,67%	0,00%	100,00%
TV, İZLEYİCİ DİNLEYİCİ	28	76	97	31	10	243
	11,52%	31,28%	39,92%	12,76%	4,12%	100,00%
TOPLAM	65	175	223	70	23	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Tüm gelir gruplarında, siyasetin medya aracılığı ile çok yüksek oranda takip ediliyor olması ve yine tüm gelir gruplarında siyasi parti üyesi olanlar ile okulda siyasi gruplar içinde olanların oranının çok düşük olması üniversite öğrencilerinin siyasete aktif olara katılmadıklarını, medyanın üniversite öğrencilerinin siyası görüşü üzerinde etkili olma ihtimalinin çok yüksek olduğunu göstermektedir. Hangi gelir grubunda olursa olsun siyasetle aktif olarak ilgilenenlerin her grupta çok düşük olması siyasi, partilerin üniversite öğrencilerinin beklentilerine cevap vermedikleri şeklinde yorum yapılmasına sebep olmuştur.

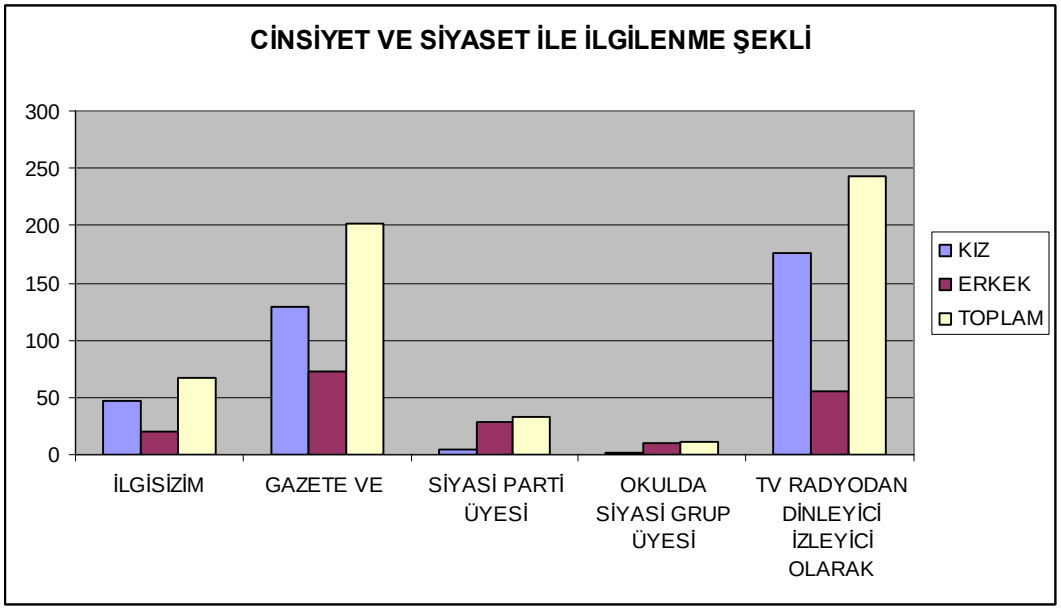
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.17. Cinsiyet Ve Siyasetle İlgilenme Şekli

Tablo 57- Cinsiyet ve siyasetle ilgilenme şekli

CİNSİYET VE SİYASET İLE İLGİLENME ŞEKLİ						
	İLGİSİZİM	GAZETE VE DERGİLERDEN	SİYASİ PARTİ ÜYESİ	OKULDA SİYASİ GRUP ÜYESİ	TV RADYODAN DİNLEYİCİ İZLEYİCİ OLARAK	TOPLAM
KIZ	47	130	4	2	177	263
	21,67%	33,46%	5,32%	1,52%	38,02%	100,00%
ERKEK	20	72	28	10	56	293
	3,41%	38,91%	6,14%	2,73%	48,81%	100,00%
TOPLAM	67	202	32	12	243	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Cinsiyet ve siyaset ile ilgilenme şeklini incelediğimizde, siyasete ilgisiz olanların en fazla kızlarda olduğunu görmekteyiz. Siyasi parti üyeliği gibi aktif katılım düzeyinin, erkeklerde kızlara oranla daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Yüksek öğrenim gençliğinde de genel olarak Türk toplumunda olduğu gibi, siyasetin erkek işi şeklinde yorumlandığını söyleyebiliriz

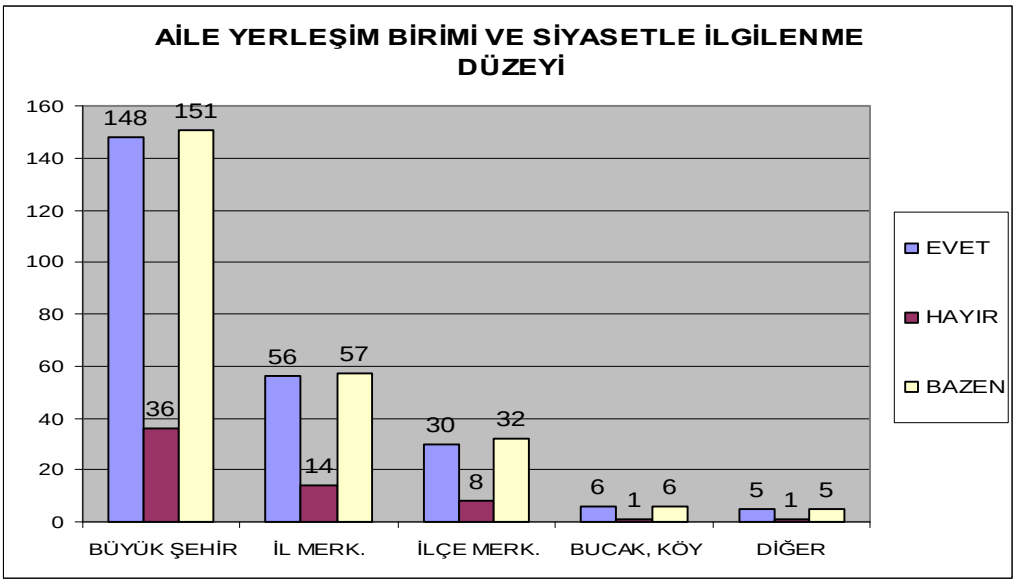
Okullardaki siyasi grup üyeliği, yine en fazla erkek grubundan görülmektedir. Yazılı ve görsel basından siyaseti takip edenlerin en fazla oranı, yine erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.18. Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Yerleşim Birimi

Tablo 58-Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Yerleşim Birimi

AİLE YERLEŞİM BİRİMİ VE SİYASETLE İLGİLENME DÜZEYİ						
	BÜYÜK ŞEHİR	İL MERK.	İLÇE MERK.	BUCAK, KÖY	DİĞER	TOPLAM
EVET	148	56	30	6	5	245
	60,41%	22,86%	12,24%	2,45%	2,04%	100,00%
HAYIR	36	14	8	1	1	60
	60,00%	23,33%	13,33%	1,67%	1,67%	100,00%
BAZEN	151	57	32	6	5	251
	60,16%	22,71%	12,75%	2,39%	1,99%	100,00%
TOPLAM	335	127	70	13	11	556

Üniversite öğrencilerinin aile yerleşim birimi farklı olsa da siyasete ilgi düzeylerinin benzer olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencileri arasında, merkez sağ ve merkez sol partiler, çoğunlukla tercih edilmiş olup, partilerdeki siyasetle ilgilenme şekli genelde medya aracılığı ile gerçekleşmektedir. Öğrencilerin siyasete olan ilgisi, pasif izleme şeklindedir. Bu durum, medyanın her parti için çok etkili olacağını göstermiş olup, ayrıca siyasi partilerin üniversite öğrencilerini siyasetle aktif olarak ilgilenmeleri için yeterli, inandırıcı ve geçerli politikaları üretemediğinin sonucu olarak değerlendirilebilir.

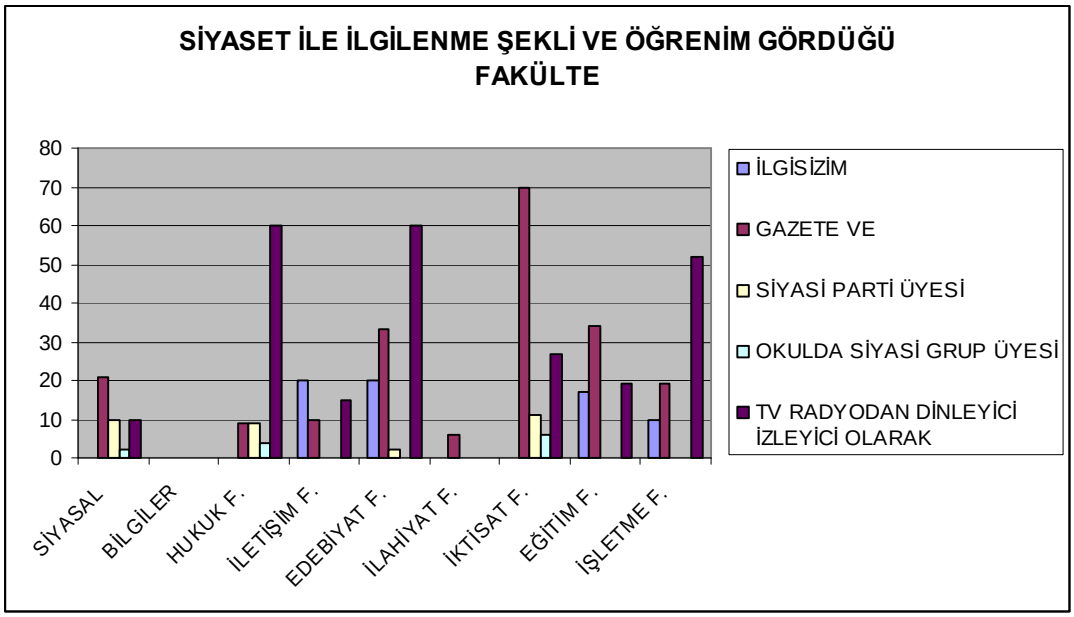
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.19. Siyaset İle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Fakülte

Tablo 59-Siyaset İle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Fakülte

SİYASET İLE İLGİLENME ŞEKLİ VE ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ FAKÜLTE											
	İLGİSİ-ZİM		GAZETE VE ERGİLER-DEN		SİYASİ PARTİ ÜYESİ		OKULDA SİYASİ GRUP ÜYESİ		TV RADYODAN DİNLEYİCİ İZLEYİCİ OLARAK		TOPLAM
SİYASAL BİLGİLER	0	0,00%	21	10,40%	10	31,25%	2	16,67%	10	4,12%	43
HUKUK F.	0	0,00%	9	4,46%	9	28,13%	4	33,33%	60	24,69%	82
İLETİŞİM F.	20	29,85%	10	4,95%	0	0,00%	0	0,00%	15	6,17%	45
EDEBİYAT F.	20	29,85%	33	16,34%	2	6,25%	0	0,00%	60	24,69%	115
İLAHİYAT F.	0	0,00%	6	2,97%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	6
İKTİSAT F.	0	0,00%	70	34,65%	11	34,38%	6	50,00%	27	11,11%	114
EĞİTİM F.	17	25,37%	34	16,83%	0	0,00%	0	0,00%	19	7,82%	70
İŞLETME F.	10	14,93%	19	9,41%	0	0,00%	0	0,00%	52	21,40%	81
TOPLAM	67	100,00 %	202	100,00%	32	100,00 %	12	100,00 %	243	100,00 %	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin öğrenim gördüğü fakülteler ile siyasetle ilgilenme şeklini karşılaştırdığımızda, siyasetle ilgisiz olan grup en fazla iletişim, edebiyat, eğitim ve işletme fakültesi öğrencilerindendir.

Öğrencilerin her fakültede siyasetle ilgilenme şekli, en çok gazete ve dergilerden siyaseti izlemek şeklindedir. Televizyon ve radyodan dinleyici ve izleyici olarak siyasetle ilgilenmediğini belirten grup ise ilahiyat fakültesidir.

Siyasi parti üyesi olan grubun, en fazla iktisat sonra siyasal bilgiler, hukuk ve edebiyat fakülteli öğrencilerden oluştuğunu görmekteyiz.

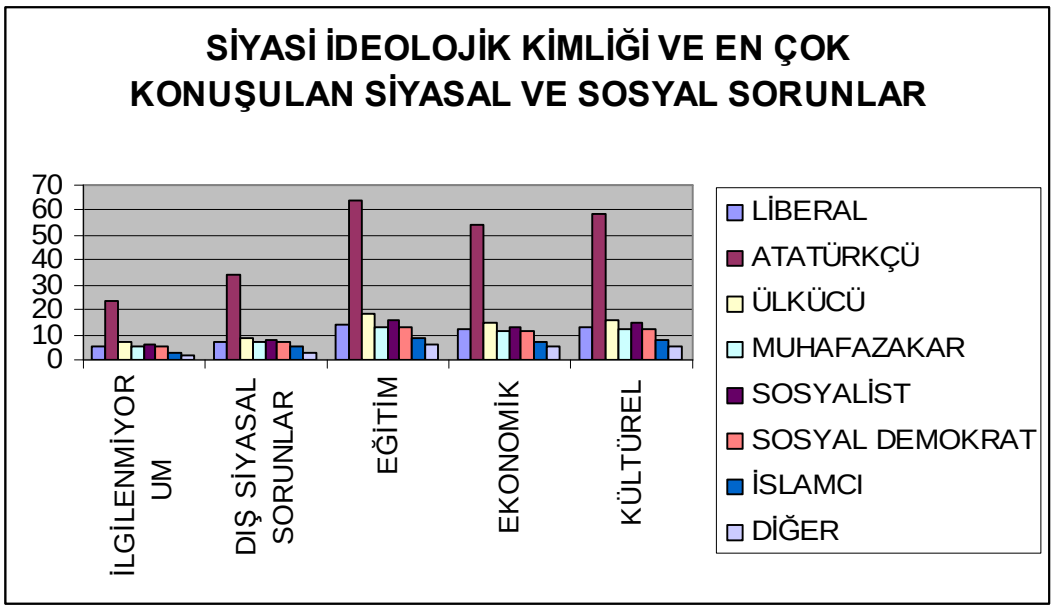
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.20. Siyasi İdeolojik Kimliği Ve En Çok Konuşulan Siyasal Ve Sosyal Sorunlar

Tablo 60-Siyasi İdeolojik Kimliği Ve En Çok Konuşulan Siyasal Ve Sosyal Sorunlar

SİYASİ İDEOLOJİK KİMLİĞİ VE EN ÇOK KONUŞULAN SİYASAL VE SOSYAL SORUNLAR						
	İLGİLENMİYORUM	DIŞ SİYASAL SORUNLAR	EĞİTİM	EKONOMİK	KÜLTÜREL	TOPLAM
LİBERAL	5	7	14	12	13	50
	10,00%	14,00%	28,00%	24,00%	26,00%	100,00%
ATATÜRKÇÜ	24	34	64	54	59	234
	10,26%	14,53%	27,35%	23,08%	25,21%	100,00%
ÜLKÜCÜ	7	9	18	15	16	65
	10,77%	13,85%	27,69%	23,08%	24,62%	100,00%
MUHAFAZAKAR	5	7	13	11	12	48
	10,42%	14,58%	27,08%	22,92%	25,00%	100,00%
SOSYALİST	6	8	16	13	15	58
	10,34%	13,79%	27,59%	22,41%	25,86%	100,00%
SOSYAL DEMOKRAT	5	7	13	11	12	48
	10,42%	14,58%	27,08%	22,92%	25,00%	100,00%
İSLAMCI	3	5	9	7	8	32
	9,38%	15,63%	28,13%	21,88%	25,00%	100,00%
DİĞER	2	3	6	5	5	21
	9,52%	14,29%	28,57%	23,81%	23,81%	100,00%
TOPLAM	58	80	151	128	139	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Ülkemizin, Kıbrıs, Avrupa Birliği, Ermeni diasporasının çeşitli ülkelerdeki yaptığı faaliyetler gibi, çok önemli dış siyasal sorunları olmasına rağmen, üniversite öğrencilerinin eğitim, kültürel, ekonomik sorunlar hakkında çok daha fazla konuştuklarını belirtmesi, ülkedeki sorunların büyük ve derin olduklarının öğrenciler, tarafından kabul edildiğini düşündürmektedir.

Her ideolojiden öğrencilerin sorunlara birbirine yakın önem derecesi vermesi, öğrencilerin ortak bir kanaat taşıdıkları konusunda fikir vermektedir.

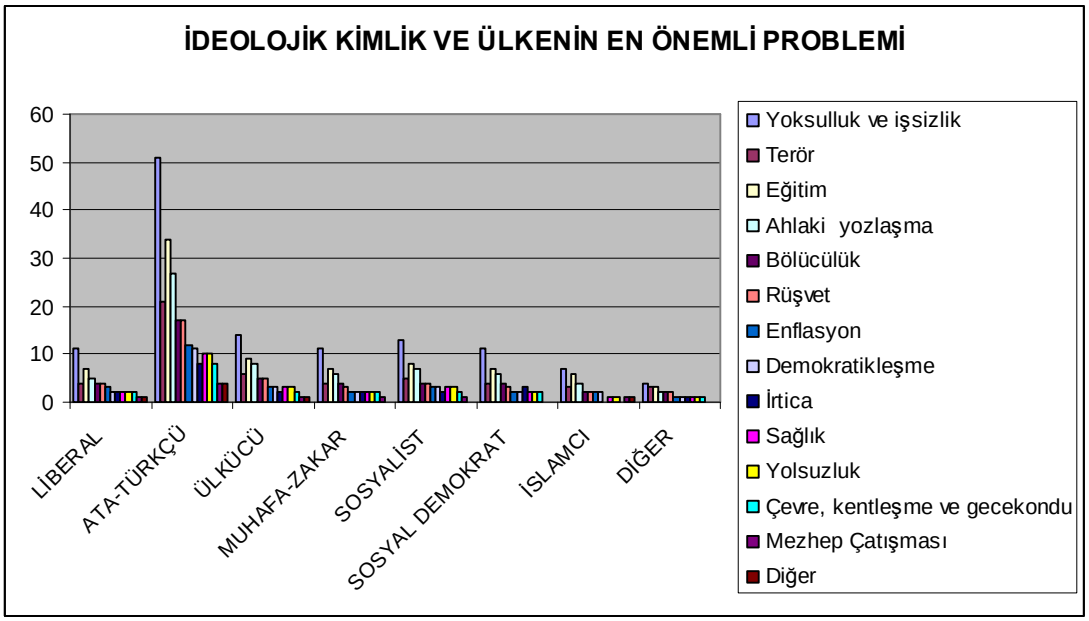
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.21. Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkenin En Önemli Problemi

Tablo 61-Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkenin En Önemli Problemi

İDEOLOJİK KİMLİK VE ÜLKENİN EN ÖNEMLİ PROBLEMİ									
	LİBERAL	ATA-TÜRKÇÜ	ÜLKÜCÜ	MUHAFA-ZAKAR	SOSYALİST	SOSYAL DEMOKRAT	İSLAMCI	DİĞER	TOPLAM
Yoksulluk ve işsizlik	11	51	14	11	13	11	7	4	122
	9,02%	41,80%	11,48%	9,02%	10,66%	9,02%	5,74%	3,28%	100,00%
Ahlaki yozlaşma	5	27	8	6	7	6	4	2	65
	7,69%	41,54%	12,31%	9,23%	10,77%	9,23%	6,15%	3,08%	100,00%
Enflasyon	3	12	3	2	3	2	2	1	28
	10,71%	42,86%	10,71%	7,14%	10,71%	7,14%	7,14%	3,57%	100,00%
Demokratik-leşme	2	11	3	2	3	2	2	1	26
	7,69%	42,31%	11,54%	7,69%	11,54%	7,69%	7,69%	3,85%	100,00%
Terör	4	21	6	4	5	4	3	3	50
	8,00%	42,00%	12,00%	8,00%	10,00%	8,00%	6,00%	6,00%	100,00%
Bölücülük	4	17	5	4	4	4	2	2	41
	9,76%	41,46%	12,20%	9,76%	9,76%	9,76%	4,88%	4,88%	100,00%
İrtica	2	8	2	2	2	3	0	1	20
	10,00%	40,00%	10,00%	10,00%	10,00%	15,00%	0,00%	5,00%	100,00%
Sağlık	2	10	3	2	3	2	1	1	24
	8,33%	41,67%	12,50%	8,33%	12,50%	8,33%	4,17%	4,17%	100,00%
Mezhep Çatışması	1	4	1	1	1	0	1	0	9
	11,11%	44,44%	11,11%	11,11%	11,11%	0,00%	11,11%	0,00%	100,00%
Eğitim	7	34	9	7	8	7	6	3	81
	8,64%	41,98%	11,11%	8,64%	9,88%	8,64%	7,41%	3,70%	100,00%
Rüşvet	4	17	5	3	4	3	2	2	40
	10,00%	42,50%	12,50%	7,50%	10,00%	7,50%	5,00%	5,00%	100,00%
Yolsuzluk	2	10	3	2	3	2	1	1	24
	8,33%	41,67%	12,50%	8,33%	12,50%	8,33%	4,17%	4,17%	100,00%
Çevre, kent-leşme ve gecekondu	2	8	2	2	2	2	0	1	19
	10,53%	42,11%	10,53%	10,53%	10,53%	10,53%	0,00%	5,26%	100,00%
Diğer	1	4	1	0	0	0	1	0	7
	14,29%	57,14%	14,29%	0,00%	0,00%	0,00%	14,29%	0,00%	100,00%
TOPLAM	50	234	65	48	58	48	32	21	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

İdeolojik kimlikleri farklı olmasına rağmen tüm öğrenciler, ülke sorunlarının önem sırasında fikir birliğine sahip olduklarını göstermişler, sırasıyla yoksulluk ve işsizlik, eğitim, ahlaki yozlaşma ve terörü ülkenin en önemli sorunları olduğunu belirtmişlerdir. Bu sıralamadan üniversite gençliğinin gelecek kaygısı içinde olduğu tespit edilmiş, ayrıca ülke sorunları ile yakından ilgilendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

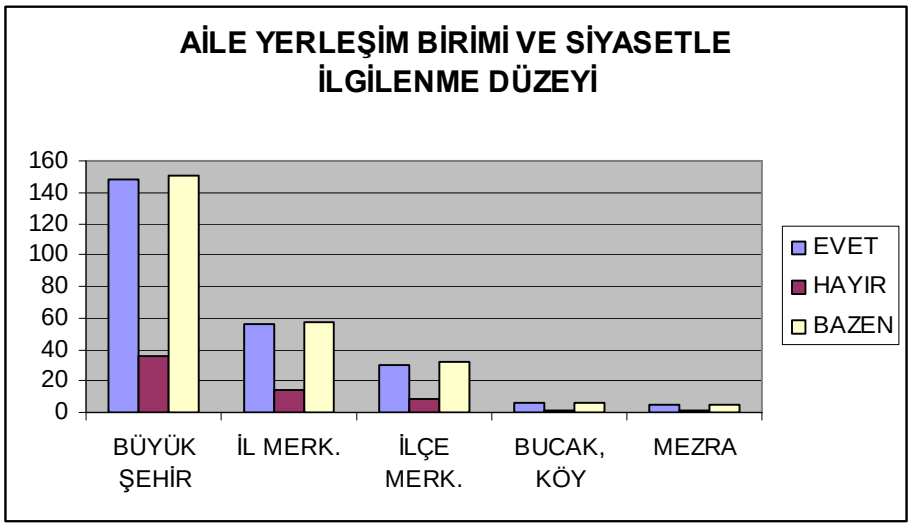
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.22. Aile Yerleşim Birimi Ve Siyasetle İlgilenme Düzeyi

Tablo 62- Aile Yerleşim Birimi Ve Siyasetle İlgilenme Düzeyi

AİLE YERLEŞİM BİRİMİ VE SİYASETLE İLGİLENME DÜZEYİ						
	BÜYÜK ŞEHİR	İL MERK.	İLÇE MERK.	BUCAK, KÖY	MEZRA	TOPLAM
EVET	148	56	30	6	5	245
	60,41%	22,86%	12,24%	2,45%	2,04%	100,00%
HAYIR	36	14	8	1	1	60
	5,45%	10,33%	20,33%	30,67%	35,67%	100,00%
BAZEN	151	57	32	6	5	251
	60,16%	22,71%	12,75%	2,39%	1,99%	100,00%
TOPLAM	335	127	70	13	11	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Örneklememize katılan öğrencilerin çoğunluğu, büyük şehirlidir. Ailelerinin yerleşim birimi ile siyasetle ilgilenme düzeylerini incelediğimizde, büyük şehir kökenlilerde siyasetle ilgilenme düzeylerinin %60.41 ile yüksek bir düzeyde olduğunu görmekteyiz. Bu oran, yerleşim birimi küçüldükçe, düşüş göstermektedir.

Bu durumda, siyasete ilgi düzeyinin büyük şehirlerde, kırsal kesimlere oranla çeşitli sosyal ve kültürel imkanlarından dolayı yüksek oranda olacağına dair hipotezimizin doğrulandığını söyleyebiliriz.

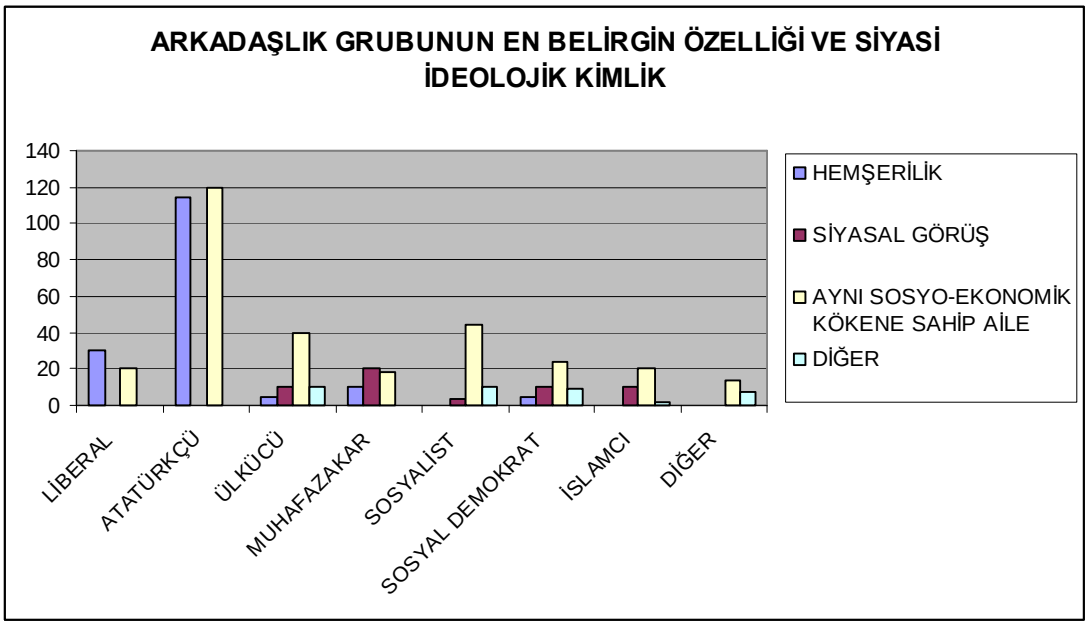
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.23. Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği Ve Siyasi İdeolojik Kimlik

Tablo 63- Arkadaşlık Grubunun En Belirgin Özelliği Ve Siyasi İdeolojik Kimlik

ARKADAŞLIK GRUBUNUN EN BELİRGİN ÖZELLİĞİ VE SİYASİ İDEOLOJİK KİMLİK					
	HEMŞERİLİK AKRABALIK	SİYASAL GÖRÜŞ	AYNI SOSYO-EKONOMİK KÖKENE SAHİP AİLE	DİĞER	TOPLAM
LİBERAL	30	0	20	0	50
	60,00%	0,00%	40,00%	0,00%	100,00%
ATATÜRKÇÜ	114	0	120	0	234
	48,72%	0,00%	51,28%	0,00%	100,00%
ÜLKÜCÜ	5	10	40	10	65
	7,69%	15,38%	61,54%	15,38%	100,00%
MUHAFAZAKAR	10	20	18	0	48
	20,83%	41,67%	37,50%	0,00%	100,00%
SOSYALİST	0	4	44	10	58
	0,00%	6,90%	75,86%	17,24%	100,00%
SOSYAL DEMOKRAT	5	10	24	9	48
	10,42%	20,83%	50,00%	18,75%	100,00%
İSLAMCI	0	10	20	2	32
	0,00%	31,25%	62,50%	6,25%	100,00%
DİĞER	0	0	14	7	21
	0,00%	0,00%	66,67%	33,33%	100,00%
TOPLAM	164	54	300	38	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin arkadaş grubunun en belirgin özelliği ile siyasi-ideolojik kimliklerine baktığımızda, arkadaş grubunun en belirgin özelliği, hemşerilik, akrabalık olan grubun en fazla liberal kimlikte ve Atatürkçü kimlikte olduğunu görmekteyiz. Siyasal görüş yakınlığının ağır bastığı gruplar, en fazla muhafazakar, ülkücü ve islamcı kimlikte yoğunlaşmıştır. Bu durum bize, sağ partiler içinde mevcut sistemi korumak isteyenler ile yeni bir sistem hayali içinde olanlar arasında bir kutuplaşmanın varlığını hissettirmektedir.

Aynı sosyo-ekonomik kökene sahip ailelerden gelenlerin oranı ise en fazla Atatürkçü, sosyalist ve ülkücü kimliklerde toplanmıştır.

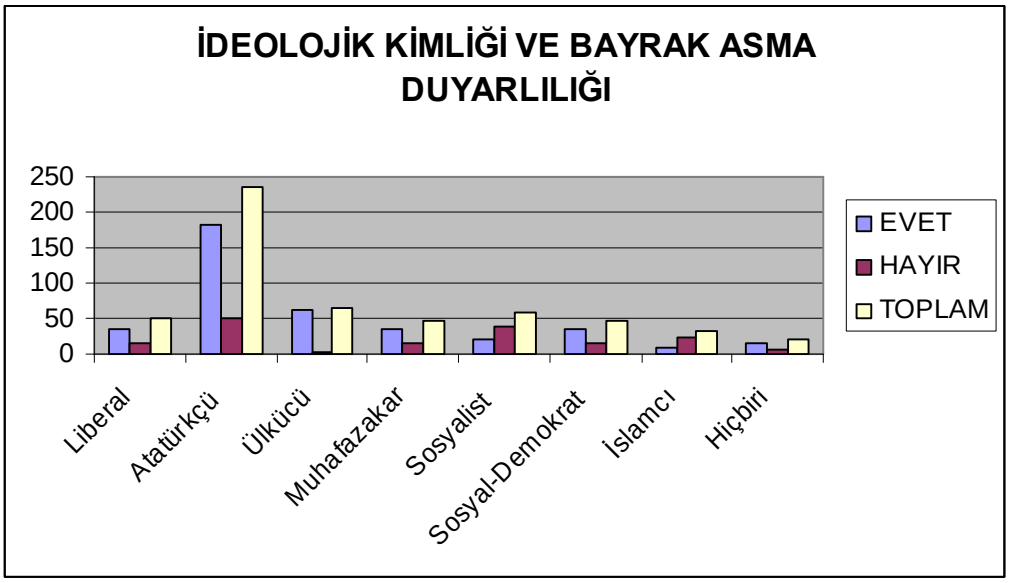
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.24. İdeolojik Kimliği Ve Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı

Tablo 64-İdeolojik Kimliği Ve Milli Bayramlarda Bayrak Asma Duyarlılığı

İDEOLOJİK KİMLİĞİ VE BAYRAK ASMA DUYARLILIĞI			
	EVET	HAYIR	TOPLAM
Liberal	36	14	50
	72,00%	28,00%	100,00%
Atatürkçü	181	51	234
	77,94%	21,06%	100,00%
Ülkücü	63	2	65
	70,77%	29,23%	100,00%
Muhafazakar	34	14	48
	70,83%	29,17%	100,00%
Sosyalist	21	37	58
	70,69%	29,31%	100,00%
Sosyal-Demokrat	34	14	48
	70,83%	29,17%	100,00%
İslamcı	9	23	32
	28,13%	71,81%	100,00%
Hiçbiri	15	6	21
	71,43%	28,57%	100,00%
TOPLAM	395	161	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin ideolojik kimlikleri ile milli bayramlarda bayrak asma duyarlılıklarına baktığımızda, en yüksek oranda, %77.94 ile Atatürkçü kimlikte olanların bu duyarlılığa sahip oldukları görülmektedir. Diğer ideolojik kimliklerde bu orana yakın oranlarda aynı duyarlılığa sahiplerdir. Ancak, İslamcı ideolojik kimliğe sahip olanların, bayrak asma duyarlılığı %28.13 ile diğer kimlikte olanlara oranla oldukça düşük bir seviyededir.

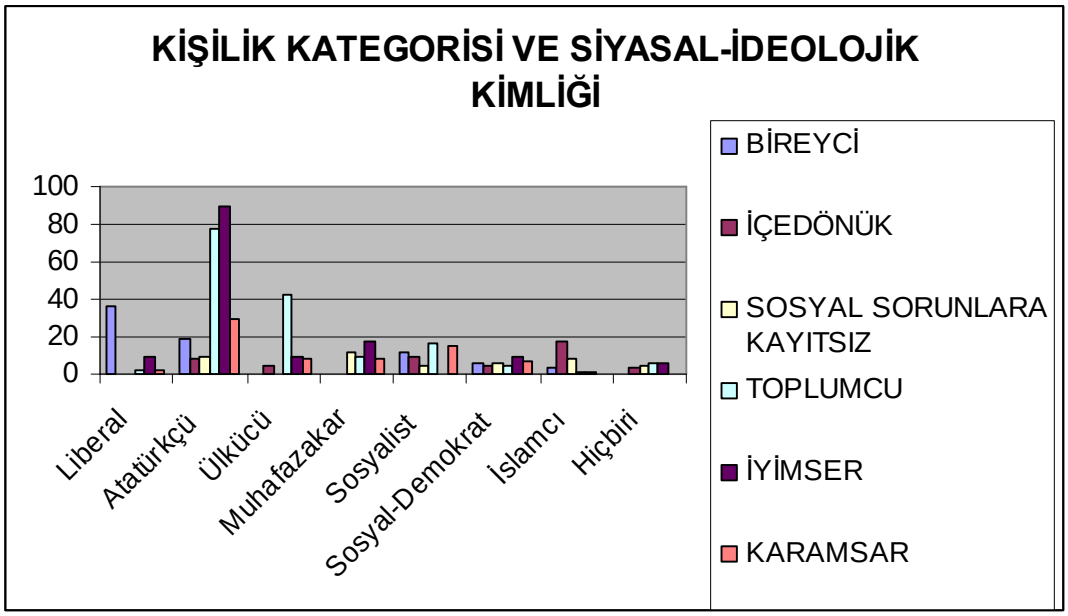
Bu durumu, İslamcı kimlikte olanların, mevcut siyasal sisteme sıcak bakmadıklarının bir işareti şeklinde yorumlayabiliriz.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.25. Kişilik Kategorisi Ve Siyasal-İdeolojik Kimliği

Tablo 65-Kişilik Kategorisi Ve Siyasal-İdeolojik Kimliği

KİŞİLİK KATEGORİSİ VE SİYASAL-İDEOLOJİK KİMLİĞİ							
	BİREYCİ	İÇEDÖNÜK	SOSYAL SORUNLARA KAYITSIZ	TOPLUMCU	İYİMSER	KARAMSAR	TOPLAM
Liberal	36	0	0	2	10	2	50
	72,00%	0,00%	0,00%	4,00%	20,00%	4,00%	100,00%
Atatürkçü	19	8	9	78	90	30	234
	8,12%	3,42%	3,85%	33,33%	38,46%	12,82%	100,00%
Ülkücü	0	5	0	42	10	8	65
	0,00%	7,69%	0,00%	64,62%	15,38%	12,31%	100,00%
Muhafazakar	0	0	12	10	18	8	48
	0,00%	0,00%	25,00%	20,83%	37,50%	16,67%	100,00%
Sosyalist	12	10	5	16	0	15	58
	20,69%	17,24%	8,62%	27,59%	0,00%	25,86%	100,00%
Sosyal-Demokrat	6	5	6	5	10	7	48
	12,50%	10,42%	12,50%	10,42%	20,83%	14,58%	100,00%
İslamcı	4	18	8	1	1	0	32
	12,50%	56,25%	25,00%	3,13%	3,13%	0,00%	100,00%
Hiçbiri	0	4	5	6	6	0	21
	0,00%	19,05%	23,81%	28,57%	28,57%	0,00%	100,00%
TOPLAM	77	50	45	160	154	70	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin siyasal-ideolojik kimliklerini, kişilik kategorileri ile mukayeseli olarak ele aldığımızda bireyci kimlik kategorisinde olanların en çok Liberal kimlikte, sonrada sosyalist kimliklerde toplandığını görmekteyiz. Tam tersi olan toplumcu kimlik kategorisinde olan öğrencilerin ise en fazla, sosyalist ve ülkücü kimliklerde olduğu görülmektedir. Bu durumda batı toplumunda egemen olan bireyciliğin en çok etkisi altında kalan grup, Liberal ve Sosyal Demokrat grup öğrencilerdir.

İçedönük kimlikte olanların İslamcı grupta oldukları görülmektedir.

Sosyal sorunlara kayıtsız olan grup ise İslamcı kimlikte olanlar ile Muhafazakarlardır.

İyimser kişilik kategorisinde olanların da çoğu Atatürkçü kimlikte toplanmaktadır. Atatürkçü kimliğin, bireyci ve içe dönüklükten uzak kimlik grupları içinde olmaları öğrencilerin çoğunun, Cumhuriyet yönetimine ve yüksek oranda Atatürk ilkelerine sahip çıktıklarının bir ispatıdır. Aynı zamanda çözümü, ulu önder Atatürk'ün dürüst, çalışkan ve milliyetçi kimliğinde buldukları şeklinde de yorumlayabiliriz.

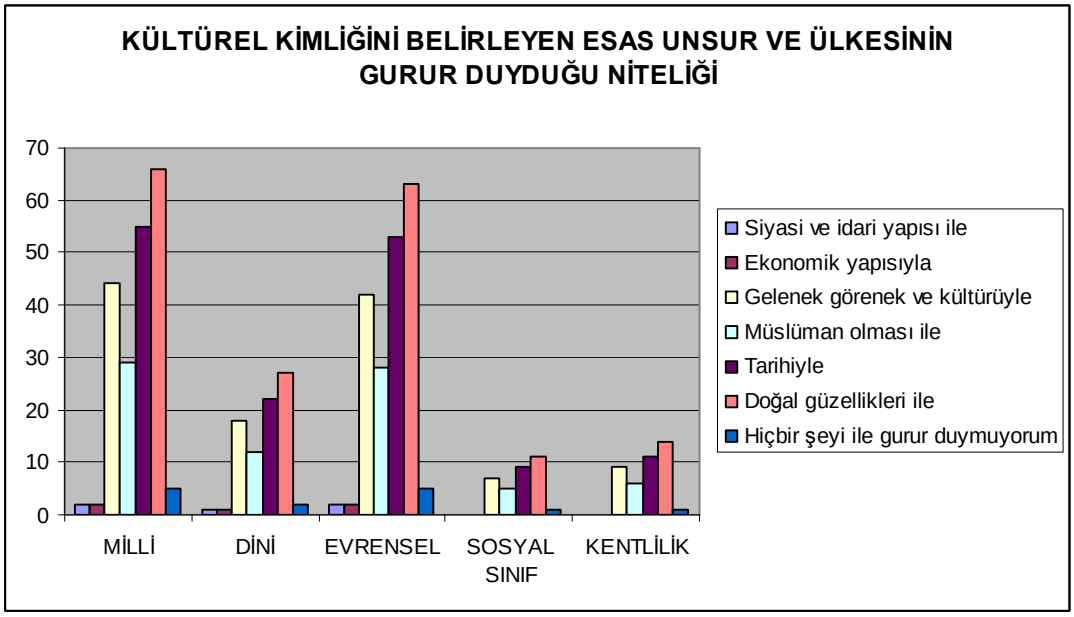
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.26. Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği

Tablo 66-Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği

KÜLTÜREL KİMLİĞİNİ BELİRLEYEN ESAS UNSUR VE ÜLKESİNİN GURUR DUYDUĞU NİTELİĞİ						
	MİLLİ	DİNİ	EVRENSEL	SOSYAL SINIF	KENTLİLİK	TOPLAM
Siyasi ve idari yapısı ile	2	1	2	0	0	5
	40,00%	20,00%	40,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Ekonomik yapısıyla	2	1	2	0	0	6
	33,33%	16,67%	33,33%	0,00%	0,00%	100,00%
Gelenek görenek ve kültürüyle	44	18	42	7	9	120
	36,67%	15,00%	35,00%	5,83%	7,50%	100,00%
Müslüman olması ile	29	12	28	5	6	80
	36,25%	15,00%	35,00%	6,25%	7,50%	100,00%
Tarihiyle	55	22	53	9	11	150
	36,67%	14,67%	35,33%	6,00%	7,33%	100,00%
Doğal güzellikleri ile	66	27	63	11	14	180
	36,67%	15,00%	35,00%	6,11%	7,78%	100,00%
Hiçbir şeyi ile gurur duymuyorum	5	2	5	1	1	15
	33,33%	13,33%	33,33%	6,67%	6,67%	100,00%
TOPLAM	203	82	196	33	42	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Yukarıdaki tabloda kültürel kimliğini milli olarak belirten öğrencilerin, en yüksek oranda çıkması ayrıca bu orana kimliğini dini olarak belirten öğrencilerin de eklenmesi ile üniversite öğrencilerinin büyük oranda milli ve manevi değerlere sahip olduğu görülmektedir.

Hangi kültürel kimliğe sahip olursa olsun tarihi, Müslüman olması, gelenek-görenek ve kültürü ile gurur duyan öğrencilerin oranı bu görüşümüzü desteklemektedir.

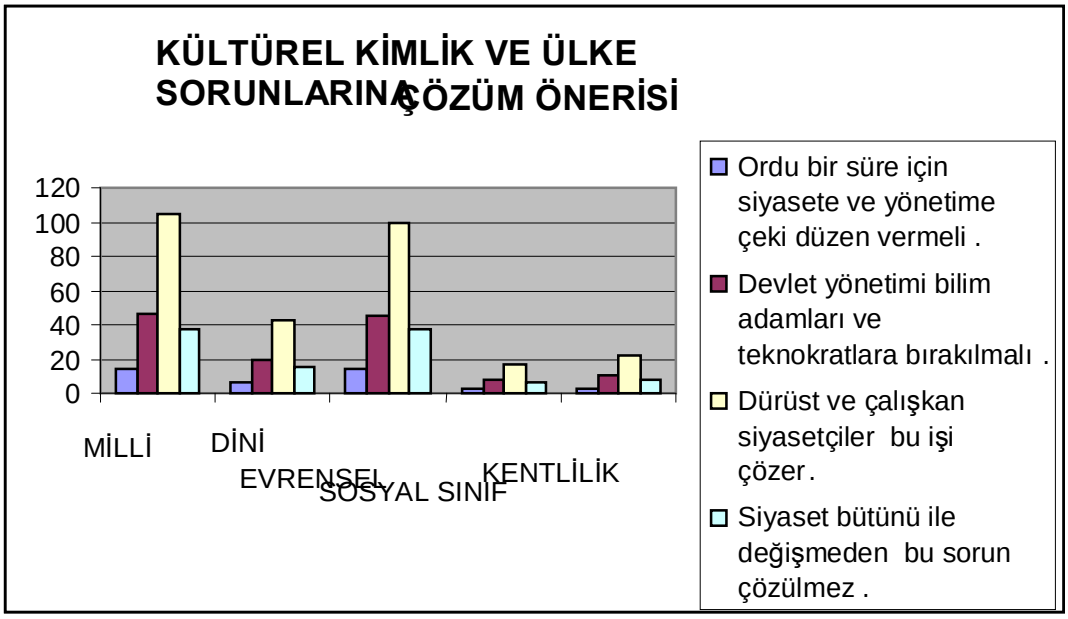
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.27. Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi

Tablo 67-Kültürel Kimliğini Belirleyen Esas Unsur Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi

KÜLTÜREL KİMLİK VE ÜLKE SORUNLARINA ÇÖZÜM ÖNERİSİ						
	MİLLİ	DİNİ	EVRENSEL	SOSYAL SINIF	KENTLİLİK	TOPLAM
Ordu bir süre için siyasete ve yönetime çeki düzen vermeli.	14	6	14	2	3	39
	35,90%	15,38%	35,90%	5,13%	7,69%	100,00%
Devlet yönetimi bilim adamları ve teknokratlatra bırakılmalı.	46	19	45	8	10	127
	36,22%	14,96%	35,43%	6,30%	7,87%	100,00%
Dürüst ve çalışkan siyasetçiler bu işi çözer.	104	42	100	17	22	285
	36,49%	14,74%	35,09%	5,96%	7,72%	100,00%
Siyaset bütünü ile değişmeden bu sorun çözülmez.	38	15	37	6	8	105
	36,19%	14,29%	35,24%	5,71%	7,62%	100,00%
TOPLAM	203	82	196	33	42	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Bütün kültürel kimliklerde, ülke sorunlarına dürüst ve çalışkan siyasetçilerin çözüm bulacağına inanılması, siyasetçilere üniversite gençliğinin güvenmediğini göstermektedir. Ayrıca, siyaset bütünü ile değişmeden bu sorun çözülmez fikrine sahip %21'lik grubun, yeni bir siyasal yapıda değişim arayışı içinde olduklarını söyleyebiliriz.

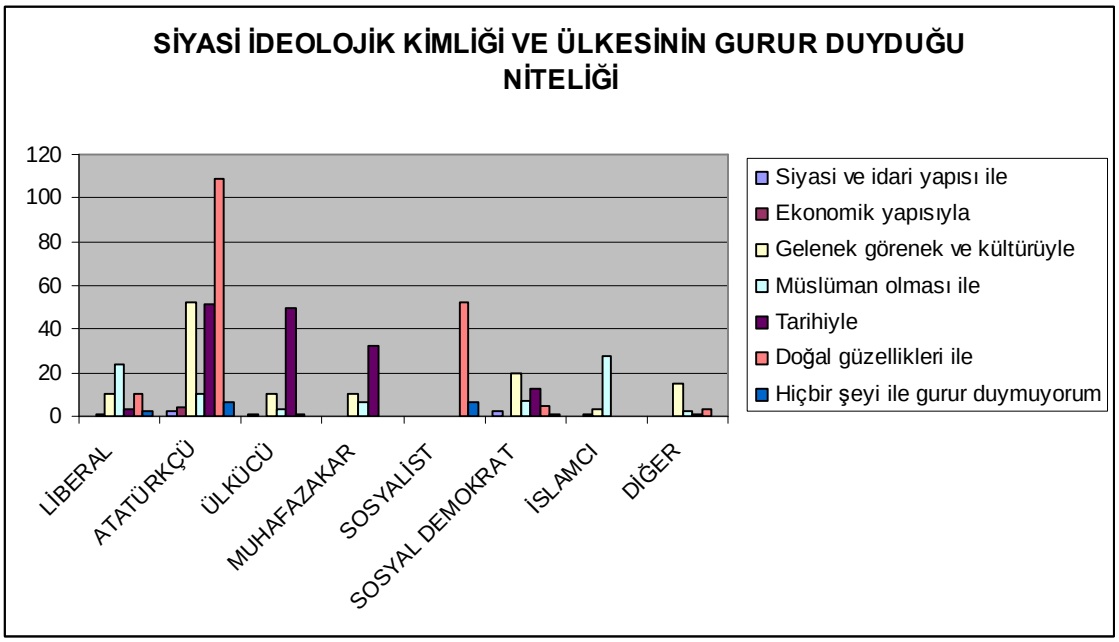
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.28. Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği

Tablo 68-Siyasi İdeolojik Kimliği Ve Ülkesinin Gurur Duyduğu Niteliği

SİYASİ İDEOLOJİK KİMLİĞİ VE ÜLKESİNİN GURUR DUYDUĞU NİTELİĞİ									
	LİBERAL	ATATÜRKÇÜ	ÜLKÜCÜ	MUHAFAZAKAR	SOSYALİST	SOSYAL DEMOKRAT	İSLAMCI	DİĞER	TOPLAM
Siyasi ve idari yapısı ile	0	2	1	0	0	2	0	0	5
	0,00%	40,00%	20,00%	0,00%	0,00%	40,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Ekonomik yapısıyla	1	4	0	0	0	0	1	0	6
	16,67%	66,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	16,67%	0,00%	100,00%
Gelenek görenek ve kültürüyle	10	52	10	10	0	20	3	15	120
	8,33%	43,33%	8,33%	8,33%	0,00%	16,67%	2,50%	12,50%	100,00%
Müslüman olması ile	24	10	3	6	0	7	28	2	80
	30,00%	12,50%	3,75%	7,50%	0,00%	8,75%	35,00%	2,50%	100,00%
Tarihiyle	3	51	50	32	0	13	0	1	150
	2,00%	34,00%	33,33%	21,33%	0,00%	8,67%	0,00%	0,67%	100,00%
Doğal güzellikleri ile	10	109	1	0	52	5	0	3	180
	5,56%	60,56%	0,56%	0,00%	28,89%	2,78%	0,00%	1,67%	100,00%
Hiçbir şeyi ile gurur uymuyorum	2	6	0	0	6	1	0	0	15
	13,33%	40,00%	0,00%	0,00%	40,00%	6,67%	0,00%	0,00%	100,00%
TOPLAM	50	234	65	48	58	48	32	21	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Yukarıdaki tabloda çeşitli ideolojik kimliklere sahip öğrencilerin, ülkenin tarihi, Müslüman olması, gelenek-görenek ve kültürüyle gurur duymasına dair oran yaklaşık olarak %70 olarak ortaya çıkmıştır. Bu durum, üniversite gençliğinin milli ve manevi değerlere sahip olduğunu göstermekte olup, doğal güzellikleri ile gurur duyan genç kesimin, ülkenin sahip olduğu tüm değerler ile gurur duyduğunu ifade etmek istedikleri şeklinde değerlendirilebilir.

Öğrenciler arasında Müslüman olması ile en fazla gurur duyan kesim İslamcı kimlikte olanlardır. Atatürkçüler doğasıyla, Ülkücüler ve Muhafazakarlar tarihiyle, Sosyalistler doğasıyla, Sosyal Demokratlar ise gelenekleri ile gurur duymaktadır.

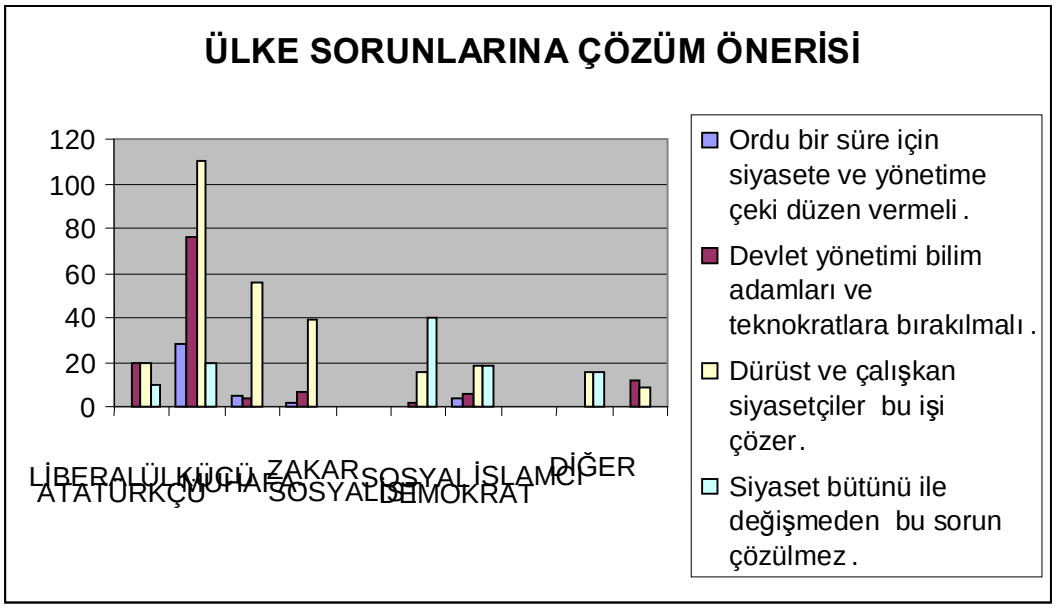
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.29. Siyasi-İdeolojik Kimliği Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi

Tablo 69-Siyasi-İdeolojik Kimliği Ve Ülke Sorunlarına Çözüm Önerisi

ÜLKE SORUNLARINA ÇÖZÜM ÖNERİSİ									
İDEOLOJİK KİMLİK	Ordu bir süre için siyasete ve yönetime çeki düzen vermeli.		Devlet yönetimi bilim adamları ve teknokratlara bırakılmalı.		Dürüst ve çalışkan siyasetçiler bu işi çözer.		Siyaset bütünü ile değişmeden bu sorun çözülmez.		TOPLAM
LİBERAL	0	0,00%	20	15,75%	20	7,02%	10	9,52%	50
ATATÜRKÇÜ	28	71,79%	76	59,84%	110	38,60%	20	19,05%	234
ÜLKÜCÜ	5	12,82%	4	3,15%	56	19,65%	0	0,00%	65
MUHAFA-ZAKAR	2	5,13%	7	5,51%	39	13,68%	0	0,00%	48
SOSYALİST	0	0,00%	2	1,57%	16	5,61%	40	38,10%	58
SOSYAL DEMOKRAT	4	10,26%	6	4,72%	19	6,67%	19	18,10%	48
İSLAMCI	0	0,00%	0	0,00%	16	5,61%	16	15,24%	32
DİĞER	0	0,00%	12	9,45%	9	3,16%	0	0,00%	21
TOPLAM	39	100,00%	127	100,00%	285	100,00%	105	100,00%	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin %51.03'ü dürüst ve çalışkan siyasetçilerin ülke sorunlarına çözüm getirebileceğini belirtmiş olup bu durum öğrencilerin siyasetçilere güven duymadığını dürüst ve çalışkan olmadıklarına inandığını göstermektedir.

İhtilal isteyen grubun içinde en fazlası Atatürkçülerdir. Mevcut siyasal sistemin politikacılarla düzeltilemeyeceğine ve Atatürk ilkelerinin korunamayacağına inandıklarından ikinci bir gücün müdahalesini istemektedirler.

Yine Atatürkçü grup devlet yönetimindeki kadrolara konusunda bilgi sahibi olan uzmanlaşmış kişilerin gelmesi gerektiğini düşünerek bir çözüm arayışı içine girmektedirler. Dürüst ve çalışkan siyasetçilerin çözüm getireceğini düşünen grup yine en yüksek oranla Atatürkçülerdir. Atatürkçü grup Sosyalistler gibi siyasal sistemin tamamen değişmesinden yana bir tutum izlemekte olup sistem yanlısı bir tutum izlemektedir. Ancak en yüksek oranla sosyalistler ise siyasal sistemin bütünüyle değişmesinden yana bir tutum izlemektedir.

Bu güvensizliğin sonucu yaklaşık %20'lik bir grubu yeni bir siyasal sistem arayışı içinde olduklarını söyleyebiliriz.

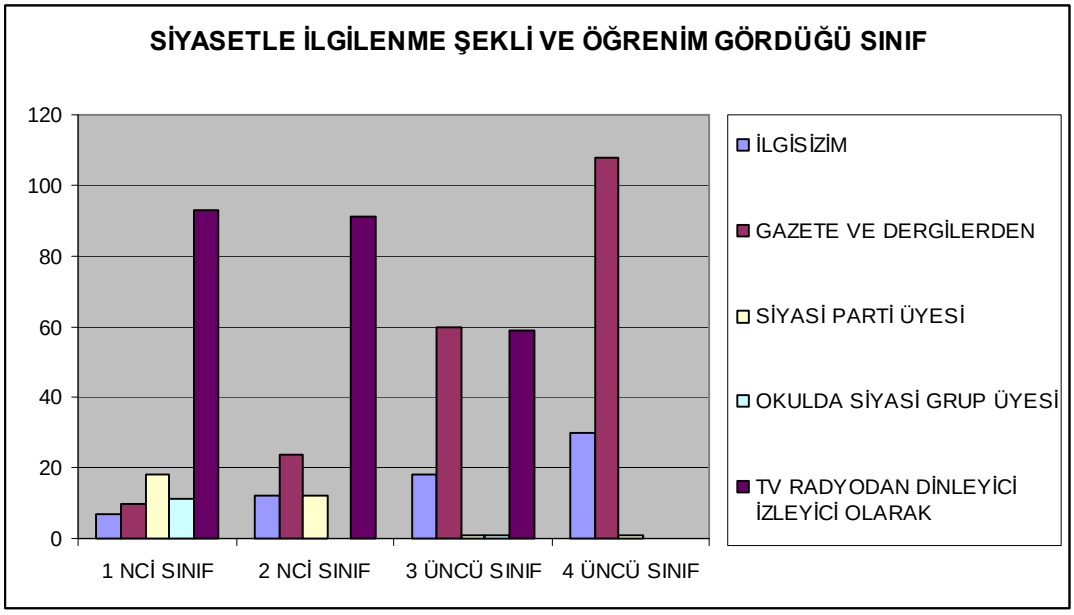
PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

3.30 Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Sınıf

Tablo 70-Siyasetle İlgilenme Şekli Ve Öğrenim Gördüğü Sınıf

SİYASETLE İLGİLENME ŞEKLİ VE ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ SINIF					
	1 NCİ SINIF	2 NCİ SINIF	3 ÜNCÜ SINIF	4 ÜNCÜ SINIF	TOPLAM
İLGİSİZİM	7	12	18	30	67
	10,45%	17,91%	26,87%	44,78%	100,00%
GAZETE VE DERGİLERDEN	10	24	60	108	202
	4,95%	11,88%	29,70%	53,47%	100,00%
SİYASİ PARTİ ÜYESİ	18	12	1	1	32
	56,25%	37,50%	3,13%	3,13%	100,00%
OKULDA SİYASİ GRUP ÜYESİ	11	0	1	0	12
	91,67%	0,00%	8,33%	0,00%	100,00%
TV RADYODAN DİNLEYİCİ İZLEYİCİ OLARAK	93	91	59	0	243
	38,27%	37,45%	24,28%	0,00%	100,00%
TOPLAM	139	139	139	139	556

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf ile siyasetle ilgilenme şeklini karşılaştırdığımızda, siyasete ilgi düzeyinin ilk sınıflarda yüksek olduğunu, son sınıflarda ise giderek azaldığını görmekteyiz. Bunun en önemli nedeni , son yıllarında öğrencilerin meslek edinip, iş bulabilme gibi kendine yönelik kaygılarla uğraşıyor olmasıdır. Aynı şekilde , ilk sınıflarda siyasi parti üyeliği ve okulda siyasi grup üyeliği oranı da son sınıflara doğru azalmaktadır.

Bu durumda öğrencilerinin siyasete ilgi düzeylerinin ilk sınıflarda yüksek, son sınıflarda ise düşük düzeyde olacağına dair hipotezimizin doğrulanmış olduğunu görmekteyiz.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

SONUÇ

Bu çalışmada, İstanbul Üniversitesinin, sosyal ağırlıklı bölümlerinde okuyan öğrencilerin, sosyo-ekonomik düzeylerinin, siyasal eğilimlerine ne tür etkilerde bulunduğunu belirlemeye çalıştık. Bu nedenle öncelikli olarak, gençlik ve üniversite gençliği kavramlarını genel olarak ve Türk toplumuna özgü yapısıyla inceledik.

İkinci bölümde ise örneklemimizin genel profilini belirlemeye çalıştık.

Üçüncü bölümde, oluşturduğumuz çapraz tabloları, grafik çizimleri ile pekiştirerek hipotezimizi denetlemeye çalıştık.

Öğrencilerin parti tercihleri Türkiye genelindeki parti tercihlerinden önemli oranda farklıdır. Milli değerlerin klasik sağ ve sol partilerde öne çıktığına dair varsayımımız, en çok tercih edilen partilerin %16.73 ile CHP , %11.69 ile MHP'nin olması ile doğrulanmaktadır.

Öğrencilerin çoğu büyükşehir kökenlidir. Yerleşim birimleri ile parti tercihlerini ve siyasete ilgi düzeylerini karşılaştırdığımızda, yerleşim birimi küçüldükçe ÖDP, DEHAP gibi merkezden uzak sol partilerle, din olgusunu öne çıkaran Saadet partisinin oy oranı artmaktadır. Siyasete ilgi düzeyi sosyo-kültürel imkanların varlığından dolayı büyükşehir kökenlilerde yüksektir. Yerleşim birimi küçüldükçe, siyasal ilgi düzeyi de azalmaktadır.

Öğrencilerin büyük oranda orta gelir düzeyine mensup ailelerden geldiğini görmekteyiz. Öğrenci babalarının meslek gruplarının orta geliri ifade eden, memur, işçi, esnaf – zanaatkar ile serbest meslek sahipleridir.

Orta gelir grubunda tercih edilen partiler klasik sağ ve klasik sol partilerdir.

Alt gelir grubundan olanların büyük bölümünün DEHAP gibi radikal partilerden yana bir tutum izlediğini görmekteyiz.

Üst gelir grubundan olan öğrencilerin ise din olgusunu öne çıkaran Saadet Partisinden ve AKP'lilerden olduğunu ve bu iki partiyi tercih edenlerin siyasal sistemin değişmesinden yana bir tutum izlediğini görüyoruz. İslami referansı daha ön plana çıkaran yeni şehirli grubun AKP ve benzeri partilere eğilimlerinin olduğunu görmekteyiz. Bu durumda sermaye sahiplerinin profilinin giderek değişmekte olduğunu söyleyebiliriz.

Bu durumda üst ve orta gelir grubundan olanların daha çok klasik sağ ve klasik sol partilerden, alt gelir grubundan olanların ise merkezden uzak partilerden yana olacağına dair öngörümüz doğrulanmaktadır.

Öğrencilerin ideolojik kimlikleri ile gelir seviyelerine baktığımızda, sosyalistlerin en çok alt gelir grubundan, İslamcı grubun ise en çok üst gelir

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

grubundan geldiğini liberal, sosyal demokrat, Atatürkçü ve ülkücü grubun ise orta gelir grubunu temsil ettiğini söyleyebiliriz.

Öğrencilerin siyasal eğiliminde etkili olan kişiyi ankette daha çok arkadaşı olarak belirtmelerine rağmen, 3 Kasım 2002 seçimlerinde babalarının oy verdiği parti ile öğrenci oylarını karşılaştırdığımızda, DYP ile AKP dışında diğer partilerde öğrencilerin babalarıyla genel olarak aynı partiye oy verdiğini görmekteyiz.

Siyasete ilginin en çok Siyasal Bilimler, Hukuk, İktisat, ve İlahiyat fakültelerinde olduğunu, siyasal katılım türü olan parti üyeliğinin en çok, İktisat, Siyasal Bilgiler ve Hukuk fakültesi öğrencilerinde olduğunu görmekteyiz.

Öğrencilerin siyasal ilgi düzeyleri yüksek; parti üyeliği gibi siyasal katılımları ise buna oranla oldukça düşük seviyededir. Bunun sebebi olarak öğrencilerin siyasi partilerden yana ümitsizleşmelerini gösterebiliriz. Bu durum siyasal ilgi ile katılım arasında ters orantılı bir bağıntı olduğu izlenimi vermektedir.

Öğrencilerin aile yerleşim birimlerinin küçülmesi ile siyasete ilgi düzeylerinin azalacağına dair varsayımımız, her yerleşim biriminde siyasete ilgi düzeyinin benzer olması sebebi ile doğrulanmamış görünmektedir. Buna sebep olarak, yerleşim biriminin her ne kadar siyasi kanaatlerde etkili olduğu kabul edilebilirse de, artık kırsal-şehir ayırımının internet ağı, kitle iletişim araçları ve uydu yayınları ile eski önem ve etkinliğini kaybetmesi gösterilebilir.

Medya, özellikle televizyon öğrencilerin siyasal eğilimlerinin oluşmasında etkin bir role sahiptir. Medya aynı zamanda öğrencilerin ideal kimliklerini, tercih ettiği gazeteleri ve tercih ettiği müzik türünü belirleyen önemli bir güç görünümündedir.

Kızların erkeklere oranla, siyasal bilgi ve katılım düzeylerinin düşük oranda olduğunu, bu durumun TBMM'deki kadın milletvekili oranı azlığını da göz önüne aldığımızda bu eğilimi, Türk toplumunun genel bir yansıması olarak değerlendirebiliriz.

Öğrencilerin kültürel kimliğini oluşturan temel değer olarak, milliyetçi ve evrenselci değerlerin birbirine yakın oranda olması, küreselci olan ve olmayan türünde bir kutuplaşmanın varolduğunu göstermektedir. Türkiye'de bazı araştırma ve gözlemler anomi ve yabancılaşmanın bulunduğunu öne sürse de, bizim çalışmamızda özellikle gençlikte bu türden eğilimler görülmekle beraber, son yıllarda özellikle küreselleşmenin önü açılmış, milli devletlerin üzerinde doğurduğu etkiye paralel olarak ulusalcı, küreselci ayırımı daha belirgin hale gelmiştir.

Öğrencilerin büyük bir bölümü, yoksulluk, işsizlik ve eğitimi Türkiye'nin en önemli problemi olarak görmektedir. Öğrenciler temelde eğitim ve ekonomi ile ilgili problemlerin giderilmesi ile diğer ülke problemlerinin de giderilebileceğine inanıyor görünmektedir.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Öğrencilerin büyük kısmı, ülke problemlerine çözümü, dürüst ve çalışkan siyasetçilerde aramaktadır. Ordu müdahalesini isteyenler ile siyasal sistemin değişmesinden yana olanların oranı oldukça azdır. Ordu müdahalesine olumlu bakışın çok düşük oranda olmasının sebebi, demokrasi terbiyesi ve geleneğinin gelişmesidir.

Öğrencilerin çoğunun politikacılara güvenmediğini ideal kimlik olarak politikacı kimliği görmedikleri sonucuna ulaşmaktayız. Politikacı kimliği ideal görenler en fazla CHP'liler ile MHP'lilerdir.

Öğrencilerin baba eğitim seviyeleri, annelerine oranla yüksektir. Bu Türk nüfusunun genel bir yansıması olarak görülebilir.

Öğrencilerin çoğu laikliği din ve vicdan hürriyeti olarak anlamaktadır. Laikliği çatışma malzemesi görenler sırasıyla DEHAP'lılar, AKP'liler ve Saadet Partililerdir.

Laikliği din dışılık olarak anlayanlar ise sırasıyla BBP'liler, Saadet Partililer ve AKP'lilerdir.

Bu bize öğrenciler arasında laik-antilaik bir kutuplaşmanın olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin çoğu YÖK'ün varolmasını, ancak üniversitelerin içişlerine karışmamasını istemektedir. Bu durum, öğrencilerin özgür bir üniversite istediklerini göstermektedir.

YÖK'ün olmaması halinde, üniversitelerin kaosa varılacağını düşünenler ise; büyük olasılıkla YÖK'ün varlığını irtica tehdidine karşı bir savunma olarak kabul etmektedir.

Öğrencilerin ideolojik kimliklerinin en çok Atatürkçü ve ülkücü kimliklerde toplandığını görmekteyiz. Bu durumda öğrencilerin çoğunun Türkiye Cumhuriyeti Devletine ve Atatürk ilkelerine bağlı milliyetçi bir kimlik taşıdıklarını görmekteyiz.

Seçilme yaşının yirmibeşe indirilmesinin gündemde olması ile milli ve manevi değerlere bağlı gençliğin de yönetici kadrolarda yer alabilmesinin önü açılabilecektir.

Sosyalist kimliğin düşük oranda olması sosyalizmin, Dünyadaki somut örneklerinin azalması ile bu ideolojinin gençlik için daha çok felsefi bir boyutta kalmasına neden olabilir.

Küreselleşme olgusu ve ulus devletlerin karşılaştığı hayati sorunlar öğrencilerin siyasal eğilimlerini büyük oranda etkiliyor gözükmektedir. Varsayımımızda siyasal eğilimleri belirleyen temel etkenin sosyo-ekonomik düzey olduğunu belirttik. Ancak çalışmamız öncelikli olarak kültürel nedenlerin, ikinci

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

sırada ise sosyo-ekonomik düzeyin öğrencilerin siyasal eğilimlerini belirliyor olması ile sonuçlanmıştır.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

KAYNAKÇA

Kitap

2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, 1981

A. Orum, Introduction on to Political Sociology", (Çev : Nur Vergin), New Jersey, Prentice Hall, 1988,

Ahmet Taner Kışlalı, Öğrenci Ayaklanmaları", Bilgi Yayınevi, Ankara, 1974

Ahmet Taner Kışlalı, Siyaset Bilimi, İmge Kitabevi, Ankara, 1994

Ahmet Yücekök, Siyaset Sosyolojisi, Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1987

Ali Yaşar Sarıbay, Sosyoloji, Ü.Ü.İ.İ.B.F. Yayınevi, Bursa, 1996

Atalay Yörükoğlu, Gençlik Çağı Ruh Sağlığı Eğitimi, Tisa Matbaası, Ankara, 1985

Birsen Gökçe, Ortaöğretim gençliğinin Beklenti ve Sorunları, Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası, Ankara, 1984

Çiğdem Kağıtçıbaşı, Gençlerin Tutumları: Kültürler Arası Bir Karşılaştırma, Sevinç Matbaası, Ankara, 1978

Çiğdem Kağıtçıbaşı, Yeni insan ve insanlar, Evrim Yayınevi, İstanbul, 2005

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

D.Ergil, T.Alkan, Siyaset Psikolojisi, Siyasal Toplumsallaşma ve Yabancılaşma, Turhan Kitabevi, Ankara, 1980

Deniz Baykal, Siyasal Katılma Bir Davranış İncelemesi, A.Ü.S.B.F. Yayınları, Ankara, 1970

Ece Orhan, Ankara Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyal ve Psikolojik Sorunları, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanlığı Araştırma Dairesi, Ankara, 1985

Emre Kongar, Tarihimizle Yüzleşmek, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006

Ergun Özbudun, Türkiye'de Sosyal Değişme ve Siyasal Katılma, A.Ü.H.F. Yayınları, Ankara, 1970

Ersin Kalaycıoğlu, Karşılaştırmalı Siyasal Katılma, Siyasal Eylemin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme, Güray Matbaası, İstanbul, 1983

Esat Çam, Siyaset Bilimine Giriş, Der Yayınları, İstanbul, 1995

Gazi Üniversitesi, Türk Üniversite Gençliği Araştırması, Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili, (Araştırma Yürütücüsü: Dr. Erdinç Yazıcı), Ankara, 2003

Genro Tarso, Katılımcı Bütçe ve Demokrasi, Özgür Bir Belediyecilik Deneyimi, Çev: Bülent Tanatar, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Yayını, İstanbul, 1999

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Harp Akademileri Komutanlığı, Atatürk'ün Inkılap ve İlkeleri, Yüksek Askeri Bilimler Enstitüsü Yayını, İstanbul, 1979

K.Ögel, C.Eke, B.Erol, S.Taner, İstanbul'da Öğrencilerde Riskli Davranış Araştırması, İstanbul, Yeniden Yayın, No 6, 2004

M. Orru, The Ethics of Anomie: Jean Marie Guyau and Emile Durkheim, British Journal of Sociology s.4 v.34.1983, (Zikreden Mustafa Erkal)

Macit Gökberk, Felsefe Tarihi, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1985

Martin Seymour, Siyasal İnsan (Çeviren: Mete Tuncay), Teori Yayınları, Ankara, 1983

Mustafa Erkal, İktisadi Kalkınmanın Kültür Temelleri, Der Yayınları, İstanbul, 2000

Mustafa Erkal, Küreselleşme, Etniklik, Çok Kültürlülük", Derin Yayınları, İstanbul, 2005

Mustafa Erkal, Sosyolojik Açıdan Spor, Der Yayınları, İstanbul, 1998

Mustafa Erkal, "Sosyoloji (Toplum Bilimi)", Der Yayınları, İstanbul, 2006,

N.H. Nie, S. Verba ve Philip E. Canverse "Siyasal Katılma, Kamuoyu ve Oy Verme Davranışı",(Çevirenler : Tuncer Karamusta-faoğlu ve Turan İlter) , Ankara, 1989

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

N.Ersens Tadt, General Intruduction, The Scope And Development of Political Sociology, A.Reader S.N. Eisentad, New York, 1971

Nilüfer Göle, Mühendisler ve İdeoloji, İletişim Yayınları, İstanbul, 1986

Orhan Türkdoğan, Ziya Gökalp Sosyolojisinde Bazı Kavramların Değerlendirilmesi, İstanbul, 1978

Özcan Köknel, Kaygıdan mutluluğa, Altın Kitaplar Matbaa ve Yayınevi, İstanbul, 1982

Özer Ozankaya, Üniversite Öğrencilerinin Siyasal Yönelimleri, A.Ü.S.B.F. Yayınları, Ankara, 1966

Ruşen Keleş, Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar, Yerel yönetim Dünyası, İstanbul, 1993

Samuel P. Huntington, Political Order in Changing, (Çev: Teoman Tunçdoğan), İletişim Yayınları, Tarihsiz

Şerif Mardin, Din ve İdeoloji, İletişim Yayınları, İstanbul, 1997

Turan İlter, Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış, Der Yayınları, İstanbul, 1986

Türker Alkan, Siyasal Toplumsallaşma Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1979

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Yıldırım Aktuna, Gençlik Döneminde Toplusallaşma ve Kuşak Çatışması, 1988, "II. Milli Gençlik Kongresi", 6-8 Kasım 1986, Selçuk Üniversitesi Yayınları, No: 44, Konya

Ziya Gökalp, Türkçülüğün Esasları, Devlet Kitapları, İstanbul, 1973

Makaleler

DPT, Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Raporu, Ankara 2001

Birkan Uysal, Siyasal Otorite, Laiklik ve Katılma, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 14 Sayı 14, Ankara, 1981

DPT, Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Raporu, Ankara 2001

DPT, VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000), Ankara

K.Ögel, A.Çorapçıoğlu, A. Sır, M.Tamar, O.Doğan, Türkiye'de Dokuz İlde İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinde, Tütün, Alkol ve Madde Bağımlılığı Yaygınlığı, İstanbul, Türk Dergisi, 2004

Mustafa Erkal, Aydınlar Ocağı, http://www.aydinlarocagi.org (5.3.2006)

Mustafa Erkal, Liberal Uygulamalar ve Yoksullaşma, Aydınlar Ocağı, Mayıs 2006

Türkiye İstatistik Kurumu internet sitesi www.tuik.gov.tr

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com